

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת פינחס תש"פ

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיוזק פאר די

אידישע שטוב

212-444-9169

קול

ברסלב

212-444-9191

חיוזק יומי

צו באקומען די חיוזק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג

347-630-2876

אימעיל

chizikyomi@gmail.com

גרפיקה עיצוב ועימוד: א.י.ש. אשדוד 05276-27127

שבת. פרק ששה עשר - כל כתבי דף קבא עמורו ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - רשטינוולץ" תוספת

1 כל המוזקין נהרגין בשבת. אף על גב דהגן במתניתין ועל עקרב שלא ישוך - איצטרך
2 לאשמעין הדיעה נמי שריתן. ודלמא דערך דאסרא משום דתרפסאט מילתא טפי
3 במעידה. ומתאי טעמא נמי מפליג בר הונא בסמוך ואסר הירודה:
4 **ברצין** אחריזי ריה. פי' קבוצת: דרבי יעקב בר לי ברצין אחריזי. והוי פקח נפש,
5 ובריתאי באין רצין. וברש. וקשה

6 דאיכ' תקשה מתוך ברייתא לרנא בר רב הונא
7 דשרי להרוג נחשים ועקרבים בשבת. דריבא באין
8 רצין אחריזי מיהו. דאי ברצין אחריזי, אמאי אין
9 רוח חסידים נוהה הימנע, לפירוש הקונטרס
10 דברצין אחריזי איכא פקח נפש? ועוד: בנייתו
11 שדורג. ומביטנא לן אי שפיר עבד - תיפסא
12 מנחב דלא שרין ליה רצין באין רצין אליל
13 כלבוו עוד קשה ליה. דלשנא דאנא מחרבנא
14 לה משמע בריתאיא עצמה. ונראה לריי לפרש
15 דבריתאי ברצין אחריזי. ויהי - פירוש אפילו ר'
16 יהודה מודה דחמשה שרי להרוג ברצין אחריזי
17 אבל שאר אסור להרוג אפילו רצין אחריזי ר'
18 יהודה. ור' יהושע בן לוי רביש. דשרי שאר
19 אפילו באין רצין אחריזי. ורב הונא דאסר בסמוך
20 לא סבר רבי' יהושע בן לוי. ונראה לריי, וכן
21 פירש רש"י שאין להקל רבי' יהושע בן לוי אלאל
22 כבונה אמראי ולקמן. דלא שרי אלאל בירוסה
23 לפי תומא:

16 **מלאכה שאנה צריכה לגופה** תיב עליהו? אלא - ר"ש, והגו הוא דשרי, אחריני - לא! אמר
17 ר' ירמיהו: ומאן נימא לן דהא מתרצנא איהו, ולימא משבטתיה? האמר בר יוסף: אגא מתרנא
18 לה ואותיבנא לה, ואגא מתרצנא לה - ברצא אחריזי ודברי הכל. תגא גמיה דרבא בר רב
19 הונא: ההורג נחשים ועקרבים בשבת אין רוח חסידים נוהה הימנע. א"ל: ואותן חסידים - אין
20 רוח חכמים נוהה מהם. ופליגא דרב הונא, דרב הונא חויה לההוא גברא דקא קטול ויבורא, א"ל:
21 שלימתניהו לבולחיה? ח"ר: נודמנו לו נחשים ועקרבים, הרגן - בדיעו שגודמנו לו להורגן, לא
22 הרגן - בדיעו שגודמנו להורגן, ונגעשה לו גם מן השמים. אמר עולא ואותימא רבה בר בר חנה
23 א"ר יוחנן: בנישויפון בו. א"ל אבא בר פהגא: פעם אחת נפל אחר בבבומ"ה, ונעמד ניהוי אחר
24 ותרגו. אמר רבי: פגע בו ביצא בו. איבעיא להו: פגע בו ביצא בו - דשפיר עבדי, או לא?
25 ת"ש: דר' אבא בריה דר' חייא בר אבא ור' זורא הוו יתבי אקילעא דבי ר' ינאי, נפק מילתא
26 מבינייהו, בעו מניה מר' ינאי: מהו להרוג נחשים ועקרבים בשבת? אמר להו: צריעה אגא הורה,
27 נחש ועקרב לא יושב? לפי תומו. דאמר בר יתודה: רוק - דורסו לפי תומו. ואמר בר
28 ששת: נחש - דורסו לפי תומו. ואמר רב קמינאי: עקרב - דורסו לפי תומו. אבא בר מרתא
29 דהוא אבא בר מניומי הנה מסקי ביה דבי ריש גלותא וזו, איתיהו קא מצערא ליה. הנה שרי
30 רוקא, אמר להו ריש גלותא: איתו מנאנא מחיפו עליהו. אמר להו: לא צריכתו, הכי א"ר יהודה:
31 רוק דורסו לפי תומו. אמר להו: צורבא מורגנא הוא, שבקוהו: אמר ר' אבא בר פהגא א"ר חנינא:
32 פמוטותא שיש בית רבי מותר למלטלין בשבת. א"ל ר' זורא: גנזולין בידו אחת, או בשתי ידים?
א"ל:

1 **גמ'** איתו להו פוריתא. משות לישב עליהו: לא איתו ליה להושיביהו דארין: מפני
2 קטן. שלא ישבח בו ויחלכלך: א"ל. רב תנן, שהיה כעוס. ומתכוין להקטיו לר' אבין:
3 והלא מוכנת לכלבים. ולמה לי לכפות בלי? ויפוח משום. שחרי ראייה לטלטלי. דלא
4 הוה פאמולא. שהיום נולדה: נהרוג ומשכבס ברזלי כל אדם. משום דמדיד דמדיד
5 הוא. אלא קני שביחה. ואנצפ שפול

6 לחתום - כל אדם מולקין למוקס שעבד לו
7 ולקני. מיהו. שמעיה מיעזב ומתורין בטבול
8 בארץ. ומתאבלא לא הוי גנז קטן כון
9 דאורחיהו דבקי - דעמיה עליהו. הדי כון
10 דאורחיה דקטן דבקי - דעמיה עליה. דלבי
11 חיתו - אבילנה לכלבים: א"ל ר' אבין. ואלא
12 חיבי תאניהו: צואה של תרנגולים. דלא חויא
13 לכלבים. ועל קטן דהקני מתניתין - שמשפח
14 בה קטן קאמר. ובשביל הקטן אסור כופין:
15 תיפול על קני שביחה של רבי הוא. דמאי.
16 ולפניהו. דהא קריל מבסכת בדיעה גרף של
17 רבי עמר דלחציא אלשהו: וכו' תיבא גרף
18 של עמר דמותר גרף של רבי הוא. דקא
19 מותר להוציא - משום דרמי במקא. דגרף
20 הינו בלי חרס העשוי להק, ואבא במקא הוא
21 דשרי לטלטלי, אבל כפיני עצמו לא. והבא
22 לאו במקא רמי: פאפירוסין. שמיים:
23 מצוציותיה. כונבא אלקאט כלאו קאנא נמי
24 מוטללי ליה: ומשני: באשפת. דלא מר
25 קפוייהו. וכן גרף של רבי הוא: קטן באשפת
26 טא בעי. סתם אשפה ברודה הוא. ומאי בעי
27 קטן הקמ. דקא מיכסי ליה בטבול קטן:
28 קטן בחצר. דשכיב ליה קמ. סדיד הקמ.
29 דלאו אשפה. וקפרי: סוס סוף גרף של רבי
30 הוא ומשני: באשפה שחבר: כל הפסוקין.
31 והרובין: תרנגין בשבת. וקסדי אפי אין רצין
32 אחריזי. משום דסיל ברש מלאכה שאנה
33 צריכה לגופה מדרבנן היא דאסרא. והבא
34 לא גזיר: דלמא בשבת. אפי אין רצין (חריזי)
35 משום דסיל דסתמן הורגין הוי: אין רצין תיב
36 עליה. והיבי שרי ממלאכה גמורה כשאין רצין
37 אחריזי. וליבא פקוח נפש: ופאן לימא לן בו.
38 דרב יוסף הוא מתיי ליה כדללקן. ולא ברבי
39 ור' יחיא ור' אשיעאי מתניאי. וכל מתיבא
40 דלא מתניאי בתוספתא דר' יחיא ור' אשיעאי
41 איבא לספוקי במשבתא. ולא מתיבין
42 מניה: אמא תנינא לה. ומתניתא דידה, ואגא
43 אותבינא בבי מדרשא ארדי יהושע בן לוי:
44 ואנא מתרצנא לה. דלא חויש. כי אמר ר'
45 יהושע בן לוי כל המוזקין נהרגין. ברצין
46 אחריזי קאמר. דפקוח נפש הוא: ודברי הכל
47 ואפי' לר' יהודה. והא דחמיש הנהרגין -
48 כשאין רצין אחריזי, שמתן: אין רוח חסידים נוהה הימנע. דעתן של חסידים אינה מעורבת עמו, שאינו הגון בעיניהם על מה שעשה. נולדה. עריכה. אין מתרצין במעשיה:
49 אמר ליה. רבא לתנא: ואותן חסידים. השונאין אותו על כך - אין רוח חכמים עריכה עמהם. לדחות נוחה ומיושבת במה שראוין במדת חסידים חללה נחשפ עבדי. דאי לא
50 מוזקין השתא - סופו לחזיק בשעת כעסן. שלימתניהו לבולחיה. הרגת את כולן? כלומר מה אתני בהאי: אבתי טובא איבא. אלמא: לאו שפיר עבדי. והא דרבא פליג אדאבה:
51 שגודמנו לו להורגן. לכך באו ליה. שימון לו הוקסם לאבדן. לפי שהיו עתידות לחזיק ונגלגלו ובת על ידי ונאי: לא תרנן בדיעו שגודמנו לו להורגן. והוא לו הקב"ה
52 שוקא. אלא שעשה לו גם: בנישויפון בו. כבוד קטני בדיעו שגודמנו להורגן. נישופין - פך דר' יהושע. עשה כפי שזרקו כשחזרו ארץ שזנאו וכו': וכו': וכן שם כמקום
53 וירשאל היה: דשפיר עבדי. ויבוצא בו דקאמר - לאו לגנאי הוא. אלא תקש רודף. ונגעשה זה ביצא בו: או לא. ויבוצא בו דקאמר - לגנאי הוא: צריעה אגא הורת. בשבת
54 לבלות מוזקין. ואף על פי שאינה מעורבת כאלו: לא כל שבין. אלמא: שפיר עבדי: דילמא לפי תומו. לא שיעמד עליו והרגנו להורגא. אלא כשהוא חולק לתומו. והנש או עקרב
55 כפניו - אין צריך לישטמ ממנו. אלא דחרכו וחלקו, ואם נתן מבריתו - מותר. והואיל ולא נתמכין. דרבך שאין מתכוין לר' יהודה מדרבנן הוא. ולעגן מוזקין לא גזיר: רוק דורסו
56 לפי תומו. שאין מתכוין למרוד ולאשויו גזותו. דאף על גב דממלאכה מלחודג הוא. כי לא מייבין - שרי. שימון מאיטותא: ופאן שרי ורוקא. והא קטן מוטל לפניהם. והשת תהיה:
57 פמוטות. גמורות. ולא של חזילות הוי:

שבת. פרק ששה עשר - כל כתבי דף קכב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י תוספות

1 **אמר** ליה כאותן של בית אבדא. פי' שהם גזילים. או קטנים דאית להו חדיק, כמנ
2 שפירשתי לעיל (דף לה):

3 **משתמש** ישראל לאורה. ולא גוררין שמא דילקו. כדגוררין פריק רביעא (דף ג.) פירות
4 הגוררין - שמא יעלה ויתחשה ובמקשן שובו - שמא יסחטו. משום דרסחיה

5 ויתלשש את קלי'ם לעשות. ואורח לוחס ארדיסיה
6 לפי דבר שדך דרבא אביילא אבל בכל ידו דהבא - אין
7 **לן** לעשות כל כך, ואין קנין לוחס ארדיקו:

8 **ואם** בשביל ישראל אסור. נראה דאסור לכל
9 ישראל דדוקא בחוץ לתחום דרבנן אמר פריק

10 'בכל מריבין' (עירובין דף מ.) ובאין עדין
11 (ביצה דף כה.) דהב בשביל ישראל זה - מותר

12 לישראל אסור. אבל באיסור ארדיסיה או הב
13 דלא. אלא 'איניו' ישראל ומבשל בשבת שגונג

14 להם לא יחשבו אף שרית ליה לאכול
15 דבלטת אתי דלמשהל מבורח - דאין איבא אסור

16 סקילה ודמי עולה. אבל בגו העושה לעוור
17 ישראל אין שרית ליה - אתי למפרע ליה לעשות

18 בשבילה. ולא דמי ליה דאמר לעיל גו ימי
19 לבבות אין אומרים לו 'כבה ואל כהבה, והבא

20 אסור בשעושה בשביל ישראל. דכי אמרין דמי
21 ארעא דנפשאי את עבד - הגמי' בכימי וכיבא

22 בו, אין ישראל נהנה במעשה הגוי. אבל הבא
23 שגוף ישראל נהנה במעשה של גוי לא אמרין

24 ארעא דנפשאי עקביו. והואל הגוי מתחוב
25 לתנאהו. כן פירש רבינו שמעון קוקו:

26 **משקה** אחריו ישראל ואם בשביל ישראל
27 אסור. אמור ר' יוחנן מרסק בתמיהו לא

28 נקט מלא מים לעצמו - דדוקא להשקות דבתיהו
29 אסור. משום שלא היה יכול להביאה לתוך

30 הבור. אבל הוא עצמו שרי, ומספספ ועלה מספס
31 ויורד. וכן יכול ליכנס לתוך הבור ולשתות -

32 לא אסור לו בשביל משקל אסור גוי. והא
33 דאמרין בגמרא גו שליטק עשבים לעוור

34 ישראל אין? ישראל יכול להעמיד בתמיהו על
35 גוי עשבים מבורח - אמור ר' יהודה בני

36 איידי בתרי עברי דתריא. שלא היה יכול להביא
37 המבוהל לשם. ואיניו דבך בורק ומלא מים

38 מחדש חידוש דהיתרא קני' לה. כדמוכח בגמרא.
39 מיהא דתמיש משום איתראן כתיב. והרי

40 אילויי הבאי ראה לתחד מפורח שיצאו וחרן
41 לתחום חזרו, שלא הפסידו ותיחין הראשון,

42 כדאמר פריק 'מי שדתיציאדו' (עירובין דף מנא.)
43 היה תמים, שמתחילה היה יכול לבא עם הבאי

44 לא דריר - דשרי. ולא דמי דהתם לא
45 תאעבדי כדו איסורא ארדיסיהא. מיהו, לענין

46 אותו ישראל עצמו לא מצינו חילוק. וירי אומה
47 דההו' לישראל עצמו אסור. ואיניו דנקט בתמיהו -

48 לא משמעין ברוחא, דלא גוררין דילמא אתי
49 לאפשי בשביל ישראל, שבתורה גזילה לשתות

50 דרבה. אבל ישראל עצמו - פשיטא דשוחא
51 אפשי, דליכא מיעוש בלי דאי ידלמא אתי לאפשי.

52 איסורא ארדיסיהא. וכן שרי דהרי. או מרדי דהרי. אבל כדמילת שרי לישראל אתי. וש שרי' כומר דדוקא שתיח אסור. אבל לחוץ ריו ורנלו ושאר משמעין - שרי
53 כדאמר פריק 'דניס (יבמות דף קד.) רבי יצחק אירכסו ליה מפתחת דבי מדרשא בו, אמר ליה דבר טליתא וטליתא לטיילוי דהם, דאי משכח להו מיתוי להו. אלאמא יבולין ליתנות
54 מפתחת להשתמש בהם בשבת. ואין נראה ליה כלל, דהתם אין עושין לדעת ישראל. ועוד. דכרי כבש נר וכו' דברים דאסור להשתמש בהם בשבת בשענישן לעוור שרי' לא

55 שם שתיח לא שאנ טתמישין איתיה.
56 **איני** והאמר רב דונא אמר רב תניא מעמיד אדם רב אבל לא על בני מונקא. ודעי עשבים נמי מוקצין אסור. שבלקט חוים מן המחובר. ואי' לוימא דרך ברייתא רבי שמעון היא.
57 דלית ליה מונקתא יד' ול' גושל' לה אפילו רב יודור. א"ו מודה ר"ש מונקתא דמחבר. כרפי' בקניטוס פריק 'אין עדין' (ביצה דף כה.) מרלא ליקטן מאמלטא אקענהו, ודתי בניריות
58 וצמיקוס. וירשי ביצה (דף ג.) דאסר פירות הגשמים משום גזירה שמא יעלה ויתחשה. ולא אסר להו משום מוקצה - משום דמוכנים לעשריהם. כי דהיא ד'בימוקס' שנתגו' (פסחים דף נו.)
59 דהבא איידי בשניא בתמיהו יכולה לבא וילקח מן המחובר. ולכתי' ודעי מונקתא. א"ו עשבים מוקצין הם אפילו לריש, של שאני יושב ומצפה שליטקום. אבל בני - בשד ומצפה מתי יכיה
60 כדאמרין לעיל (דף מו.) וכן פירות הגוררין יושב ומצפה מתי יפלו. ולכתי, אלא יושב ומצפה יעלה ויתחשה - דדו שרי. **מעמיד** אדם בתמיהו ע"ג עשבים בשבת. כדדרשי' במכילתן
61 'למען עור שדך חותך וכו', כול לא יענה ותלש, לא יענה וקטק - ח"ל 'למען שדך' ואין זה נוח אלא עשר. ר"ת: **אמר** אביי שלא מצינו הנה. נראה לר"י מודה אביי דבר לאו
62 רב למנאה. אלא דסבר דהבא אם היה בפניו - עיקר היה נעשה לעוור ר"ג, שדחה נשיא ושר ודא בספתי:

1 של בית אבדי. דקטנות הניו אבל גדולות - אדם קובע להם מקום: קרנות. עשוחות
2 לבני אדם: אי משום הקביר כרבי אליעזר. דאמר במסכת ע"ז (דף לא.) אין מותר בחוקים
3 אחר: אי משום איתוס דבי ישיאה. שיקנה הגוי המובא וראו מן הקניאין שיקנה שליש
4 על פי המלכות. ומשום איתוס ר' אבא בר כהנא לקעל בני נחש, נקט לך בני קשימיה:
5 **מתני'** אם בשביל ישראל אסור. ודברגין:

6 **מלא** מים. מבור דרורי: כבש עושין ספינה
7 גדולה, לירד בו ספינה ליקשיה: גמי' ר' לאחז
8 **נר** למאה. כל גויי יורבין דהוליק, ליבא
9 למימר דבשיל ישראל אפשי: כבש לקח לי.

10 הא דומיא דר' הוא. כבש לאחז כבש למאה:
11 **משביל** אחריו ישראל. את בהמהו. ואחריו
12 גדולה, נקט כבוליהו. ורגו לעוור עצמו עבדי:
13 **אבל** מכירו אסור. קסד ר' דעבדי נמי ארעא

14 דידיה: מעמיד אדם בהמהו על בני עשבים.
15 מוקציה: לרעות. ולפיכ' למינור
16 שקא יתלוש והאביל: ואינו מפקדיה ע"ג
17 מוקצה. שמה טול בידו והאביל. והא גמי

18 מוקצין מניה לבני טלול. דתמלוו לא
19 מחוברין: קדאם ליה כפאה. שלא הפנה
20 למקום אחר: ואולא ואליה. אבל הוא אינו

21 עומד על העשבים קרוב להם, ונחשוש לשקא
22 וטול ואליה: מכירו ויהו. דתרי ספינה היה
23 בא עמו. שלא בפניו היה. שעשעא לא היה

24 רבן גמליאל שם. ונתיבן ליה: נר לאחז נר
25 למאה. כבש לאחז כבש למאה. אבל בני
26 עשבים, כשהוא מכירו - מרבה בשבילו:

27 הוואל שלא בפניו נר. א"ו פריק כ"א
28 דשמינני מניה דבניא אסור. ואינו שאן קרן
29 מרבה בשבילו: אימא הוואל ועשאי נר בו.

30 ותעמא לאו משום שלא בפניו הוא. אלא דכי
31 היה מעשה: מותר לרחוץ בה מיד. למנאי
32 שבת: כתיב 'שחי' שלא בפניו. ודברגין

33 שהקרינו להם בשבת. וכן בכל מעשה שבת
34 הנו חקמים שריה להתיין לערב בני
35 שיקעו. וכן אהו דרומים לקח חטים

36 למאה, דבבת אחת מחממין וקתני: אם רוב
37 ישראל יהיו דומיא דמכירי. ומסיק ארעיה

38 לעשות אם בשבילו - אסור, ואינו דשלא
39 בפניו וקתני בו לאחז בין קרובי: וקתניא

40 דרובא פתחי. ועיקר חילול השבת בשבילם.
41 אבל גוי ישראל, דמי ארעא דנפשאי הוא

42 דעבדי - שרי. לאבני שלא בפניו. ולר'בא
43 אפילו בפניו: נר הילוק כפשימיה. של בני

44 אדם: אם רוב ישראל אסור. והא קתני דמי
45 דומיא דמכירי. והואל וקתני נהנה - אסור

46 דעתיה לדלדלוק אף בשבילם. ור' אסור:
47 ארעא

48 **להשתמש** לאורה, אם רוב ישראל -
49 אסור. **מחצה** על מחצה - אסור. **התם** נמי, כי מותר
50 ארעא

51 אחריו, דליכא מיעוש בלי דאי ידלמא אתי לאפשי.
52 איסורא ארדיסיהא. וכן שרי דהרי. או מרדי דהרי. אבל כדמילת שרי לישראל אתי. וש שרי' כומר דדוקא שתיח אסור. אבל לחוץ ריו ורנלו ושאר משמעין - שרי
53 כדאמר פריק 'דניס (יבמות דף קד.) רבי יצחק אירכסו ליה מפתחת דבי מדרשא בו, אמר ליה דבר טליתא וטליתא לטיילוי דהם, דאי משכח להו מיתוי להו. אלאמא יבולין ליתנות
54 מפתחת להשתמש בהם בשבת. ואין נראה ליה כלל, דהתם אין עושין לדעת ישראל. ועוד. דכרי כבש נר וכו' דברים דאסור להשתמש בהם בשבת בשענישן לעוור שרי' לא

55 שם שתיח לא שאנ טתמישין איתיה.
56 **איני** והאמר רב דונא אמר רב תניא מעמיד אדם רב אבל לא על בני מונקא. ודעי עשבים נמי מוקצין אסור. שבלקט חוים מן המחובר. ואי' לוימא דרך ברייתא רבי שמעון היא.
57 דלית ליה מונקתא יד' ול' גושל' לה אפילו רב יודור. א"ו מודה ר"ש מונקתא דמחבר. כרפי' בקניטוס פריק 'אין עדין' (ביצה דף כה.) מרלא ליקטן מאמלטא אקענהו, ודתי בניריות
58 וצמיקוס. וירשי ביצה (דף ג.) דאסר פירות הגשמים משום גזירה שמא יעלה ויתחשה. ולא אסר להו משום מוקצה - משום דמוכנים לעשריהם. כי דהיא ד'בימוקס' שנתגו' (פסחים דף נו.)
59 דהבא איידי בשניא בתמיהו יכולה לבא וילקח מן המחובר. ולכתי' ודעי מונקתא. א"ו עשבים מוקצין הם אפילו לריש, של שאני יושב ומצפה שליטקום. אבל בני - בשד ומצפה מתי יכיה
60 כדאמרין לעיל (דף מו.) וכן פירות הגוררין יושב ומצפה מתי יפלו. ולכתי, אלא יושב ומצפה יעלה ויתחשה - דדו שרי. **מעמיד** אדם בתמיהו ע"ג עשבים בשבת. כדדרשי' במכילתן
61 'למען עור שדך חותך וכו', כול לא יענה ותלש, לא יענה וקטק - ח"ל 'למען שדך' ואין זה נוח אלא עשר. ר"ת: **אמר** אביי שלא מצינו הנה. נראה לר"י מודה אביי דבר לאו
62 רב למנאה. אלא דסבר דהבא אם היה בפניו - עיקר היה נעשה לעוור ר"ג, שדחה נשיא ושר ודא בספתי:

63 **אמר** ר' יוחנן מרסק בתמיהו לא
64 נקט מלא מים לעצמו - דדוקא להשקות דבתיהו
65 אסור. משום שלא היה יכול להביאה לתוך

66 הבור. אבל הוא עצמו שרי, ומספספ ועלה מספס
67 ויורד. וכן יכול ליכנס לתוך הבור ולשתות -

68 לא אסור לו בשביל משקל אסור גוי. והא
69 דאמרין בגמרא גו שליטק עשבים לעוור

70 ישראל אין? ישראל יכול להעמיד בתמיהו על
71 גוי עשבים מבורח - אמור ר' יהודה בני

72 איידי בתרי עברי דתריא. שלא היה יכול להביא
73 המבוהל לשם. ואיניו דבך בורק ומלא מים

74 מחדש חידוש דהיתרא קני' לה. כדמוכח בגמרא.
75 מיהא דתמיש משום איתראן כתיב. והרי

76 אילויי הבאי ראה לתחד מפורח שיצאו וחרן
77 לתחום חזרו, שלא הפסידו ותיחין הראשון,

78 כדאמר פריק 'מי שדתיציאדו' (עירובין דף מנא.)
79 היה תמים, שמתחילה היה יכול לבא עם הבאי

80 לא דריר - דשרי. ולא דמי דהתם לא
81 תאעבדי כדו איסורא ארדיסיהא. מיהו, לענין

82 אותו ישראל עצמו לא מצינו חילוק. וירי אומה
83 דההו' לישראל עצמו אסור. ואיניו דנקט בתמיהו -

84 לא משמעין ברוחא, דלא גוררין דילמא אתי
85 לאפשי בשביל ישראל, שבתורה גזילה לשתות

86 דרבה. אבל ישראל עצמו - פשיטא דשוחא
87 אפשי, דליכא מיעוש בלי דאי ידלמא אתי לאפשי.

1 **אהררינהו** שמואל לאפיה. מירי שזיה לא הפחת מוחצה על מוחצה. דמשעו נ
 2 לאחד ר לטאה לא משתראי אלא היבא שזוא ניכר שזוא עשה לערבו,
 3 דתו לא מרין אפילו במכירו שמו רבא בשבילי: הדרן עלך כל כתבי
 4 **כל** הכלים הנשילין בשבת ודלתותיהן עמוהו גרסין ור"ג: כל הכלים נשילין - דטבא
 5 איבא דאין נשילין, בגון מסר הגדול ויתר

6 בחישה, דאפילו ר"ש מודה כדאיתא
 7 בשילוחי כמילתיך. (דף קגו) ובגון הלאת כל חרין
 8 כו"ו, דאסר רבא בשילוחי 'בגמ' מילתיך (דף
 9 לה) וכן חצרות ריבי יהודה ויר ישר, מ"ד:
 10 **אדרבא** בשבת מוכנין אנב אביהן, איג' א
 11 דלקמן בפרקיין (דף קפד) אמר אינא בני שביר
 12 כלי חרס. דערי לטלטל יתיר משבשבו בעיש
 13 משבשבו בשבת - לא דמיא דרבא אביהן כלי
 14 הוא, שעדיין עמד למלאכה ראשונה, ור"ל
 15 להתחרב הכיסא עם הבלי. אבל לקמן לא חשיב
 16 כלי אלא מחמת שעמד למלאכה אחרת, הלכך
 17 כשעשיר בשבת - אסור שפי, דלוי חלו:
 18 **לעולם** קסבר יש בגון בכלים כו, ובעשילי
 19 מטלטלין קאמר. ה"פ הבייתאי: דלה
 20 של שיהה חיבה ומגדל נשילין, פירוש: מטלטלין
 21 כשנשילין, ולא כפירוש הקונטרס דמפרש
 22 שנשילין רקתני - היינו עשילי קאמר, כלומר
 23 שנשילי אן מחזירין אותו, ולא יתכן לפרש כן
 24 'נשילין' דסיפא, אלא לשון טלטול הוא
 25 דברשתא. ור"ל וימי נשילין קתני, ויהי מאי
 26 'אבל לא מחזירין' דלא שייך למיתני אמילתיה
 27 דלא (דמיא) (שיריך) ככל למאי דאירייה בה
 28 דמעיקרא קאמר נשילין - שמוחר לטלטל ואן כן
 29 איסור מוקדא, דהוה קאמר 'אבל לא מחזירין' -
 30 שזוא משום איסור בגין, מאי ענין לא ציל הוה
 31 לא שייך כהני: למיתני 'אבל' כלי: **רחת** ומלגו
 32 מי מייחדי ליה לקטני, ורב יתודה דיע ליה
 33 לסיפא, אלא דילמא הוה מוקי לה כשיחודה לכך
 34 ככל דתן דמתניתין, ואם אמרו: דהמיר רב
 35 יתודה אמר שמואל בפרק 'אלו קשרים' לעיל
 36 דף ק"ג, כלי קואי מותר לטלטל בשבת, דהייני
 37 לערוך גופא, איג' ע"פ שאמלאתו איסור, ואן לומר
 38 (דמשעו) דשמואל קאמר ליה וליה לא סבירא
 39 ליה, מרביע מנייה מרב יתודה כובד עליו וכובד
 40 היתוחן מודה אן ולא ורפיא בידיה. משמע
 41 דס"ל הכי, ועוד. ר"ל ויהי ויהי נופח סוף כיריד
 42 (לעיל ד' מו). קאמר: שרונא דמשחא ש
 43 לטלטול, ואן לומר דמירי כשיחודו להיתר.
 44 כדמוכא ד יתודה דתן דמתני - דהא כלי קואי
 45 לא משמע שיחודו, דאם כן - אפילו כובד העליון
 46 וכובד חתונן נמי, ויש לומר: רלא אסר רב יתודה
 47 אלא דזמאי דפייעט אנדום, שיהי מלאכה
 48 גרועה לגבי קורסע שמייחוד למלאכה חשובה. וכן
 49 כן דלא דמתניתין הוה אסור כלא יתודה
 50 למלאכה היתר שלחן למלאכה גרועה היא לגבי
 51 עין כלים שמייחודין למלאכה חשובה, אבל כלי קואי יתירה
 52 לערוך גפון, דמלאכה שלחן חשובה יותר מפייעט אנדום:

1 **אדעתא** דרובא. הלכך ישראל עיקר. ומחצה על מחצה נמי לויא למיקם עקה
 2 דמלתא, דאיבא למימר עיקר דעתיה דמדולק בשביל ישראל, ואיבא למימר עיקר
 3 דעתיה דמדולק בשביל גוי, אכל גוי וישראל ודמדולק עצמו משתמש לאוהד - ודאי
 4 עיקר אדעתא דידיה עבדי, וכין דתר לאחד ר למאה - שרי. תורן, מקום: דאייתי
 5 שפיר. והוא דלמאק:

**אדעתא דרובא מדלקי. שמואל איקעל לבי אבין תורן, אהא
 ההוא גוי אדלקי שרנא. אהררינהו שמואל לאפיה. בין
 דהוא דאייתי שפיר וקא קרי, אמר: אדעתא דנפשיה הוא
 דאדלקי. אהררינהו איהו לאפיה גבי שרנא.**

הדרן עלך כל כתבי

1 **כל** הכלים נשילין בשבת ודלתותיהן עמוהו, ואע"פ שנשתפרקו
 2 (בשבת) שאינו דיומין דלדלות הבית, לפי שאינו מן
 3 המוכן, נוטל אדם קודמם לפצע בו את האגוזין, קרדום -
 4 לתחוד בו את הרביבילת, מגידה - לגור בה את חבנינה,
 5 מגריפה - לרזוח בה את הגרגרות, את הרחת ואת המלגו
 6 לתת עליו לקטני, את הפול ואת הפרפר - לתחוב בו,
 7 מחט של יד - לטול בו את הקוף, ושל סכאים - לפתוח
 8 בו את הרלת. **גמ'** יכל הכלים נשילין ואע"פ שנשתפרקו
 9 בשבת, ולא מביעא בחול? אדרבא, בשבת - מוכנין על
 10 גבי אביהן, בחול - אין מוכנין על גבי אביהן? אמר אביי,
 11 הכי קאמר: כל הכלים נשילין בשבת ודלתותיהן עמוהו, ואע"פ
 12 שנשתפרקו בחול - נשילין בשבת. ת"ר: דלת של
 13 שיהה ושל חיבה ושל מגדל - נוטלין, אבל לא מחזירין, ושל
 14 לול של תרגולום - לא נוטלין ולא מחזירין. בשלמא של
 15 לול של תרגולום - קסבר: מין דמתברי פאריא - יש בגין
 16 בקרקע, יש סתירה פסקרע. אלא של שיהה ושל חיבה ושל
 17 מגדל מאי קסבר? אי קסבר "יש בגין בכלים" - יש סתירה
 18 בכלים, ואי "אין סתירה בכלים" אין בגין בכלים! אמר
 19 אביי: לעולם קסבר "יש בגין בכלים ויש סתירה בכלים" -
 20 וישנוטלו קאמר. א"ל רבא: [שתר תשובות בדבר], ת"ר: דאי
 21 ד'נישילין' קתני, ועוד: מאי 'אבל לא מחזירין'? אלא אמר
 22 רבא: **קסבר אין בגין בכלים ואין סתירה בכלים, ויגידה**
 23 **שפא יתקע. "נוטל אדם קודמם כו."** אמר רב יהודה: קודמם
 24 של אגוזין לפצע בו את האגוזין, אבל של נפחין - לא.
 25 **קסבר: דבר שמואלא לאיסור - אפילו לערוך גופו אמור.**
 26 **א"ל רבא: אלא מעתה, סיפא דקתני "ואת הרחת ואת**
 27 **מלגו לתת עליו לקטני" רחת ומלגו מי מייחדי ליה לקטני? ואת**
 28 **אלא אמר רבא: דתחין לפצע בו האגוזין קסבר:**
 29 **רב**

הדרן עלך כל כתבי

6 **כל** הכלים נשילין בשבת ודלתותיהן
 7 עמוהו. כל הכלים שיש להם דלתות,
 8 בגון שיהה חיבה ומגדל - נשילין בשבת;
 9 ודלתות שיש להם בעין עמוהו, נשילין בלתי
 10 ואע"פ שנשתפרקו ודלתות מן הכלים -
 11 נשילין, ואן דומין דלדלות הבית שאין נשילין.
 12 לפי שדלתות הבית אינן מן החפץ לטלטל,
 13 שאינו כלי, אכל אלו כן כלי אנב אביהן:
 14 קודמם. משריל: דביבילת, מנאר שששאה
 15 ועילו עבה היא מאד, וקשה כבנינה, וצריך
 16 קודום לחותכה: ומגידה בעין סכין, ויש בו
 17 פשמות דרבה: לגור בה את הנפנייה, לתחבו
 18 ולחלקו, לפי שממרת לתחוד דבר עב:
 19 מצריפה. וד"ר: לניוח בה את התיגרות מן
 20 הקביות. רחת: פאלי: פלגו. בגין עתה.
 21 שריון פרוקיא של ברזל, ולו ג' שינים
 22 ומתפנין מוט גזולה שתפורים בה שיש:
 23 מוות: בוש, פלה, משריל: ברבר, ראייל:
 24 לתחוב בו, לאמול בו דמתני וכל פרי רח:
 25 מחט של יד. מחט קטן שתפור בו בגדים: שיש
 26 סכאים. מוט גזולה שתפורים בה שיש:
 27 לתחוב בו את הרלת. מן שאכד מפתחו: **גמ'**
 28 **ולא מביעא בחול.** קא סלקא דעתך 'ואע"פ
 29 שנשתפרקו - אבשבת דקתני שישא קאי,
 30 ומשמע איג' שנשתפרקו דיום מתוירם, ולא
 31 מביעא אין נתפרקו מאמטי: אדרבא, מאי
 32 קסבר שייך לתמו, דא דאי נתפרק בשבת
 33 איבא למישרי, משום דכי קדיש וזמא הוה
 34 מוכנין לטלטל אנב אביהן: הכי קאמר בו.
 35 ואע"פ לא ארבותא דנתפרקו בשבת קאי, אלא
 36 ארבותא דנתפרקו או בחול או בשבת קאי, ולא
 37 מביעא בשחן מחזירין: נשילין משמע מטלטלין
 38 אותו בשבת (מותר) ציר שלמ' לול. בגין
 39 תעשו לתרגולין: לא נוטלין ולא מחזירין.
 40 כדמפרש ואזיל, וחרתו בגין מוקש הוא, וסילוקו
 41 סתירה נמורה היא: מאי קסבר. שמתיר סילוקו
 42 ואוסר חזרתו: א קסבר יש בגין בכלים וחרתו
 43 בגין על קרדום אם יש בגין - יש סתירה, ואמאי
 44 נטלין: ונשילי קאמר. וד"ק: דלת של חיבה
 45 שיהה ומגדל ששילי - אין מחזירין: מאי אבל.
 46 כיון דלא תמא נוטלין, לא שייך למיתני אכל:
 47 לעולם קסבר אין סתירה ואין בגין, הלכך
 48 נשילין, ומיחו אין מחזירין - מדרבנן: ויגידה
 49 ליה גמר מלאכה, ותיב משום מבה בפניש: קאמר
 50 דוא דקתני מתניחין נוטלין אלו למלאכה, משום דעיקר
 51 למלאכה היתר: אבל של
 52 דוא דקתני מתניחין נוטלין אלו למלאכה, משום דעיקר
 53 למלאכה היתר: אבל של
 54 דוא דקתני מתניחין נוטלין אלו למלאכה, משום דעיקר
 55 למלאכה היתר: אבל של

שבת. פרק שבעה עשר – כל הכלים דף כגב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קמטו רש"י

1 דבר שפלאכתו לאיסור אם צריך בשבת לנופף של מלאכה אחרת של ידות – מותר:
 2 מוכה, שרדוף בה שום: אם יש בה שום פסולתין אותה. אבן השוהם: ואם לאו אין
 3 פסולתין. כגון לשבש עליה. כיון דשטר מלאכתו לשוחקה. ודאי מלאכת איסור משום
 4 תורתו. תשמישו. ששמש המיוחד לו. וקוין. ביש ובה שפחלה בוטלית את העלי לקצב
 5 עליו בשר בירוש: שאם קצב עליו בשר. שעשה

6 לצורך שמחת ירט: שאסור לפסלו. ודאי
 7 דקשרו בה משום שמחת ירט קשרו לטוב
 8 משום דעלי מלאכה לאיסור בחיבתו טורס
 9 וטסני וקליפת עצים לעבד בהן ערות – אסור:
 10 תבל מורים. רבנן דאפלונו אדר: נמניה: בסבי
 11 ויירי וקוירי. רבנן קעין. ורבינו הלוי פירש:
 12 כלי אורגן: סביבן הן עמודין. וזאת הן קנים
 13 בשבת. ומגורין – כובד גליון ותחתון. וראשון
 14 בראת לו. ודוירי לשון עזרים. הן כמו
 15 מעצרתא וקרא (ועין דף ט:). רב קפדי עלייהו.
 16 האופן. שלא יתחלבו ושלא יתעקמו. מירוד
 17 לתם קיום. מקצה לתן הדין: בני. נמי. עלי
 18 ומדוכה: קורבן של וזבים. אפי' מקדיד עליה
 19 קת. שצריך שיהא חלק לרוד טסין. אפי' כיון
 20 שתקנן על ידי הכאה שמה על הסדן – לא
 21 מקצי ליה. וביש של שאר נפחים מרבה:
 22 בשמים. שפחלה בו. קפדי עליה. שלא יאעב
 23 פנה. התנא שלא בשלה כל צרכה. וטומעין
 24 בתבן לחדשלה. ועין מקצה ותי' לטיט: אם
 25 מגולה. חתמה. שכולל לאדון במקום
 26 המגולה. דאפי' טלטול מן הדב ליכא. שאין
 27 צריך להדיחה. התבן. אלא מנדיה בעת
 28 המגולה. והתבן נקטת נופל: פתילא. צנן
 29 מלש. שהטעמו בארץ ותגלה ראשו.
 30 לפסלה לפנה בשר. אם היה העליון שלה
 31 למעלה וקצרה מלטה. ושהוא שטוח
 32 תולעה מעליון שלה ושהוא שלה. והתבן
 33 הצנן למעלה – מותר. וליכא טלטול לעפר
 34 כלי. שחרי תגלה ראשו: מפקה למעלה
 35 אסור. שמיון עפר. לפי שהתקא קרדה
 36 מלמעלה. ורוחב הצנן מלמטה. אינטי
 37 דטלטול עפר מן הדב הוא. שאינו ארוח משק
 38 כדו: חדרה. חדר שלה. עוקבה. פוינטרא: מהו.
 39 לטלטלה. מי שכל תורת כלי מיהא. או לא:
 40 כלי מעשה. שעשהו שלו קנים: ולא אסור
 41 נקובה. ליהות תורת כלי עקבה יתה משאן
 42 נקובה אלא לענן טומאה. וקסיד רובב דבטל כו'
 43 שלה קמור. ולענן טומאה בשל עם כלי
 44 מהה. ולטלטול שרי: בגולמי. גולמי מחסין
 45 העמודות לינקב. דנקובה נגמרה מלאכה:
 46 ושאינה נקובה אינה נגמרה מלאכה. ולכך
 47 לענן טומאה הוא דלא הוי כלי. אבל
 48 גמטול – שראו. הווי לקוין: דשפיליה ולא
 49 נקב לה: וקפדי לת קמא. כמות שהיא.
 50 ולגטילת קוין: דנקוואת. שברר מהכות אדם
 51 וורק לבין גרואקו. ובוטל שם כלי מיהא:
 52 אסובי. ונקא. להחליק סדר אבריו. כשהוא גולד אבריו מתקרקן. וצריך לישקון:
 53 אפיר. דרמי נקבות למנות:

1 כסבי' ויירי ומוריר. פי. בערוך. פי. סיכ – הם יתרות וממנון לנפץ כן משי וכיוצא בה
 2 תרגום יתרות סיכ. ויירי – כלי עץ. כפי משום שבושש כהן גברים. דתנן (למקן
 3 דף קמא). כנכש של בעלי תרים מוריר כן עליו שהכוס מכה בו גברים על האבן שלמנו
 4 ואילו כלים מקפיד עליהם שלא יתעקמו ולא יתפגמו שלא יתקלקלו הגברים הדגשי ומסיד
 5 דעתו מלמטלו. וכן מפרש בירושלמי: ויירי – וי'
 6 עער ביה. מוריר – דין חביט בה. ולפי הקונט'
 7 מפרש מוריר כובד עולו וכובד תחתון
 8 דסביאי כובד דאבא כובד פרוץ. אלא קסבי'
 9 (לעיל דף קו. ק). ה' נמי מיוחד לה מקום. מי'
 10 משום שמחת ירט מותר לטלטלו לקצב עליו
 11 (בשר.)

12 **הדר** ביה רב נתמן מהדיא. מסתברא
 13 דמהדיא הדר ביה. מדאמר פרכ 'תולין'
 14 (לקמן דף קמא). וכן רב: ונתנא ולא כרב
 15 אמרי: רב:
 16 **פנה** שהטמיה כו'. מיירי שהיה שם עי'
 17 לטלה. אבל אם יתרחם שם לכל השבת
 18 הדי ביס לרבי האסור. כדאמר לקמן פרכ
 19 'נטיל' (ו' קמב) נבי אבן שעל פי החיבת לא שני
 20 אלא בשבות. אבל בפניח – נעשה ביס לרבי
 21 האסור: **האי** נופלא. ואת: היא פוטלה היכי
 22 דמי. אבל בפניח – מיט דמאן שפלא מעלה
 23 למעלה. הא אפילו גיער לא שרי. כיש טלטול
 24 מן הדב ואי בשבט – מיט אדאס אדסי אפי'
 25 לטלטול מן הוצר. שרי לצורך. אבל טלטול אהיה.
 26 לקמן פרכ 'נטיל' (קמא. ו' קמב) בבעות שעל
 27 נבי ורבי בערוך למקומו. ומטלטלו בערוך עליו.
 28 אבן שעל פי החיבת. כשהוא בין החיבת –
 29 נתמן ומטה. כיש טלטול מן הדב וי' דמיה
 30 על מנת לטלה איירי. אפי' בדבשכ דמי. כמו
 31 (לקמן דף קמב) כשהוא שאלו בוס סוף 'במה טומעין'
 32 טעם וי' ושרי לנע מעט דאן מרת לכל
 33 השבת. ובעצמות וקליפין דריש ביצה (ו' ב.)

34 שרי ביה דלכתא באותו ענין שיערך טלטול מן
 35 הדב. ועצמות וקליפין לא מסתייה רלא לית בהן
 36 על גבי השלחן. וענין וטמן וסוף פרכ 'במה טומעין'
 37 (לעיל דף גא.) אין לחוש. כיון דאפשר בגיער
 38 דאפילו טלטול מן הדב אינטי: מרלענן טומאה
 39 לאו מנא לענן שבת נמי לאו מנא. וימנא: הא
 40 לאו לענן. כל הכלים ונעטילן שבריון נעטילן.
 41 אפי' דלקמן: כיון דבטל טומאה לאו דמי כבשעבי אלא
 42 עי' דדי ייחוד לפי הקונטרס דסוף 'המציע'
 43 (לעיל דף קמא) י'ל דה'פ מרלענן טומאה לאו
 44 מנא אפי' עי' דדי ייחוד. דכיון דנעטל חרדה או
 45 עוקבה לא בחיב ביה ייחוד – לענן שבת נמי לאו
 46 מנא היא. אבל היבא דהוא מנא לענן טומאה
 47 עי' ייחוד – איכא למיער דהו מנא לענן שבת
 48 אפי' ביה ייחוד כיון דבטל ליהות כלי לענן
 49 טומאה. וכן משמע בסוף. דרמאמי אפי' איכא
 50 דרבא בגולמי. דומעין דומיעלן עלייהו ומשי
 51 ליה מנא. משמע דאפי' מותר לטלטל אפי' נגמרה
 52 שראוי ליהות ליהות כליה: **אסובי** ינקא. לאו הייתי לשפוי ינקא דשרי פרכ 'במה
 53 אשה' (לעיל דף טז) ולמקן בסוף 'בחיב' (דף קמא) – דדיעין שבורכין אותו בגברים וקוששים

1 לחיבתו
 2 אפי' אבן
 3 אפי' אבן
 4 אפי' אבן
 5 אפי' אבן
 6 אפי' אבן
 7 אפי' אבן
 8 אפי' אבן
 9 אפי' אבן
 10 אפי' אבן
 11 אפי' אבן
 12 אפי' אבן
 13 אפי' אבן
 14 אפי' אבן
 15 אפי' אבן
 16 אפי' אבן
 17 אפי' אבן
 18 אפי' אבן
 19 אפי' אבן
 20 אפי' אבן
 21 אפי' אבן
 22 אפי' אבן
 23 אפי' אבן
 24 אפי' אבן
 25 אפי' אבן
 26 אפי' אבן
 27 אפי' אבן
 28 אפי' אבן
 29 אפי' אבן
 30 אפי' אבן
 31 אפי' אבן
 32 אפי' אבן
 33 אפי' אבן
 34 אפי' אבן
 35 אפי' אבן
 36 אפי' אבן
 37 אפי' אבן
 38 אפי' אבן
 39 אפי' אבן
 40 אפי' אבן
 41 אפי' אבן
 42 אפי' אבן
 43 אפי' אבן
 44 אפי' אבן
 45 אפי' אבן
 46 אפי' אבן
 47 אפי' אבן
 48 אפי' אבן
 49 אפי' אבן
 50 אפי' אבן
 51 אפי' אבן
 52 אפי' אבן
 53 אפי' אבן

שבת. פרק שבעה עשר – כל הכלים דף קבר עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קנג

1 **הא** ר.א. היא דין בין א'ניג דבפ'י דמגילה (דף א) דייקון סלה לא לענן מבשרי
 2 אוכל נפש זה שון חיה. וקאמר מתני' דלא כרבי יהודה. ור"א סבירא ליה כרבי עריסא
 3 מרבי יהודה. כדאמר ריש' תולין' (לקמן דף ע"ה). איכא למימר דהווא נהא סבר לה
 4 בותיה בחדא – דגורין יוט אט שבת, ופליגי עליה במשכיו. ועוד יש לומר, דר"א בין
 5 מיידי ומגילה – מיידי במשכיו דאורייתא. ר"א
 6 בין דבדא – היינו דתמן במשילין' (ביצה ד' ע"ג)
 7 מיידי במשכיו דשבות, ואינו מענין אחר. תוע
 8 דפ'ק מגילה – דהכי עלה בפ' 'משילין' דפרין' הבא
 9 בשמעתא. ואם פריך בפ'ק מגילה. והא דייק
 10 החם 'הא לענן מבשריו זה זה שוך – לא דייק
 11 בפרק משילין'.

הא

1 **ידו על כפה תבירי**. דלא מטלטלי מקלות: ג'לוספרא. דתנן. רבי יהושע אמר: נגר שר
 2 בראשו גלוסטרוא שראשה עב וקרא לרוך בו שום ונעולין בו דלת: שומקם פסתח
 3 זה ותולה תבירי. ואניג דרוךין גופה. תלויות תבירי ונעולתה בו – שומטו ע"י
 4 גירדה. אבל טלטול גמור לא. ואניג ש'שמלאכתו לחיתור שלא ליה לצורך גופ:
 5 מוכיב את דאפרי'. לעיל. ואניג ש'שקיה רבא
 6 לעיל תמיה לעל ואניג ש'שקיה לצורך מקומו.
 7 שנינו דייקי ניהו. אלא קודם תהרת כלים
 8 שנתנו קניס מעטמ מאי. מסורין אותם
 9 במעקרה: משום אינפשי. דלא סמכין
 10 איקא. ומשום הווא פורתא שהשנה
 11 ומתעבת כלא קניס מלילי שבת לשבת.
 12 והתירה משבת למרזח – לא מינפשי.
 13 כד'ר"א. מניח ידו על כפה תבירי: שאניג
 14 מעוררת. שהתירה בתים פתוחים לה ולא
 15 עירב. דכלים ששבתו בתים אסור לחוציאן
 16 לחצר, ושבתו בחצר מותר לטלטל בחצר.
 17 שהצריך כולו רשות לעצמו. והתבנים
 18 מותרין לכל איש שיהיה תוך הפתח. ששול
 19 הנגר משם: וקא מטלטל מנא דבית תבירי.
 20 הלכך שומקם און. וטלטול מן העד היא.
 21 אבל טלטול גמור – לא: מוכיב רבי תנקה
 22 חיי. דאמר ובעירובי (דף ע"ה): אפילו טלית
 23 ואפי' תרווח – און נישילין אלא לצורך תשמיש
 24 המיוחד: **מתני'** היג מתעוררין: כל הכלים
 25 נישילין לצורך ביה: **גמ'** מאי לצורך ומאי
 26 שלא לצורך דאמר רב כו': לצורך דשרי תנא
 27 קאז – היינו דבר ששמלאכתו לחיתור.
 28 ומטלטלי לצורך גופו: שלא לצורך דבר
 29 ששמלאכתו לחיתור. ומטלטלו שלא לצורך
 30 גופו. אבל צריך למקומו: ודבר ששמלאכתו
 31 לאיסור לצורך גופו. הוא דאישראי אם
 32 צריך לו מותר לחיתור. אבל שלא
 33 גופו. ואניג דרוךין למקומו – לא. ורבה
 34 לטעמיה. דאמר לעיל (דף ע"ב) בני סורוס של
 35 נפוסים נמי מותר לצורך גופו: **א"ל רבא** כו'
 36 **אלא אמר** רבי. ולרבה דמוק איכא דרבי
 37 ששמלאכתו לצורך גופו ולצורך מקומו מותר –
 38 ע"כ היא לצורך גופו כגון שחוק תשמיש מיוחד
 39 לו. דתנא לקמן בפרק 'הבית' ידף סו'ג' רבי
 40 תמיה אומר: אפילו תרווח ואפילו טלית און
 41 נישילין אלא לצורך תשמישו. ותרוד מקומו נמי
 42 לרבה כדאמר גופו וותשמישו דמי. ולרבה צורך
 43 גופו הוא דשרי רבי נחמיה. ודוקא לתשמיש
 44 המיוחד לו. וכן לרבה ובין לרבה דוקא דבר
 45 ששמלאכתו לחיתור. אבל דבר ששמלאכתו
 46 לאיסור – אפילו לצורך גופו לך שרי רבי
 47 נחמיה. דהאי צורך גופו לא תשמיש המיוחד
 48 לו הוא. דהא מיוחד למלאכת איסור: לרבה
 49 **אליבא** דרבי נחמיה. דאמר דבר ששמלאכתו
 50 לחיתור לצורך מקומו לא: הני קעירות. לאתר
 51 אבילה. היכי מטלטלי לחו לטלקן מלפניו: ואם
 52 **אלא און** ששמלאכתו איתיה. בשלמא לרבה – כגון
 53 דאין צורך לגופו ואלא למקומו: אלא לדידך אמאי? וכן ב'רלת. אוקומנא מסכת ביצה: וכן הודלת און סומכין בבבב. ובירטי קיימי: והא בקעת ביו"ש שמלאכתו לחיתור היא.
 54 ולהשקה חזו וקיימו. וקאסי לטלטלה לצורך גופו למלאכה אחרת. וכל שכן לצורך מקומו: ומשני תנא: **מעטמ** בין דבשבת אסור. דהא בקעת בשבת מלאכה לאיסור היא.
 55 ביום טוב נמי אסור. ונודה ר"ט אטו שבת: משילין פירות דרך ארובה ביום טוב. כדקא' תנא. אבל לא בשבת'. פירות השטוחים על הגג ליישקו. והא דשמיס ממשמיס ובאן
 56 משילין לארץ און. ורביה הגג. און מירחא מילתא. ונעלפון מאליון. אלאמא דלא גורנין. ופרכינן: ומי לא גורנין. והתנא און בין כו': **לא קשיא** הא דתנן משילין. דשרי מירחא
 57 בירט משום איבוי ממון – רבי יהושע והא. שהתירו להעלות בקוקה בתקופת מן הכור: והא. דתנן און בין כו' – ר"א היא: **דאפשי** בתקופת. דמייזו כמנא דרביד לצורך יוט.
 58 אבל גבי משילין. דליכא הערמה לדמיוי התקידא – לא:

און

1 **ידו על כפה תבירי**. דלא מטלטלי מקלות: ג'לוספרא. דתנן. רבי יהושע אמר: נגר שר
 2 בראשו גלוסטרוא שראשה עב וקרא לרוך בו שום ונעולין בו דלת: שומקם פסתח
 3 זה ותולה תבירי. ואניג דרוךין גופה. תלויות תבירי ונעולתה בו – שומטו ע"י
 4 גירדה. אבל טלטול גמור לא. ואניג ש'שמלאכתו לחיתור שלא ליה לצורך גופ:
 5 מוכיב את דאפרי'. לעיל. ואניג ש'שקיה רבא
 6 לעיל תמיה לעל ואניג ש'שקיה לצורך מקומו.
 7 שנינו דייקי ניהו. אלא קודם תהרת כלים
 8 שנתנו קניס מעטמ מאי. מסורין אותם
 9 במעקרה: משום אינפשי. דלא סמכין
 10 איקא. ומשום הווא פורתא שהשנה
 11 ומתעבת כלא קניס מלילי שבת לשבת.
 12 והתירה משבת למרזח – לא מינפשי.
 13 כד'ר"א. מניח ידו על כפה תבירי: שאניג
 14 מעוררת. שהתירה בתים פתוחים לה ולא
 15 עירב. דכלים ששבתו בתים אסור לחוציאן
 16 לחצר, ושבתו בחצר מותר לטלטל בחצר.
 17 שהצריך כולו רשות לעצמו. והתבנים
 18 מותרין לכל איש שיהיה תוך הפתח. ששול
 19 הנגר משם: וקא מטלטל מנא דבית תבירי.
 20 הלכך שומקם און. וטלטול מן העד היא.
 21 אבל טלטול גמור – לא: מוכיב רבי תנקה
 22 חיי. דאמר ובעירובי (דף ע"ה): אפילו טלית
 23 ואפי' תרווח – און נישילין אלא לצורך תשמיש
 24 המיוחד: **מתני'** היג מתעוררין: כל הכלים
 25 נישילין לצורך ביה: **גמ'** מאי לצורך ומאי
 26 שלא לצורך דאמר רב כו': לצורך דשרי תנא
 27 קאז – היינו דבר ששמלאכתו לחיתור.
 28 ומטלטלי לצורך גופו: שלא לצורך דבר
 29 ששמלאכתו לחיתור. ומטלטלו שלא לצורך
 30 גופו. אבל צריך למקומו: ודבר ששמלאכתו
 31 לאיסור לצורך גופו. הוא דאישראי אם
 32 צריך לו מותר לחיתור. אבל שלא
 33 גופו. ואניג דרוךין למקומו – לא. ורבה
 34 לטעמיה. דאמר לעיל (דף ע"ב) בני סורוס של
 35 נפוסים נמי מותר לצורך גופו: **א"ל רבא** כו'
 36 **אלא אמר** רבי. ולרבה דמוק איכא דרבי
 37 ששמלאכתו לצורך גופו ולצורך מקומו מותר –
 38 ע"כ היא לצורך גופו כגון שחוק תשמיש מיוחד
 39 לו. דתנא לקמן בפרק 'הבית' ידף סו'ג' רבי
 40 תמיה אומר: אפילו תרווח ואפילו טלית און
 41 נישילין אלא לצורך תשמישו. ותרוד מקומו נמי
 42 לרבה כדאמר גופו וותשמישו דמי. ולרבה צורך
 43 גופו הוא דשרי רבי נחמיה. ודוקא לתשמיש
 44 המיוחד לו. וכן לרבה ובין לרבה דוקא דבר
 45 ששמלאכתו לחיתור. אבל דבר ששמלאכתו
 46 לאיסור – אפילו לצורך גופו לך שרי רבי
 47 נחמיה. דהאי צורך גופו לא תשמיש המיוחד
 48 לו הוא. דהא מיוחד למלאכת איסור: לרבה
 49 **אליבא** דרבי נחמיה. דאמר דבר ששמלאכתו
 50 לחיתור לצורך מקומו לא: הני קעירות. לאתר
 51 אבילה. היכי מטלטלי לחו לטלקן מלפניו: ואם
 52 **אלא און** ששמלאכתו איתיה. בשלמא לרבה – כגון
 53 דאין צורך לגופו ואלא למקומו: אלא לדידך אמאי? וכן ב'רלת. אוקומנא מסכת ביצה: וכן הודלת און סומכין בבבב. ובירטי קיימי: והא בקעת ביו"ש שמלאכתו לחיתור היא.
 54 ולהשקה חזו וקיימו. וקאסי לטלטלה לצורך גופו למלאכה אחרת. וכל שכן לצורך מקומו: ומשני תנא: **מעטמ** בין דבשבת אסור. דהא בקעת בשבת מלאכה לאיסור היא.
 55 ביום טוב נמי אסור. ונודה ר"ט אטו שבת: משילין פירות דרך ארובה ביום טוב. כדקא' תנא. אבל לא בשבת'. פירות השטוחים על הגג ליישקו. והא דשמיס ממשמיס ובאן
 56 משילין לארץ און. ורביה הגג. און מירחא מילתא. ונעלפון מאליון. אלאמא דלא גורנין. ופרכינן: ומי לא גורנין. והתנא און בין כו': **לא קשיא** הא דתנן משילין. דשרי מירחא
 57 בירט משום איבוי ממון – רבי יהושע והא. שהתירו להעלות בקוקה בתקופת מן הכור: והא. דתנן און בין כו' – ר"א היא: **דאפשי** בתקופת. דמייזו כמנא דרביד לצורך יוט.
 58 אבל גבי משילין. דליכא הערמה לדמיוי התקידא – לא:

1 **הא** כבי תחמה. הסביא דהא איה כלי נישל
2 אלא לצורך שמשו הרעיל בחול.
3 כדמשט פסק כבה מולדן. (לעיל דף לו.)
4 והאי נמי - אין רגיל בחול לשרוף אותו: **ורבא**
5 אמר אפילו ברה"ה. ובהני ונשבר עיני
6 קאמר, דאי גשברו בשבת האמר פסק נטל
7 (לפני דף קמב) דרבא אית ליה מוקצה בלא שכן
8 נולד:
9 **וא** 7
10 **או** מוציאין את הקסנו ואת הלולב ואת ספר תורה לרה"ר,
11 וזכות הלל מתירין. אימר דשמעת להו זכות שמאי הוצאה
12 - מלילי מו שמעת להו? וטלילי גופיה, לאו משום
13 הוצאה היא? ואף רב סבר לה להא דרבא, דאמר רב:
14 מר שלא יגב - והו מלילי שלא לצורך, ואסור. מעמא
15 - שלא יגב, אבל לצורך גופו ולצורך מקומו - מותר.
16 איני? והא רב כהנא אקלע לבי רב, ואמר: אייתו ליה
17 שותא לכהנא ליתבי עליה. לאו למימרא דרבך שמלאכתו לאיסור לצורך גופו - אין, לצורך מקומו
18 - לא? הכי אמר להו: שקילו שותא מקמי כהנא, ואי בעית אימא: התם מתמה לצל תורה. רב מר
19 בר רחל תהו ליה תהיא בי סדויהא בשמשא. אתא לקמיה דרבא. אמר ליה: מהו לטליליניה?
20 אמר ליה: שרי. אית לי ארדינא. חוו לאורחין. אית לי נמי לאורחים. אמר ליה: גלית אדעתך
21 דרבך סבדיא לה, לכולי עלמא - שרי, לירידך - אסור. אמר רבי אבא אמר רבי חיאי בר אשי
22 אמר רב: מבודות של מילתא - מותר לטלילין בשבת, אבל של המרה - לא. רבי אלעזר אומר:
23 אף של המרה. במאי עסקינן? אילימא לצורך גופו ולצורך מקומו - כהא לימא רב "של תמה
24 לא"? והא רב פרכא סבדיא ליה! אלא מתמה לצל, כהא לימא ר' אלעזר "אף של המרה"?
25 [אלעזרם מתמה לצל, אימא: וכן אמר רבי אלעזר. מהנינן כל הכלים הנשמעין בשבת - שבריהן
26 נשמעין עמהן, ולבדך שיהו עושים מעין מלאכה. שברי ר' יהודה אומר: בלבד מעין מלאכה; שברי
27 זכוכית - לבכות בקוץ את השר. רבי יהודה אומר: בלבד שיהו עושים מעין מלאכה; שברי
28 עירבה - לצוק לתוכן קפה, וזכוכית - לצוק לתוכן שמן. גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל:
29 מחולקת שנשברו מערב שבת, דמר סבר: מעין מלאכה - אין. מעין מלאכה אחרת - לא. ובר
30 סבר: אפילו מעין מלאכה אחרת. אבל נשברו בשבת - דברי רב מותרין. הואיל ומוכנין על
31 גבי אביהן - מותר. מותבי רב וצוראי: מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי פלים. דנשברו אימיה?
32 אילימא דנשברו מערב יום טוב - עציב בעמא ניהו! אלא לאו - ביום טוב, וקתני "מסיקין
33 בכלים ואין מסיקים בשברי פלים"! אלא, אי איתמר הכי איתמר, אמר רב יהודה אמר שמואל:
34 מחולקת שנשברו בשבת, דמר סבר: מוכן הוא, ובר סבר: נולד הוא. אבל מערב שבת - דברי
35 רב מותרין הואיל והוכנו למלאכה כמיעוד יום. תני דתא: מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי פלים.
36 ותני אידך: כשם שפסיקין בכלים כך מסיקין בשברי פלים. ותני אידך: אין מסיקין לא בכלים
37 ולא בשברי פלים. הא - רבי יהודה, הא - רבי שמעון, הא - רבי נתנה. אמר רב נחמן: תני ליבבי
38 דאיתתיו מוכנייא - שרי לטליליניהו, דחוו למיזא עליוהו. שרניניהו - וצאי אקניניהו. אמר רב
39 נחמן אמר שמואל: חרס קטנה מותר לטליל בהצר, אבל בפרימית - לא. ורב נחמן דרייה אמר:
40 אפילו בפרימית, אבל ברה"ר - לא. ורבא אמר: אפילו ברה"ר, ואודא רבא למעמיה; דרבא תהו
41 קאול בריהקא דמחוא, איתוסאי מסאניה טינא, אתא שמעיה שקל חספא וקא מכפר ליה, רבו
42 ביה רבנן קלא. אמר: לא מיסתיא דלא גמיר, מיגמר נמי מנכרי? אילו הצצר תנאי - מי לא
43 תהו חזיא לכסויי ביה מנא? הכא נמי - חזיא לירידי. אמר רב יהודה אמר שמואל: מגופת חבית
44 שנכתתה - מותר לטליל בשבת. תנאי נמי הכי: מגופת שנכתתה - היא ושבריה מותר לטלילה
45 בשבת, ולא יספות מפנה שבר לבכות בה את הפלי ולמכוד בה פריעי המפה, ואם ירקה באשפה
46 - אסור. מתוקן לה רב פפא: אלא מעתה, וריק ליה לילמיה - ה"נ דאסור? אלא אמר רב פפא:
47 אם

ולא דריר הוא. שכידו דאזלי וקביה חתם, וחוי לבכות בו רוק. ורבא אמר אף ברה"ר. כיון דבצרך כלי הוא - בעלמא נמי לא פקע סבי כלי מניה: בריהקא. שם דריר:
איתוסאי מסאניה טינא. ותלכך מנגעלו בטט: פיר של. מקומו: אמר רב לא מסתייה דלא גמיר. מה אסור מה מותר: אלא מיגר נמי מנכרי. למדרין שיבוש בפקים
לאחרים: לירי. לקיטת ואציג דלא סביח - ורי שם כלי עליו כתיב: שנכתתה. חבית: טינא. של חבית. שנכתתה חבית: היא. מהגופה: ושכריה. של חבית. נשמעין בשבת
דחו לכסויי מנא: לא יספות. (ה) וקנו, להחירי בליתוין ונקיין בשבת, ועבדי כלי וקבי מכה בפטיש: ואם ירקה מנוקה ו לאשפה - עקלה מתורת כלי: וקיה לילמיה. שבת
מכוער

שבת. פרק שבעה עשר – כל הכלים דף קבה עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קנב

1 **א** וזקה מבעוד יום. השתא אלא מבעוד זרק לנמיטא מבעוד יום, דכיון דלא
 2 היה מוכן מבעוד – ליכא לדמוי לנמיטא:
מחצלת גופה למאי חזיא. לדוחא ומילתא מפרש הכי, אע"ג דלא בני מעין מלאכה
 3 ראשונה, כדאמר בר נחמן לעיל. חרס קטנה מותר לטללה בחצר, משום
 4 שהיא לכסוי בה גמא:
הוי הן ככל הכלים שנתילין בחצר. לאו
 6 דוקא בחצר, לרב נחמן ולרבא דשרו
 7 במחצלת הורדי:
בשעושיין מעין מלאכה ואין עושיין מעין
 9 מלאכתן. והא דנקט עושיין –
 10 דשביח תרו חזק און ראון כלמס:
בשבר דהאי חנוט קמפילגי. לפי תירוח זה
 11 תימה הוא דנקט חנוט יושן. דבדוקס
 12 ראשון פליגי:
כמאן כר אליעזר בן ראון היה דהי
 15 למימר כרבי יוסי, דשרי לקמן לטלטל
 16 מיסוי כלים שאין להם בית אחיזה בכלי
 17 הדחבניהו בארעא אלא משום דמסתני ר' אליעזר
 18 כן עיבק בקי תנן:
 19 ואדוד

מבעוד יום. גיל דעמיה מתאמלו דלאן מנא הוא: קרויטות של מחצלת. שפירדו מן
 מחצלת ושנה: בר המדור אכפרא לי. בר המדור פירש לי טעמו של דבר: לבסות
 בה עפרא. עמד לבסות בו צוזה. איני: שלא יעלה האבק: שרי פרויפיות. טליתות.
 כדאמר בספרי (ו' י"א). קמא תיבלתא בפרוקא דאנשי ביתיה: תנוי יושן. שכבר
 חוסר. ותיקור קשימ תווי מלאכה: תרו בה ככל
 הכלים. לקהיה מפרש פלונייהו וטעמיהו:
 ועל כיוסוי. של חנוט, שאינו צריך ביה דת.
 כדלא בני חזקתא מטלטלין ליה. ופלונייהו דהא
 במתניתין, דאיכא למיד בעינן בית אחיזה: מעין
 מלאכה. כגון לבסות בהן פי חתיב: ואין עושיין
 מעין מלאכה. לאפות: ואודא ר"ם למעשה.
 דאמר בחזנין לא בעינן מעין מלאכה: ור"א
 תנוי. העושיי בעין זה ששני במשנה זו שאני
 מביא לה, שלא נתקן כל צרכו מהחזירי
 וגשבר קמפילגי: נתנו על פי תנאי. מחזירי
 שלהם. עשוין בקדירות גדולות ואין להם
 שילוח. ומישרבו לארץ ומקובטט שן סביבותיה
 לעשותו בעי קשיוקיו חנוט. והיא קרויה סביבות
 והיא נגעת לארץ – ומתוך כך הבד שלו קיים.
 ואם נתנו על פי הבור או על פי הרוח, שהיא
 כיון ער, אלא שהבור בחפירה הרוחית כנגדו,
 ונתן שם אבן בניו לבין ופון הבור לזרוקו שלא
 יפול. והיא עומד באויר: ובי' יהודה או"ם.
 אם דופנותיו למעלה קרובים לדופני הבור.
 שלא הוצרך לתת ביניהם אלא אבן דקת.
 ואין אויר ניכר בין דופני החנוט לדופני הבור
 שיעבד את היסק החנוט. אלא יעולה או לשני
 הבור להקיות את חופו. ושוליו קרובים לסבי
 הבור. שאם מסיקין אותו מלמשה שעושיין
 קתור כבוד החנוט ניסוק מלמעלה בתוכו
 מן הארץ דרך שוליו. או שהתנוו בתוך חלל הבור
 באויר, והיסק סביב דופנותיו וניסוק
 כגון שקער מלמשה ורקב מלמעלה. או הבור
 רחב מלמשה וקרע קטן מעל: ואם לאו. אלא
 ניסוק בחסר מנורים מתוקן – כדמפרש
 טעמא. דבעינן מחוסר תניעה, שיהא קרוב
 לרוחית מחובר. וכי אינו קרוב לארץ – אין תק'
 חנוט מתוך הרוח. ואין תק' לקיים בו "חנוט וכוזרי"
 יותיק – דתניעה רבי שייכא אלא כנגד מחבר.
 וכשאין מחובר. שכידי שייכא ביה: **ממאי**
 הוא וטמאיה יויו לכה. דכפל ביה קרא – וברוי'
 חנוט. שאע"פ שאינו מתוקן כל צרכו: תתמו
 לארץ נישא. האי "ותיק' לאו לאגנומרי קולא

10 ר"מ למעמיהו. מתוקן לה רבא: אי הכי, אדמיפליגי בשברי חנוט – ליפליגי בשברי כלים בעלמא!
 11 אלא אמר רבא: בשברי דהאי חנוט קמפילגי, דתנן: נתנו על פי הבור או על פי הרוח ונתן שם
 12 אבן, רבי יהודה אומר: אם ניסוק מלמשה והוא ניסוק מלמעלה – כמאן, ואם לאו – סתור. והקמים
 13 אומרים: והואל יהוסק מ"מ טמא. וכמאן קמפילגי – בהאי קרא: "חנוט וכוזרי ויתיק ממאים הם
 14 וטמאיה: ויויו לכה". רבי יהודה סבר: נתנו בתניעה – כמאן, שאין מחוסר תניעה – סתור. ורבנן
 15 כמאיה: ויויו לכה" – מ"מ. ורבנן גמי, הכתיב "ותיק" – והוא לארץ נישא. דלארץ דנתקן
 16 אמינא: כיון דהבירה בארעא – כגופא דארעא דמי, קמ"ל. וארץ נמי, הכתיב "ממאים ויויו לכה"!
 17 תהיא פרוב יהודה אמר שמואל, דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחלוקת רהיסק ראשון, אבל
 18 רהיסק שני – אפילו תלוי בעצור גמול. אמר עולא: והיסק ראשון לרבנן – אפילו תלוי בעצור גמול.
 19 מתוקן לה רב אשי: אי הכי, אדמיפליגי בשברי חנוט – ליפליגי בתחנוט גופיה. השתא חנוט גופיה –
 20 לרבי יהודה לא הוי מנא, בשכריו מיבעיא? אלא אמר רב אשי: לעולם כדאמרינן מעיקרא, ובעושה
 21 מעשה טפקא, ורבי מאיר לדיברו דרבי יהודה קאמר: לדידי – אפילו בעושיין מעין מלאכה, אלא
 22 לרבי – אודי לי מיהא דכהאי גוונא מלאכתא הוא. ורבי יהודה – לא דמי, התם – היסקו מפפנים,
 23 הכא – היסקו מבחוקי, התם – מעושה, הכא – לאו מעושה. "והעד ר' יוסי משום רבי אליעזר
 24 בן יעקב על שכרו חנוט יושן שנתילין ביה פסויו שאינו צריך ביה יד". אמר ר' יוסי משום רבי אליעזר
 25 במטלטלינן האידנא כיוסי דחנוט דמתא מחסיא דאין להם בית אחיזה, כמאן – אבן ר' יוסי משום רבי אליעזר
 26 **מתני'** האבן שבפרויה, אם ממלאין בה ואינה נופלת – ממלאין בה, ואם לאו – אין ממלאין בה.
 27 וזורה

10 ר"מ למעמיהו. מתוקן לה רבא: אי הכי, אדמיפליגי בשברי חנוט – ליפליגי בשברי כלים בעלמא!
 11 אלא אמר רבא: בשברי דהאי חנוט קמפילגי, דתנן: נתנו על פי הבור או על פי הרוח ונתן שם
 12 אבן, רבי יהודה אומר: אם ניסוק מלמשה והוא ניסוק מלמעלה – כמאן, ואם לאו – סתור. והקמים
 13 אומרים: והואל יהוסק מ"מ טמא. וכמאן קמפילגי – בהאי קרא: "חנוט וכוזרי ויתיק ממאים הם
 14 וטמאיה: ויויו לכה". רבי יהודה סבר: נתנו בתניעה – כמאן, שאין מחוסר תניעה – סתור. ורבנן
 15 כמאיה: ויויו לכה" – מ"מ. ורבנן גמי, הכתיב "ותיק" – והוא לארץ נישא. דלארץ דנתקן
 16 אמינא: כיון דהבירה בארעא – כגופא דארעא דמי, קמ"ל. וארץ נמי, הכתיב "ממאים ויויו לכה"!
 17 תהיא פרוב יהודה אמר שמואל, דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחלוקת רהיסק ראשון, אבל
 18 רהיסק שני – אפילו תלוי בעצור גמול. אמר עולא: והיסק ראשון לרבנן – אפילו תלוי בעצור גמול.
 19 מתוקן לה רב אשי: אי הכי, אדמיפליגי בשברי חנוט – ליפליגי בתחנוט גופיה. השתא חנוט גופיה –
 20 לרבי יהודה לא הוי מנא, בשכריו מיבעיא? אלא אמר רב אשי: לעולם כדאמרינן מעיקרא, ובעושה
 21 מעשה טפקא, ורבי מאיר לדיברו דרבי יהודה קאמר: לדידי – אפילו בעושיין מעין מלאכה, אלא
 22 לרבי – אודי לי מיהא דכהאי גוונא מלאכתא הוא. ורבי יהודה – לא דמי, התם – היסקו מפפנים,
 23 הכא – היסקו מבחוקי, התם – מעושה, הכא – לאו מעושה. "והעד ר' יוסי משום רבי אליעזר
 24 בן יעקב על שכרו חנוט יושן שנתילין ביה פסויו שאינו צריך ביה יד". אמר ר' יוסי משום רבי אליעזר
 25 במטלטלינן האידנא כיוסי דחנוט דמתא מחסיא דאין להם בית אחיזה, כמאן – אבן ר' יוסי משום רבי אליעזר
 26 **מתני'** האבן שבפרויה, אם ממלאין בה ואינה נופלת – ממלאין בה, ואם לאו – אין ממלאין בה.
 27 וזורה

28 אלא. ולמימר דלא ליכא ליקומי בעינייהו, כגון וזו שאינו נמו מחובר וממלא הוא נתין, דהוה תנא קבי קיה ביה "וטמאיה ויויו לכה" – לרבי. אלא לאגנומרי
 29 חוקרא אתא, דלא מינא כל התנורים החצותין כהלכתן וכוזרייהו לארץ יתרי הן בשאר בתים. ובקשר דמי, דאמר חבון ולא לקבל טעמא – קמ"ל "ותיק", דאע"ג דשיכור
 30 ביה שלוש תניעה, כלומר דמחבר הוא – טמא. ובשאר דמחבר תניעה: מיהו ראשון, שלא היסק מעולם. והיסק ראשון שנתקן בו – דהתווא משוי ליה כלי, כדחנן במס'
 31 כלים (פ"ה) איהו גמול מלאכה – משיקעו לאפות בו סופגני. בהאי פליג ר' יהודה, ואמר דאנו ראי לעשות כל: אבל בהיסק שני. שמתחלה נעשה כשאר מנורים מחובר
 32 לארץ או לאבן עב, והיסק שני נעשה כלי, וטל וסוף משוי נתנו על פי הבור וכאן טעמא – מודה ר' יהודה דאתרביא מיטמאיה ויויו לכה: ואפילו תלוי בעצור גמול. איכ
 33 חלקו בין חרת חנוט, שצריך לשבור אף את חרטא, ואינו נטרי בגטילתו שלם ממקומו: אמר עולא דיפס ראשון לרבנן. דאמר מרובי דקרא, ואע"ג דאין הבד שלם מחתקי
 34 יפה – מקבל טעמא. לא חיקא נתנו ע"פ הבור דקרא, אלא אפילו תלואו בעצור גמול והיסק שני היסק ראשון – טמא: מתוקן לה רב אשי. אררפא, דאוק פלוגתא דטלטול
 35 שכרי חנוט: דלעיל בשכרם רכי האי חנוט דהוא גופיה לר' יהודה: דאין מנא הוא: כדאמרינן מעיקרא. בעושיין מעין מלאכה ולא מעין מלאכה, ושכרי חנוט מעילא קאמר.
 36 דרפקא דין חרת חנוט, שצריך לשבור אף את חרטא, ואינו נטרי בגטילתו שלם ממקומו: אמר עולא דיפס ראשון לרבנן. דאמר מרובי דקרא, ואע"ג דאין הבד שלם מחתקי
 37 בהן. כך שכרם אלו רחבים. ומיהו, אין לתן חוק היסקם מפפנים אלא מחוץ כרפנים. ולא משום דבעי ר' מאיר מעין מלאכה, אלא משום דרבי יהודה נתן לה: ור"ם לרבי
 38 ר' יהודה, נתן חנוט, קאמר: לדידי אפילו עושיין מעין מלאכה, כדאמר במתניתין: מעושה. חנוט אופין מעושה. שהתן דבוקה דופני החנוט ועומדת ואינה מטולת בשכיבה
 39 ע"ג שוליה. כרפנים שתי שוכבות על רחוק: כיוסי דחנוט דקתא מחסיא. כיוסי חנוט של אותו מקום אל דהוה לתן ביה אחיזה. חנוט, מפני שפוי למעלה יש לו כיוסי, שלא ינא
 40 הכל של. לאמר שרובים בו תחת סוכתו. **מתני'** האבן שבפרויה. והעד: ולעת בישה חלוקה. וממלאין בה מים. ומתוך שהיא קלה – אינה שאובה, אלא צפה. ונתתן בה אבן
 41 להכבידה: אם מפלאין בה ואינה נופלת. ששקודה יפה לפי חקירה – שואן כלי: ואם לאו – יתרי דיא כשאר אבנים, ואין מטלטל את חקירה. ושואן כלי אבן ששואקה:
 42 וזורה

28 אלא. ולמימר דלא ליכא ליקומי בעינייהו, כגון וזו שאינו נמו מחובר וממלא הוא נתין, דהוה תנא קבי קיה ביה "וטמאיה ויויו לכה" – לרבי. אלא לאגנומרי
 29 חוקרא אתא, דלא מינא כל התנורים החצותין כהלכתן וכוזרייהו לארץ יתרי הן בשאר בתים. ובקשר דמי, דאמר חבון ולא לקבל טעמא – קמ"ל "ותיק", דאע"ג דשיכור
 30 ביה שלוש תניעה, כלומר דמחבר הוא – טמא. ובשאר דמחבר תניעה: מיהו ראשון, שלא היסק מעולם. והיסק ראשון שנתקן בו – דהתווא משוי ליה כלי, כדחנן במס'
 31 כלים (פ"ה) איהו גמול מלאכה – משיקעו לאפות בו סופגני. בהאי פליג ר' יהודה, ואמר דאנו ראי לעשות כל: אבל בהיסק שני. שמתחלה נעשה כשאר מנורים מחובר
 32 לארץ או לאבן עב, והיסק שני נעשה כלי, וטל וסוף משוי נתנו על פי הבור וכאן טעמא – מודה ר' יהודה דאתרביא מיטמאיה ויויו לכה: ואפילו תלוי בעצור גמול. איכ
 33 חלקו בין חרת חנוט, שצריך לשבור אף את חרטא, ואינו נטרי בגטילתו שלם ממקומו: אמר עולא דיפס ראשון לרבנן. דאמר מרובי דקרא, ואע"ג דאין הבד שלם מחתקי
 34 יפה – מקבל טעמא. לא חיקא נתנו ע"פ הבור דקרא, אלא אפילו תלואו בעצור גמול והיסק שני היסק ראשון – טמא: מתוקן לה רב אשי. אררפא, דאוק פלוגתא דטלטול
 35 שכרי חנוט: דלעיל בשכרם רכי האי חנוט דהוא גופיה לר' יהודה: דאין מנא הוא: כדאמרינן מעיקרא. בעושיין מעין מלאכה ולא מעין מלאכה, ושכרי חנוט מעילא קאמר.
 36 דרפקא דין חרת חנוט, שצריך לשבור אף את חרטא, ואינו נטרי בגטילתו שלם ממקומו: אמר עולא דיפס ראשון לרבנן. דאמר מרובי דקרא, ואע"ג דאין הבד שלם מחתקי
 37 בהן. כך שכרם אלו רחבים. ומיהו, אין לתן חוק היסקם מפפנים אלא מחוץ כרפנים. ולא משום דבעי ר' מאיר מעין מלאכה, אלא משום דרבי יהודה נתן לה: ור"ם לרבי
 38 ר' יהודה, נתן חנוט, קאמר: לדידי אפילו עושיין מעין מלאכה, כדאמר במתניתין: מעושה. חנוט אופין מעושה. שהתן דבוקה דופני החנוט ועומדת ואינה מטולת בשכיבה
 39 ע"ג שוליה. כרפנים שתי שוכבות על רחוק: כיוסי דחנוט דקתא מחסיא. כיוסי חנוט של אותו מקום אל דהוה לתן ביה אחיזה. חנוט, מפני שפוי למעלה יש לו כיוסי, שלא ינא
 40 הכל של. לאמר שרובים בו תחת סוכתו. **מתני'** האבן שבפרויה. והעד: ולעת בישה חלוקה. וממלאין בה מים. ומתוך שהיא קלה – אינה שאובה, אלא צפה. ונתתן בה אבן
 41 להכבידה: אם מפלאין בה ואינה נופלת. ששקודה יפה לפי חקירה – שואן כלי: ואם לאו – יתרי דיא כשאר אבנים, ואין מטלטל את חקירה. ושואן כלי אבן ששואקה:
 42 וזורה

1 ואודו לטעמייהו. תימה חביב היה רבי אסי לטעמיה ארדה פליגי, דרבא קאמר ר' אסי:
 2 נעשה ביסוי לחבית בתורה גירדא. כלא שום מעשה. וגיב נרביך אמר ר' אסי: צאו
 3 ותשפוטם אמר לתן. ודמיני משה שדחריבין רבי. ועד קשה גיב נרביך קאמר דמיני בשפשתך.
 4 ולקמן גיב ביסוי כלים א"ר אסי א"ר יוחנן. והוא שיש חבית תורת כליש ור' לומר: דביסוי
 5 חבית טני לה בתורה. שרדכו לעשותו ביה דיהו.

6 דלא בעי חיזוק ומעשה גמור בשאר ביסוי בלם. 1
 7 ונרביך של אבן סוסתה ומרובע לבגין - כ"ט לוד 2
 8 בשפשתך שאין שריר עדין דמי חיזוק. ומכל דחי ר' אסי 3
 9 לטעמיה, רבי חייבי דמיקל רבי אסי גיב נרביך - 4
 10 דינ הכאי. דקאמר ר' אסי בפרק 'במה' 5
 11 'תמנין' (לעיל דף ג.) 'חירות של רוקל - ישב אפי' 6
 12 שלא קשרו חמה רב אשי גרטיני. או ניש ראיין 7
 13 הם לשיבה טעו מתאביה:

14 הכל מודים שאין עושין אהל עראי 1
 15 בתחלה. פי' בקבו: ולא אסיר שיהא אהל 2
 16 למעלה בגג, בלג בדפנות, לא כדמוכח בעטבורא 3
 17 דשמואל ביבב גנות' (עירובין דף עד.) 'דאימרה' 4
 18 'חצר שבת כמלכות'. רב אמר: אין מטלטלין אלא 5
 19 בר אמות, ושמואל אמר: זה מטלטל עד עיקר 6
 20 המחיצה וזה מטלטל עד עיקר המחיצה. והא 7
 21 דרב לאו בפרוש אימרו אלא מכללא. דשמואל 8
 22 היה יתיב בדוחא וכו', נפל גורד רביני בניי. אמר 9
 23 ליה שמואל: שקילו ליטבא גנדי ליה. אהררניה 10
 24 בר לאפיח בו'. ושמואל למה ליה למיבער הבי' 11
 25 האמרו זה מטלטל עד עיקר המחיצה ב' - 12
 26 שמואל לצניעותא בעלמא הוא רעבר. אלמא 13
 27 משמע דאחל דרפוט שריו למיבער הכי. ורבי 14
 28 שדחי מקפדי - לא מושום עשיית אהל שבת 15
 29 בדרישיתא, אלא ליה פדיפ אגאוי דהו מטלטלין 16
 30 אהל אפילו בדפנות. כדאימא בעירובין בפרק י' 17
 31 שרועצמיהו (דף ק"ב.) ור' (ושם) גבי עשיית דופן 18
 32 סוכה, דפרין תת: והאמר רבה בר רב הונא אמר 19
 33 רבא: ר' יוחנן ב' הכל מודים שאין עושין אהל עראי 20
 34 בתחלה ומשניא אר ברפון פלישתיה. והא כרביא 21
 35 רביעית. אלא נראה לר'ה רשפי שייך בדפנות 22
 36 אהל דהבא ודמחיצה מועלת לדתיה. ולחבי: ברפון 23
 37 פלישתיה שדייא מודעה ומכשר ליה לטוכה - 24
 38 חשיב עשיית אהל בתחלה. אמר ר'ה רפון רביעית - 25
 39 אינה אלא חוספת בעלמא. והואיל וברר הסוכה 40
 41 היתה כשרה. ועיקר פלוטונן דר'ה רבנא איהא 42
 43 באהל כבעשיית דופן. דפקק החילוק משמע בחילוק 44
 44 שבחול. ראי בגג מיייר - היה ליה למיטר 45
 46 ארובה, כמו ששנינו: מושל פירות דרך ארובה 47
 48 (ביצה דף לה.) ומיהו. באהל שבגג נמי פליגי 49
 49 בדומה לדתן. עירובין ד' (דף ע"א.) ר'ה רביעית 50
 51 דרבי יהודה ור' ר'ה זונא כימנא טעו סולא 52
 52 ובליליא בעו איריא. אתא לקמיה דרבא. אמר ליה 53
 53 בריך ברייא ושירי בה טעם. ולבחר דר'ה חוספת

על אהל עראי ומותר. ומשמע דהיינו בני חוספת עראי דפליגי רבי אליעזר ורבון.

ועבדא דשמואל

1 ומורה שהיא קשורה בפסחים - ממלאין בה בשבת. פקק
 2 החלון, ר"א אומר: בומן שהוא קשור ותלו - פוקקין בו,
 3 ואם לאו - אין פוקקין בו. ור"כ"א: בין קד ובין קד פוקקין
 4 בו. גמ' תנן התם: אבן שעל פי החבית מטה על צידה
 5 והיא נופלת. אמר רבה א"ר אמי א"ר יוחנן: לא שנו אלא
 6 בשבת, אבל בפסחים - נעשה בסיס לדרב האסור. ורב
 7 יוסף א"ר אסי א"ר יוחנן: לא שנו אלא בשבת, אבל בפסחים
 8 נעשה בסיסו לתחבית. אמר רבא: מוחבטין אשמעתין
 9 בה"י! ולא היא, התם פיון דהדקה - שוויא דפון. אמר
 10 רב יוסף: ומוחבטין אשמעתין "אם לאו אין ממלאין בה"י!
 11 ולא היא, התם פיון דלא הדקה - בפולין בפתלה. במאי
 12 קמיפלגי? קר סבר: בעינו מעשה, וקר סבר: לא בעינו
 13 מעשה. ואודו לטעמייהו: דכי אתא רב יומי א"ר הנינא
 14 ואמרי לה א"ר יורא א"ר הנינא: פעם אחת הלך רבי
 15 למקום אחד ומצא נרדף של אבנים, ואמר לתלמידיו: צאו
 16 והשבו בןי שנשבו לערוך לקחר, ולא תצריין רבי למעשה.
 17 ור' יוחנן אמר: מצריין רבי למעשה. מאי אמר להו? רבי
 18 אמי אמר: צאו ולקדומו אמר להו: רבי אסי אמר: צאו
 19 ושפשוטם אמר להו. איתמר, ר' יוסי בן שאול אמר: סוואר
 20 של קורות הרה, ור' יוחנן בן שאול אמר: גששו של ספינה
 21 הרה. כ"ד גששו - כ"ש סוואר, ומ"ד סוואר, אכל גששו
 22 - קפד עליה. "ומורה שהיא קשורה בו". קשורה - אין,
 23 לא קשורה - לא. לימא מתניתין דלא כרשב"ג, תנא:
 24 חרות של דקל שגדונו לעצים ונמלך עליהן לשיבה - צריך
 25 לקשור, רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין צריך לקשור.
 26 אמר רב שישת: אפי' תימא רשב"ג, הכא במאי עסקינן?
 27 במחוברת באביה. אי הכי קא משתמש במחובר לפרקיה?
 28 למטה מגו, רב אשי אמר: אפי' תימא בתלושה, מורה
 29 שפא קטום. "פקק החלון בו". אמר רבה בר בר הנה א"ר
 30 יוחנן: הכל מודים שאין עושין אהל עראי בתחלה ביו"ט,
 31 וא"צ לומר בשבת. אי נחלקו אלא להוסוף, שר"א אומר:
 32 אין מוספין ביו"ט, וא"צ לומר בשבת. ור"כ"א: מוספין
 33 בשבת, וא"צ לומר ביו"ט. "וכ"א בין קד ובין קד פוקקין
 34 בו." מאי "בין קד ובין קד"? אמר ר' אבא אמר רב הנינא:
 35 אבן

1 ומורה, על שפן: היא קשורה בפסחים. פך ששואב בו מן הבור או מן המעין: ממלאין
 2 בה, דשואב כלי לחוץ ומורה: והלוי. שאינו גנר בארץ, שהחבל שהוא קשור בו אינו
 3 מגיע לארץ: אין פוקקין בו. ומיחיה כמסופר על הבגין: בין קד ובין קד. במקרא מפרש
 4 לה: גמ' תנן התם. לקמן בהאי מסכתא, האבן שעל פי החבית והצדף צולדו מן השול. והיא
 5 תתן בשבתה: פתח. החבית על צדה והיא נופלת: והיא

6 עולה: לא שנו. דמותר לטלטל החבית והאבן
 7 נפלה: ור' הקטני: ואם הוקח בן תיבה, שרא
 8 לדמותה ש על פה מפתח את החבית
 9 שבצדה - מגביה ומטה על צדה והיא נופלת:
 10 בשבת. האבן עליה שלא במתכוון: אבל
 11 בפניה געשלה. החבית בסיס לאבן, שהיא
 12 דבר האסור, ואין מטלטל את החבית: ורב
 13 יוסף א"ר אסי. לקולא אמר ר' יוחנן: לא שנו
 14 והצדף לחטות את החבית ולא ניתן לטלטל
 15 האבן לחיאי: אלא בשבחי. ולא נתכוון
 16 לעשותה: אבל בפניה געשה. האבן ביסוי
 17 לחבית, ומגלה אותה כדוריה: אשמעתין. על
 18 ששמענו שלא. שאמרונו בנינו את האבן

19 נעשה כלי: ממלאין בה. אלא אבן נעשה
 20 כלי: דתוקה. שקשרה יפה: ואם לאו אין
 21 ממלאין. ולא אמרנו נעשה כלי בהנהגה
 22 בעלמא. וקשא לרדי. דאמר ר' לעיל בנינו
 23 נעשה ביסוי לחבית: ולא אמר. לא קשא לי:
 24 דתתם הואיל ובלא קשריה לא חזיא
 25 למלאה, דתא נפלה, והיא לאו דוקה -

26 בטולי בטלה מתורת גלי גלי, דעתיא דלא
 27 לחבית. אבל ביסוי בחיבת - הנחה ששואב
 28 ליה כלי. ואודו לטעמייהו. ר' אסי:
 29 נרדף של אבנים. אבנים סודרות ומקורות
 30 לבגין: מאי אמר להו. מאי מעשה תצריין
 31 לרבי יוחנן: צאו ולקדומו. סוואר אותם
 32 ודבי, שכל גמקור ליגע בהם לקחר.

33 לפי שאין חוקקין במעשה וכל דהו מועלת
 34 לאבן לעשותה כלי. ר' אמי תמיהא, דאמר
 35 לעיל אין אבן נעשית לייג בהם לקחר:
 36 כדאמר' במרק (דף י"ב.) עושה להם למודים.
 37 לטרי נקרים על פי הבור: ושפשוטם. מן
 38 חטי, שהיו גאות לישב. ולמחר לתלמוד.
 39 נעשה כל דהו נעשה כלי: סוואר -

40 קורות יהוה, ולא אבנים: סוואר. קר של
 41 קורות ודשות שפסדוין אותן לבגין כדי שלא
 42 יתקעמו: גששו. עין ארוך שמשגשים בו המים
 43 לפני הספינה, לידע שהוא בעומקו, שחבל
 44 ספינה להלך בהן: קפדי עליה. שלא תעסי,
 45 מייחזל ליה מקום ומקצה ליה בדיים, ואפי'
 46 לרש אסור לטלטלו, ומקצה מחמת חסרון
 47 כס אפי' ריש מודה: שאינן קשוריה לא.

48 ואפי' יש עקמומית בראשה כעין מולג.
 49 שראו לתלות בה ספיח ומלואות חדיש
 50 עליה: שגדונו לעצים. שחוקק להסיק: צריך
 51 לקשור מעיש: באביה: בגון: וקא

משפשוט מחובר. ואפילו קשורה במעט יח: לחפשי: לכתחילה מיל, מומר לקרקע. ובגון
 לשאוב מן המעין שאינו עמוק. ומותר להשתמש באיין למושא מגו, כדאמר' בפרק
 בתרא עירובין (דף ע"ט.) היו שרשיו בגדוין מן הארץ ג' - אכל בלעיהם: קנה
 ומצא נרדף של אבנים. ומצא עושה כלי, ותיב משום מכה בפסחי. אבל בתורת לשיבה ליכא למיגור, דכי
 שראו לתלות בה ספיח ומלואות חדיש
 עושה כלי: שגדונו לעצים. שחוקק להסיק: צריך
 לקשור מעיש: באביה: בגון: וקא

משפשוט מחובר. ואפילו קשורה במעט יח: לחפשי: לכתחילה מיל, מומר לקרקע. ובגון
 לשאוב מן המעין שאינו עמוק. ומותר להשתמש באיין למושא מגו, כדאמר' בפרק
 בתרא עירובין (דף ע"ט.) היו שרשיו בגדוין מן הארץ ג' - אכל בלעיהם: קנה

משפשוט מחובר. ואפילו קשורה במעט יח: לחפשי: לכתחילה מיל, מומר לקרקע. ובגון
 לשאוב מן המעין שאינו עמוק. ומותר להשתמש באיין למושא מגו, כדאמר' בפרק
 בתרא עירובין (דף ע"ט.) היו שרשיו בגדוין מן הארץ ג' - אכל בלעיהם: קנה

משפשוט מחובר. ואפילו קשורה במעט יח: לחפשי: לכתחילה מיל, מומר לקרקע. ובגון
 לשאוב מן המעין שאינו עמוק. ומותר להשתמש באיין למושא מגו, כדאמר' בפרק
 בתרא עירובין (דף ע"ט.) היו שרשיו בגדוין מן הארץ ג' - אכל בלעיהם: קנה

משפשוט מחובר. ואפילו קשורה במעט יח: לחפשי: לכתחילה מיל, מומר לקרקע. ובגון
 לשאוב מן המעין שאינו עמוק. ומותר להשתמש באיין למושא מגו, כדאמר' בפרק
 בתרא עירובין (דף ע"ט.) היו שרשיו בגדוין מן הארץ ג' - אכל בלעיהם: קנה

שבת. פרק שבעה עשר – כל הכלים דף קבו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולין)" קסא רש"י

1 בן קשור בו. כלומר: אפילו שקשרה לא צריך: והוא שמתוקן. מוכן מאתמול לך:
 2 אל רבי ירמיהו. אמאי פישט ליה מר לקולא: לי קאמר. ודלא פליגי רבנן אלא אתהלוייה
 3 דרבי אליעזר בעי קשור ותלוי. ואפילו קשור, אם ראשו נגדר לארץ, חשיב ליה רבי
 4 אליעזר שבטמון שן דהרקע ובונה בו לבתחילה. ורבנן אמרי ליה: בין תלוי בין נגדר
 5 פוקקין בו ובקבדו שיהא קשור: דאמר רב
 6 בר תתה. בתלוייה הוא קלימי ולא בקשייה
 7 הדמייה ליה לפלוגתא דגרי הנגדר. והתם דלדרי
 8 הבל קשור בעיניו. גמי. וחד שתוקעין בתור
 9 שבפתחו ונועלין בו את הקלת: הנגדר.
 10 תמפרש: שקשור בבלת, אלא שראשו נגדר
 11 לארץ: נעילין בו במקדש. דרבין דקשור בו –
 12 מיהו ויטמו הוא לקי, וקבד נבדק בלן וז
 13 מכעוד יום, ואין בו אלא מירח שבת מדבריכם
 14 – ואין שבת במקדש: והמקום. שאינו קשור
 15 כלא אלא בשבועה שטמון מן חומר מניחו ע"ג
 16 קרקע. הלכה. כשתוקע בשבת – בונה הוא.
 17 ואיסורא דאורייתא הוא אף במקדש: והמקום
 18 מותר במקדש. דרבין דמתוקן מאתמול לכהיב
 19 לא בונה הוא: שקשור ותלוי. ראשו העליון
 20 אכל ראשו התחתון מגיע לארץ: כאן תנא גמי
 21 הנגדר. אסור, דבעי תרי: ר"א דאמר גבי
 22 פקק תחלוץ תרתי בעיניו, מכלל דר' יהודה
 23 ברכנו, אלקא רבנן קשייה בעי: פי האי תנא.
 24 דאפי' קשייה דלא בעי, ברכן שיעוץ בן גמליאל
 25 דאמר מתוקן בהומה בעלקא ואע"פ שאינו
 26 קשור: שתהקטן. שהומתו: אסור רב יהודה.
 27 ורבנן ולא גרסינן ואמר:

אבין קשור בין שאינו קשור, והוא שמתוקן. אל ר' ירמיהו:

1 ולקאמר מר "בין תלוי ובין שאינו תלוי והוא ששקשור" –
 2 דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן: ממחולקות כאן קד
 3 מחולקות בנגר הנגדר. והתנן: נגר הנגדר – גועלין בו במקדש
 4 אבל לא במדינה, והמונה – כאן וקאן אסור. ר' יהודה
 5 אומר: המונה – במקדש, והנגדר – במדינה. והתנא: איהו
 6 נגר הנגדר שנועלין בו במקדש אבל לא במדינה – פל
 7 וקאמר ר' יוחנן: וראשו מגיע לארץ. ר' יהודה אומר: כל
 8 אף במדינה מותר, אלא איהו שבמדינה אסור – כל
 9 שאינו לא קשור ולא תלוי, ושומטו ומוחו בקבין וית. ואמר
 10 רבי יהושע בר אבא משמיה דיעולא: מאן תנא נגר הנגדר
 11 ר"א היא! אל! אגא דאמרי – פי האי תנא, והתנא:
 12 קנה שתהקטנו בעוד"ל להיות פותח ונועל בו, בזמן שקשור
 13 ותלוי בפתח – פותח ונועל בו, אין קשור ותלוי – אין
 14 פותח ונועל בו. רשב"ג אומר: מתוקן, אע"פ שאינו קשור.
 15 אמר רב יהודה בר שילת אמר רב אמי א"ר יוחנן: הלכה
 16 כרשב"ג. וזני אמר רבי יוחנן קב? והתנן: כל כפסוי הפלים
 17 שש

1 מוטלע עד עיקר התורה – ניות למפרך למה
 2 הוצרך לעשות חוצה
 3 בין קשור בין שאינו קשור: והוא
 4 נראה לר"ת דלאו בתוקן של מעשה. אלא
 5 במחשבה בעלמא. כדמוכח לקמן, דאמר כרשב"ג
 6 ס'ל דאמר: מתוקן אע"פ שאינו קשור. והיינו
 7 במחשבה, ומשמע דלמידי ס'ל תוהית. דובר ר'
 8 יוחנן דוקא הוא דאמר בטמון כבר לה תוהית
 9 בתור ופליגי עליה כדורא. ופריך: ולמאן מר בין
 10 תלוי בין שאינו תלוי, והוא שקשור – כבר יהודה
 11 דבעי קשייה. וטעמא משום טלטול ולא משום
 12 בנין. דאי משום בנין – יאמר איהו מנגר שריף
 13 קשייה לפקקי והא פקק לא שייך בנין אלא
 14 תוספת אהל עראי. ותוספת אהל עראי שרו רבנן
 15 כלא שום קשייה. כדמוכח בימי שהוציאנו
 16 (שם מד.)
 17 והמונה כאן ובאן אסור. פי רש"י:
 18 שכשתוקע בשבת – בונה הוא.
 19 ואיסורא דאורייתא איכא. ואינו משמע שיהא בו
 20 איסורא דאורייתא. כיון שאינו בטמון שם. אבל
 21 נראה לר"ת: דכולה מילתא בנגר דתגרד ליכא
 22 איסורא אלא קשייה והא פקק לא שייך בנין אלא
 23 שהתקטן בעדיב' ליהות פותח ונועל בו. ודמיין
 24 דהיינו אביסוי קרקעת שהחזירו בהם להטריבם בית איהו. איני
 25 ענין דאפילו בטלטול, דילמא בחר הוא דאפילו: ותיקין ר"ת בספר הישר. דאי כ"ז היה לה למקט פלוגתייהו במילתא ולא שייכא בה תוספת אהל, כי היאה דנגר דתגרד. ומתקט פלוגתא
 26 בפקק תחלוץ. ושריף בה תוספת אהל – ש"מ דפליגי באהל. וליכא למישר דרוקאן באהל פליגי, ולא בטלטול – דהא בהדיא דנגר לא שייך אלא איסור טלטול – אפי' אפילו ב"ר
 27 ורבנן. דע"כ איבעי לן למישר דתיק דנגר היינו ר"ת, דרבנן שרו אפילו בפקק תחלוץ כ"ש בנגר, דלא שייך איסור אהל אלא איסור טלטול. אלא הואי בתרתי פליגי, דר"א אסר בפקק תחלוץ
 28 ומשום טלטול, בשאין תורת כלי גמור עליו. ואפי' שר עליו תורת כלי גמור, כיון שיש לו בית יד – אסור ממש משום תוספת אהל עראי, כיון דבטלי' בפקק. והבן דשרו – אפי' אין עליו
 29 תורת כלי, לית לוה לא משום טלטול ולא משום אהל: ר"ב יהודה אומר. ב' ובעירובין מסקינן: אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה. וקשה לר"א דהא שמואל נפיה מבי
 30 לעיל בפרק יבמה טומנין (ד' ג) חיוי בת של דקל שגדן לעצים. דבמחשבה בעלמא טגי, דאיתמר רב (יהודה) אומר קשור, ושמואל אמר חושב. וקאמר תהם דשמואל ס'ל כרשב"ג.
 31 דאמר: חריות של דקל שגדן לעצים ונמלך ליהון לשיבה – א"צ לקשור. וא"כ, היכי קאמר הלכה כרבי יהודה דבעי קשייה משום איסור טלטול? דהא לא שייך איסור בנין בהדיא דנגר
 32 הנגר, דלא איסור טלטול, ומשום איסור טלטול בעי רבי יהודה קשייה. וליכא לפרושי דבנגר הנגר דבא, לאפקי מאיסור בנין הוא דבעי קשור. אבל משום איסור טלטול
 33 לא הוא בעי קשייה אלא במקדש בעלמא. כרשב"ג. א"כ, מאי קא מליד ליה ר' אבא בר כהנא לר' ירמיהו אמר דאמר – כי האי תנא. ודילמא מאי דלא בעי תשבו' אגא מתוקן
 34 אע"פ שאינו קשור – היינו משום דהתם ללא איסור טלטול, דהתם הוא לא מיירי מדין בבנין, דקאמר: קנה שתהקטנו בעוד"ל ליהות פותח ונועל. ומתקטין פותח ונועל – משמע שאינו
 35 נועל אהו קטן בעצמו. דהא ליה למיחי שתהקטן לעול בו. אלא משמע שהוא כיון מפתוחו שלנו, שיש מהם שמשוכיב התנועל שבלדת לכאן ולכאן – כן הקה מושך התנועל. אבל
 36 הקנה עצמו אינו מושך התנועל. א"כ פשיטא דכה"נ לא שייך בנין אהו קטן. אלא משום איסור טלטול הוא. ומיזה, אין ראייה מזה. ודבאי קטן מיירי כדברישיטי. מתקטין פותח ונועל –
 37 דהא כה"נ קתי בתוספא: חבילי עצים וסוכה של קוצים שעשאן דלה לפרצה ולחצר, אם היו קשורות ותלויות – פותחין ונועלין בהן, אם לא בו. מיזה, אומר ר': דאפילו היה מפרש
 38 ליהא דהא קנה שתהקטן בו שריף ביה בנין, ובמקום ננועל והה, ולחכי פשיט מיהו רבי אבא בר כהנא ס'ל כרשב"ג. דאמר רבי הו מתוקן אע"פ שאינו קשור – נפקי מותרת איסור בנין –
 39 דהא הו אינו שפיר. ודורא (היה) כהמקרא הש"ס בכתובת. וכן הבא נמי דאיכא מיהו כלי עליהן, והתנא: חריות של דקל בו, היכי מוכח מההיא חריות של דקל לאיכא מתוקן אע"פ
 40 שאינו קשור היינו תלוי אהל תורת כלי, אלא במחשבה בעלמא: דלמא איסור טלטול הוא. ולא מצריך רשב"ג אלא מחשבה, אבל באיסור בנין – היה בעי שתהקטנו ויכעוד דיעמו בו מעשה.
 41 שיהא תורת כלי עליו על כן נראה לר"ת: דכדבי פליגי רבי אבא בר כהנא ורבי יוחנן רב יהודה דעירובין (דף קב), דאיתנו כבידא לוד בהדיא דנגר לא שייך אלא איסור טלטול, ואודו
 42 דר"ש דייק בנין בנגר הנגר. ולחכי בעי קשור – לאפקי מאיסור בנין. והשתא אתיא שמתקן שפיר, דלא מיירי מדין באיסור בנין לא בהדיא דנגר ולא בהדיא דקנה. והשתא נמי היא
 43 דקנה משום טלטול. מר:
 44

שקשור תלוי וראשו מגיע לארץ. פירוש: ראשו העליון תלוי, וראשו התחתון מגיע לארץ, כדברישיטי בקנטוס. ונראה לרשב"א: דאפילו שני הראשים מנוחים לארץ, אלא שקשור –

1 דער בנקדש. והו' דנקט כדאז – לאלמטון דאפי' אסור במדינה. והשתא אפי' הוא דחנן מנשה: והמונה – כאן ובאן אסור. וזניא שאינו קשור. וכל תלוי כלי. דאי
 2 ארתה דקנה שייך בעי קשור לארץ, אבל בני הראשים מנוחים בארץ – אסור בבקדש אע"פ שקשור. אם כן, השתא לאו דיו מונח דרבי יהודה – כמנחה דנגר קטן. ודמנת דרבי יהודה על
 3 בדרך היינו שאינו לא שייך ולא תלוי, ושטמון ועניוהו כיון וזית. דאי אמרת כוון מונח דה"ק, ששני ראשים מנוחים בארץ אלא שקשורין – היכי קאמר המונח במקדש: הווא אפילו
 4 במדינה שרי. דלא אסר רבי יהודה אפילו במדינה. אלא דוקא שאינו קשור כלא:

שבת. פרק שבעה עשר – כל הכלים דף קבו עמוד ב – מותר מהזרות 'אבן ישראל – (שטיינזולין)

הוספות

1 וכי תימא הבא נמי דאיכא חזרת כלי עליו. פי בקמטנס: שהיא ראוה לעשות שום
2 תעשה אחר. וראו נאקא לרתי: כי למה יש לנו להצריך שלברב אחר יאה ראוה, כיון
3 שראו דברו וזה אלא רגאה לרתי דרפס: דאיכא חזרת כלי עליו – שתוקנו ועשה בו מעשה
4 והכינו כליה. שמתאר שלכך תיקנו והכינו לכך – שי חזרת כלי עליו, אפילו אינו ראוי לדרב
5 אחר. נמו חזרת. וזהו דקל. שאינו ראוי לשום

6 תעשה אלא לשיבשי – אף על פי כן יכול
7 להבינו ולטלטלם בשבת. ואבניו נמי. אמרנון
8 לעיל: צאו ושפשו. וזהו אי חזרת כלי בלידים
9 ממש צריכא למימר דליכא ניסל לצורך גופיהו והא
10 דאמרן בעיבורין (ר' קבא) גבר הנגרר עשה לו
11 בית די מדוח איל: כובנא פגרת. פירושו: שהיה לו
12 לאו שמשו דאי לא היה כובנא זיי בבית די הוה
13 הוה אסור. דאפילו לא היו למעלה אחריותי. כיון
14 שתקנתו בדיים לכך – היה מותר אפי' ביה בית
15 די. אלא רגאה לרתי – והיה חזרת מייירב במוח. ואסור
16 לעיל מיני בסמוך, משום דמחויי כבונה. פי: ה
17 שנעזר בקנה בחורן תוקט שבמפתח עז בחור
18 ארצין. כדפישיה בטבתס היתם. ועיסק קא: הא
19 עשה לו בית די, באותו נגר שנתקא. אי נמי
20 שנואל לטעמיה, דסבר ודעמא דרבי יהודה
21 משום בנה, אפילו בלא נעיצת נגר בארץ. וכן
22 רגאה יותר. כי נקמו אין חזרתו נעיצה בארץ
23 אלא דומה שהיא ענין נשטמ. קח שאינו נשטמ
24 ממש. כדמוכח בבביתא שהביא למעלה. ודקנתו
25 נגר, אלא רגאה כלי – אסור. נקמו – מותר. ואסור
26 יהודה הנקמו נגמא אנפי שאינו נשטמ. ולא נודע
27 פירושו קמיה הישב. וכדורשילמי נעיצת נגר או
28 אליעזר הוה קטיר בגמי. נשטמ – אסור. כגון דר
29 רבי עיקב רב אחא מרוב רבאשי אצבעתיה:
30 **ומדבריהון** למרנו שפוקקן ומודרין. ואיני
31 דפיחא לא מבטל ליה כמו פקק
32 בדארמי' בפרק הישין (סוכה דף תב) גב סדין –
33 איכא למימר דמבטל ליה טפי מסדין. ולא מצי
34 למימר נמי פקק מרעז שניא. כדאמר רבי יוחנן
35 במילתיך (ר' קבא) גבר מרודה. היתם לאו
36 איסור כל כך, אלא משום דהוי כעבודא דחול.
37 אבל פקק דמשום תוספת אהל. דרמי לבגן –
38 ליכא למישרי משום מצוה:
39
40 **הדרן עלך כל הכלים**
41
42 **מפנין** ארבע וחמש קופות. מרושלמי
43 מפרשי: כמה שיעור קופות – כההוא
44 דרננין 'שלשה קופות של שלשה יאקו':
45 גב

1 שיש לקח בית אחיזה. בית די דהו: ואמר רב יהודה וזהו שיש תורת כלי עליהן.
2 שהבישו ראוי לתשמיש (א) עצמו, הוא ונישלקין בשבת. ואם אין חזרת כלי עליו – לא
3 אקמירנו ביטוי כלי תוך כלי. והלכות פקדה תיבה ומגדל דתנא מתני' נטלתי – שי חזרת
4 כלי עליהן. דראיינו לישוב עליהן ולחתי עליהן מונות לקטן. ולקטן מפרש אמאי בעינו
5 כלי אחיזה. ודאייל חזרת כלי עליהן. ואמר רב יהודה בר
6 לרבי יוחנן מיד דליכא חזרת כלי עליו – לא
7 ממש טלתי. והאי קמיה תורת כלי עליו איכא?
8 אי משום דפתחת ונעל בו – אין זו חזרת כלי
9 עליו. אלא תורת בגנו: וכת' **הקא נמי דאיכא**
10 תורת כלי עליו. שראוי להפך בו וזימא או
11 לפעם בו וגזוהו: (תורת כלי עליו. אפי' אינו
12 ראוי לדרב אחר): ככדאי ליה מותיה פתחא.
13 דמתוקן. ואיני' שאינו קשור: ופליגי עליה
14 פתחא. דבעי תורת כלי: הלכה כרבי אליעזר.
15 כההוא. דכמי אביו שר' יודוקובימי אבא שאול
16 את טענית שפסקא את המאור בשבת. ושקרו
17 את המקרה בגמי לידע אם יש בניגות פותח
18 טפה. ורתיס מפרש לה. וקתני: מדבריהם
19 למדנו: שפוקקין. את המאור כדכרי שאינו
20 קשור ותלוי: וקושיין. קשר שאינו של קמקא
21 לבתחילתו. ומודרין. מקוח ומטלתי: פני
22 דעתיף. דמוחבת לרבי יצחק נפחא מתא – מצי
23 לשינוי לקי: הא מני – רבנן. והאי. אמא משום
24 דקתני לה סתמא מותבת ליה. דמקום חן
25 כדנן הלכתא כותמיהו: נגר הנגרדי שם **סתמא**.
26 קתני לה. וסתם חן כהא רבין אליעזר דאסור:
27 **מקשה** רב. דמילתי' מצינא: דכיון דמקח למעבר
28 עובדא לקולא – שי מ'ה סתמא חזר:
29 **מתני'** ככסויי פקקין. כגון כסויי בור ודית
30 דהוי כבונה. אי לא דמוכחא

31 **הדרן עלך כל הכלים**
32
33 **מפנין** ארבע וחמש קופות של תבן ושל בתואה
34 מפני האזרחים, ומפני כסול ביהמ"ד, אבל לא
35 את האוצר. מפני תרומה סחורת, ודמאי, ומעשר ראשון
36 שנישלה לתרומתו, ומעשר שני והקדש שנגדו. והתרומות
37 והב"ש מפני שהוא מאכל לעוים. אבל לא את המבול,
38 ולא את מעשר [ראשון] שלא נשלה לתרומתו, ולא את
39 מעשר שני והקדש שלא נגדו, ולא את תלוף ולא את
40 המאכל עורבין. תבילי קש תבילי עציים ותבילי ורדים, אם
41 התקינו למאכל בהמה – מטלתיין אותן, ואם לאו –
42 אין מטלתיין אותן. **גמ'** היתא חמש מפנין. ארבע מצינא? אמר רב חסדא: ארבע מתמש.
43 (איכא דאמרי: ארבע מאוצר קטן) וחמש מאוצר גדול. ומאי 'אבל לא את האוצר' – שלא
44 יתחיל באוצר תחלה. ומני – רבי יהודה היא, דאית ליה מתקצה. ושמואל אמר: ארבע וחמש
45 כההוא
46
47 **הדרן עלך כל הכלים**
48
49 **מפנין** אם צריך למסוקן להשיב שם
50 אחרים לסיכ בפנין, או לתמיים
51 לרשקה, ולא חיישנן לרשפת: אבל
52 לראי' האוצר. מפרש בגמרא: משני תרומה סחורת. דהוי לבקמת כתיב. אבל תרומה כתיבא – לא. ואפילו לבקמת
53 כתיב לא חזיא בשבת. דאע"ג דבחול חזיא. כדתנא ביכ"ל שעה' בפסחים (רף לב). שאם רצה כתיב מרצה לפני הכלב – בשבת וביום טוב לא חזיא. דהו איש מיערן מן העולם.
54 או לחיטת או לבקמה, ואין מקבצין תרומה טמאה (וקדשים טמאין ביום טוב. כדתנן לעיל דף כב). ואין מולדין בשמן שריפה ביום טוב. ואוקמאק טמאן משום דאין שורפין
55 וקדשים ביום טוב. (ג' לוח). מין קטניות. שאינו ראוי חי אפילו לתבוקה: לעורבין. כגון שפיריים שמגדלין עורבין לדגולה: ורדים. מין קנים הם, שמקוריים כשהן רכים ואוכלים אותם:
56 **גמ'** ארבע מתמש. אם לא היה שם אלא בשיעה (ה) קופות לא פתח אלא ר' מנחם. שאסור לנגור את האוצר. לקמיה חזי גמולת בקרענותו ומשי' לרז: ומצינו גמול. ואם יש
57 תרבה – אין מפנין אלא חמש, ודחיישנן לטרידא: מאי אבל לא את האוצר. שלא יגבור את האוצר לא מצינא מקרה. דהא מרישא שמענון ארבע וחמש: תחלה. אם לא התחיל
58 בו להספק מפניו ככך למלאכו או לנטאלו בהמתו, דאם כן – היה ליה מתקצה. ומתניתין רבי יהודה היא:

הדרן עלך כל הכלים

1 **מפנין** ארבע וחמש קופות של תבן ושל בתואה
2 מפני האזרחים, ומפני כסול ביהמ"ד, אבל לא
3 את האוצר. מפני תרומה סחורת, ודמאי, ומעשר ראשון
4 שנישלה לתרומתו, ומעשר שני והקדש שנגדו. והתרומות
5 והב"ש מפני שהוא מאכל לעוים. אבל לא את המבול,
6 ולא את מעשר [ראשון] שלא נשלה לתרומתו, ולא את
7 מעשר שני והקדש שלא נגדו, ולא את תלוף ולא את
8 המאכל עורבין. תבילי קש תבילי עציים ותבילי ורדים, אם
9 התקינו למאכל בהמה – מטלתיין אותן, ואם לאו –
10 אין מטלתיין אותן. **גמ'** היתא חמש מפנין. ארבע מצינא? אמר רב חסדא: ארבע מתמש.
11 (איכא דאמרי: ארבע מאוצר קטן) וחמש מאוצר גדול. ומאי 'אבל לא את האוצר' – שלא
12 יתחיל באוצר תחלה. ומני – רבי יהודה היא, דאית ליה מתקצה. ושמואל אמר: ארבע וחמש
13 כההוא
14
15 **הדרן עלך כל הכלים**
16
17 **מפנין** ארבע וחמש קופות. מרושלמי
18 מפרשי: כמה שיעור קופות – כההוא
19 דרננין 'שלשה קופות של שלשה יאקו':
20 גב

הדרן עלך כל הכלים

1 **מפנין** ארבע וחמש קופות של תבן ושל בתואה
2 מפני האזרחים, ומפני כסול ביהמ"ד, אבל לא
3 את האוצר. מפני תרומה סחורת, ודמאי, ומעשר ראשון
4 שנישלה לתרומתו, ומעשר שני והקדש שנגדו. והתרומות
5 והב"ש מפני שהוא מאכל לעוים. אבל לא את המבול,
6 ולא את מעשר [ראשון] שלא נשלה לתרומתו, ולא את
7 מעשר שני והקדש שלא נגדו, ולא את תלוף ולא את
8 המאכל עורבין. תבילי קש תבילי עציים ותבילי ורדים, אם
9 התקינו למאכל בהמה – מטלתיין אותן, ואם לאו –
10 אין מטלתיין אותן. **גמ'** היתא חמש מפנין. ארבע מצינא? אמר רב חסדא: ארבע מתמש.
11 (איכא דאמרי: ארבע מאוצר קטן) וחמש מאוצר גדול. ומאי 'אבל לא את האוצר' – שלא
12 יתחיל באוצר תחלה. ומני – רבי יהודה היא, דאית ליה מתקצה. ושמואל אמר: ארבע וחמש
13 כההוא
14
15 **הדרן עלך כל הכלים**
16
17 **מפנין** ארבע וחמש קופות. מרושלמי
18 מפרשי: כמה שיעור קופות – כההוא
19 דרננין 'שלשה קופות של שלשה יאקו':
20 גב

שבת. פרק שמונה עשר – מפנין דף קבו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזליץ"
 קסה תוספות

1 **בְּדַמְיָא אִינְשֵׁי**. חשבון קטן חמולה, ואם יצטרך ליותר. ופנה יתרו. משום הכי נקט
 2 ד' ברישא ויהי חמשה, והיא אפילו טובא: שלא יגזור. משום אשוי' גמולת: ברגלו.
 3 מנה ברגלו ולכאן ולכאן דף הלכות: והוא דף טלטול: תבואה צבורה. מוכחא
 4 מילתא דהוקעה לאופי: ל' להקפיד, להאכל להתקנות: אסור דברי ר"ש ודבי אהא
 5 ב': כלפי י'א. כנגד דוכן פונה תירב היה
 6 האמור להקפיד ר"ש תמיד מוקעה בכל מקום.
 7 וכאן הוא חמשה: ל'א. היקן. כגון: חזבי
 8 לנרתיא. כגון ל'אית דברכות (דף נח): לקח.
 9 אָבֵל בציר מקחי – לא אורז הוא: לקח. חצי
 10 מור הוא. ט"ו סאין: ב' דף קופות אין ספי
 11 לא. קופות עצמן הוא יתרו ומלאם אם
 12 ירצה. או לא שק בחבשו שיעור קונה פנים
 13 אחת. אלא שפי. לחדק יותר מה ענינים כגון
 14 לפנות ככלים קטנים תרבה בהילוך – לא:
 15 למעו' כתיבויבא עירי. ואע"ג דאפשי משו
 16 הוא: או דילמא פשוט משו עירי. ואם בא
 17 לפנות ככלים קטנים כשיעור דף קופות –
 18 מותר. ולרב חסדיא קבעי לה. דאמר ר' וקא:
 19 כ"י ופ'א. לרב חסדיא קבעי לה. לומר שפונה
 20 בקופות קטנות. תרבה בהילוך: אפרין קאי.
 21 ולא פליגי, והכי קאמר. ב' מ"ו יתנו בארון
 22 ה' קופות: תא דמשחקלי תרא חרדי בקופה.
 23 דף הדגיא ד' וד' – ולא נהא למנינא. דברין
 24 אפרין כדברין וד'ו' – ומשחקלי תרא בקופה
 25 ודף וקאן ב' וט"ו – אפרין כדברים בנינים
 26 וכדכין קטנים. עשר כדמשחקלי תרי תרי
 27 בקופה. ט"ו כדמשחקלי חלתא חלתא בקופה
 28 דקטנים: ב' דקורי דהרפניא. כדכין לה
 29 הרפניא: איבעיא להו. אפיקא דרב חסדיא:
 30 דחוק לתלמידים שאין מקום לתלמידים
 31 להושיב: ועירי. פנה את העומרים. וברמיל
 32 ותאי. ובפחות פחות מ' אמות: ח"ש ועירי
 33 רבי. אלקא. חד גברא פנינה. רבי גפשיה
 34 עירי. בתמינה. וכי אורחיה דקראי בב'ה
 35 בהשכמת ביחסי. מושרי להו כמתני ב'
 36 הדי: מהשכמת בית המדרש. דהיא דין
 37 אקמה ברישא: אל נא תגבו. ותפלו ודחף
 38 לקבל האורחים: ועין תפלה. לבין תפלתו:
 39 ח"י

1 **בְּדַמְיָא אִינְשֵׁי**, ואי בעי – אפילו טובא נמי מפנין. ומאי אָבֵל
 2 לָא אַתְּ הַאֲזַנְרָ – שְׁלֵא יַגְזֹר מִפּוֹלֵוּ דִּילְמָא אַתְּ לְאִשְׁוִי
 3 גִּזְמוֹת. אָבֵל אַתְּחֻזְלֵי מִתְחִיל. וּמַנִּי – ר"ש הִיא, דְּלִית לִיה
 4 מִקְצָפָא. ת"ר: אין מתחילין בארצי תחילה, אבל עושה בו
 5 שְׁבִיל דְּבֵר שְׂפָנָם וְיֵצֵא. עוֹשֶׂה בּו' שְׁבִיל? וְהָא אִמְרַת "אֵין
 6 מִתְחִילִין!" הִכִּי קָאָמַר: עוֹשֶׂה בּו' שְׁבִיל בְּרַגְלֵי בְּכִינְסָתוֹ
 7 וּבִצְרִיאוֹתוֹ. תְּנֵן רַבְנֵן: תְּבוּאָה צְבוּרָה, בְּמִן שֶׁתְּחִילֵי פֶה
 8 מַעֲ"ש – מוֹתֵר לְהִתְמַקְּבַם מִמֶּנָּה בְּשֶׁבֶרְת, וְאִם לֹא – אָסוּר
 9 לְהִתְמַקְּבַם מִמֶּנָּה בְּשֶׁבֶר. דְּבֵרֵי ר"ש ר' אַחַה מִתּוֹר. כִּלְפִי
 10 ?יֵאָדָּא! אֵלָא אִימָא דְּבֵרֵי ר' אַחַה, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מִתּוֹר. תְּנָא:
 11 פֶּה שְׁעוֹר תְּבוּאָה צְבוּרָה – לְתֵדָה. כֵּעָא מִינֵיהּ רַב נַחוּמֵי
 12 בֵּר זְבִירָה מְאֻבֵּי: שְׁעוֹר תְּבוּאָה צְבוּרָה בְּכֶמֶה? אָמַר לִיה:
 13 הֲרִי אִמְרוּ "שְׁעוֹר תְּבוּאָה צְבוּרָה – לְתֵדָה". אִיבַעֲיָא לְהוּ:
 14 הֵי אִיבַעֲוֵי וְחִמְשׁ קוֹפוֹת דְּקָאָמַר, בְּאַרְבַּע וְחִמְשׁ קוֹפוֹת –
 15 אֵין, סָפִי – לָא, אֵלְמָא: לְמַעוּבֵי בְּהַלּוּכָא עִירֵי. אוּ דִילְמָא:
 16 לְמַעוּבֵי מִשׁוּי עִירֵי? ת"ש, דְּתֵינֵי חֲרָא: מִפְּנֵין אִפְּלוּ אַרְבַּע
 17 וְחִמְשׁ קוֹפוֹת שְׁל פְּרִי שְׁמֹן וְשֶׁל פְּרִי יוּן. וְתֵיבָא אִרְדִּי: בְּעִשָׂר
 18 וּבְחִמְשׁ עֶשְׂרֵה. מַאי לָא בְּהָא קְמִיפְלֵי – דְּמָר כִּבְר: מַעוּבֵי
 19 בְּהַלּוּכָא עִירֵי, וְמָר כִּבְר: מַעוּבֵי בְּמִשׁוּי עִירֵי? לָא, דְּבִ"ע
 20 מַעוּבֵי בְּהַלּוּכָא עִירֵי. וְמִ סִּבְר: מַעוּבֵי בְּמִשׁוּי עִירֵי? לָא, דְּבִ"ע
 21 אִקוּפוֹת קָא? אִפְּרִין קָא. וְלָא קְשִׁיָא, הֵא – דְּמִשְׁתַּקְּלֵי חַד
 22 חַד בְּקוֹפָה, וְהֵא – דְּמִשְׁתַּקְּלֵי תְּרֵי תְּרֵי, וְהֵא – דְּמִשְׁתַּקְּלֵי
 23 חֲלֵתָא חֲלֵתָא, וּבְדִקְוֵי דְּהַרְפְּנֵיא. אִיבַעֲיָא לְהוּ הֵי אַרְבַּע
 24 וְחִמְשׁ דְּקָאָמַר אַע"י: דְּאִית לִיה אוּרְחִין טוּבָא אוּ דִילְמָא
 25 תְּכַל לְפִי הַאֲרוּחִין וְאִת"ל תְּכַל לְפִי הַאֲרוּחִין חַד בְּגָרָא מִפְּנֵי
 26 לְבֻלְחָה אוּ דִילְמָא גְּבָרָא גְּבָרָא מִפְּנֵי לְנַפְשֵׁיהּ? ת"ש: דְּאָמַר
 27 רַבָּה אָמַר רַבִּי חֵימָא: פַּעַם אַחַת הִלְךְ רַבִּי לְמִקְוֵם אִתְּרָא
 28 וְרָאָה מְקוּם דְּחֻקֵי תְּלַמְדֵימִים, וְיֵצֵא לְשַׁרְהּ וּמַצָּא שְׂרָה מְלָאָה עוֹמְרִים וְעִימָרִים וְעִימָר רַבִּי כֵּל הַשְּׂרָה בּוֹקֵה
 29 (שְׁמַע מִינָה תְּכַל לְפִי הַאֲרוּחִין). וְרַב יוֹסֵף א"ר הוֹשַׁעֲיָא: פַּעַם אַחַת הִלְךְ ר' חֵימָא לְמִקְוֵם אַחַר וְרָאָה מְקוּם דְּחֻקֵי תְּלַמְדֵימִים, וְיֵצֵא לְשַׁרְהּ
 30 וּמַצָּא שְׂרָה מְלָאָה עוֹמְרִים וְעִימָר ר' חֵימָא כֵּל הַשְּׂרָה בּוֹקֵה. שְׁמַע מִינָה: תְּכַל לְפִי הַאֲרוּחִין. וְעִירִין תַּפְעֵי לָךְ: חַד גְּבָרָא מִפְּנֵי לִיה לְמוֹלָא, אוּ
 31 דִּילְמָא כֵּל גְּבָרָא וְגְּבָרָא מִפְּנֵי לְנַפְשֵׁיהּ? ח"ש "וְעִימָר רַבִּי". וְלַמַּעֲמִיד, רַבִּי בְּדַנְפִּישָׁה עִימָר? אֵלָא: צִוָּה וְעִימָר, וְלַעוֹלָם כֵּל חַד וְחַד מִפְּנֵי
 32 לְנַפְשֵׁיהּ. "מִפְּנֵי הַאֲרוּחִין וכו'". א"ר יוֹחָנָן: דְּזִילָה תְּכַנְסַת אוּרְחִין בְּהַשְּׁכַמַת בֵּית הַמְּדֻרָשׁ, דַּקְתֵּי "מִפְּנֵי הַאֲרוּחִין וּמִפְּנֵי בֵּית הַמְּדֻרָשׁ".
 33 וְרַב דִּימִי מִתְּהַרְעָא אָמַר: יוֹתֵר מִתְּשַׁכְּמַת בֵּית הַמְּדֻרָשׁ, דַּקְתֵּי "מִפְּנֵי הַאֲרוּחִין" וְתֵדַר "וּמִפְּנֵי בְּמִיל בֵּית הַמְּדֻרָשׁ". אָמַר רַב יְהוֹהָרָא אָמַר
 34 רַבִּי: דְּזִילָה תְּכַנְסַת אוּרְחִין מִתְּקַבְּלַת פְּנֵי שְׂכִינָה, דַּתְּמִיב ("יֵאמַר ה'") אִם נָא מַצְאֵתִי חַד פְּעִינְדָא אֵל נָא תַעֲבֵר וּגו'". א"ר אֶלְעָזָר: כֵּא
 35 בְּרַחֵב, שְׁלֵא כְּמִדַת הַקַּב"ה מִדַת בֶּשֶׂר וְרֵם; מִדַת כ"ו – אֵין קָטָן יְכוֹל לֹאמַר לְגִדּוֹל "הַמָּתָן עַד שְׂאֵבָא אֲצִלְךָ". וְאִילוּ בְּתַרְשֵׁי בְּרַךְ הוּא
 36 בְּתִיב ("ה') אִם נָא מַצְאֵתִי וּגו'". אָמַר רַב שִׁילָא א"ר אָמִי א"ר יוֹחָנָן: שְׁשֶׁה דְּבָרִים אָרַם אוֹכַל מִתְּרַבֵּי פִּירוּמֵיהּ בְּעוֹלָם הָהוּ, וְתַרְבִּין
 37 וְתַרְבִּין מִקְּמֵיָהּ וְאִילוּ חַד הַמְּדֻרָשׁ אוּרְחִין, וּבִישׁוּר חוֹלִים, וְעִירִין תַּפְּשֵׁלָה. וְשִׁכְמַת בֵּית הַמְּדֻרָשׁ, וְתַמְגִּיל גְּבִין וְתַלְמוּדֵי תוֹרָה,
 38 וְתַרְבִּין אֵת חֲבָרֵי לִבָּהּ וכו'. אִינִי? וְהָא אֲנִי! תַּנּוּ: אִילוּ דְּבָרִים שְׂאָרֵם עוֹשֶׂה אוֹתֵם וְאוֹכַל בְּרִיחוֹתֵיהּ בְּעוֹלָם הָהוּ וְתַרְבִּין מִקְּמֵיָהּ לֹא לַעוֹלָם
 39 תְּבָא, וְאִילוּ הֵן: מִיבַרְדֵּי אָב וְאִם וְגִמְלוֹת חֲסִדִים וְהַבָּאָת שְׁלוֹם שְׁבִין אֲרָם לְחַבְרֵי וְח"ה כְּנַנְד פּוֹלָם (הֲנֵי – אֵין, מִיָּד אַחֲרֵינָא – לָא) הַע

משלחת בשתי הלחם ובלחם הפנים והיה נופל לכל אחד ואחד עד פנית ויש מהן שהיו אוכלים וישביעין ויש מהן שהיו אוכלין ומותירין. משמת שמעון הצדיק ניטלה ברכה משתי הלחם ומלחם הפנים והיה נופל לכל אחד ואחד מהן עד כאפון הצנועים היה מושכיין את ידיהו והתגררנים היו פושטין את ידיהו. מעשה בכהן אחד בציפורין שנטל חלקו וחלק חבירו והוא היה נקרא בן האפון עד היום הוא שדוד אמר: "אלהי פלמני מיד רשע מפך מעול וחומין" (תהלים עא, ד). תני ארבעים שנה עד שלא תרב בית המקדש היה גר מערכי ככה ולשון של זהורית מאדים וגורל של שם עולה בשמאל והיו נועלין דלתות ההיכל מפערב ומשכימין ומוציאין אותן פתוחין אמר לו רבן יוחנן בן זבדי היכל למה אתה מכהלינו יודעין אנן שסופך ליתרב שנאמר: "פתח לבנון דלתיה ותאכל אש בארזיך" (זכריה יא, א). ארבעים שנה שימש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה ובשנה האחרונה אמר להן בשנה זו אני מת אמרו לו למי נמנה אחריו אמר להן הרי נחונין בנני לפניכם הלכו ומינו את נחונין וקמא בו שמעון אחיו וחלה והלבישו אונקלה וחגרו צלצל אמר להן ראו מה נדר לאהובתו אמר לה לכשאשמש בכהונה גדולה אלבש נקלה שליו ואחגור בצלצל שליו. בדיקו את הדברים ולא מצאו אותו אמרו משם ברח להר המלך. משם ברח לאלכסנדריאה ועמד ובנה שם מזבח וקרא עליו את הפסוק הזה "ביום ההוא יהיה מזבח לי" בתוך ארץ מצרים" (ישעיה יט, יט). והרי הדברים קל וחמר ומה אם זה שברח מן השררה ראו היאך נחזר עליה בפוף מי שהיא נכנס ויוצא על אחת פמה וכפה תני זו דברי רבי מאיר ר' יהודה אמר לא פי אלא מינו את שמעון וקינו בו נחונין אחיו וחלה והלבישו נקלה וחגרו צלצל אמר להם ראו מה נדר לאהובתו כו' הוה קדמניא ויהי הדברים קל וחמר ומה אם מי שלא נכנס לשררה ראו היאך העשיא את ישראל לעפויים מי שהיא נכנס ויוצא על אחת פמה וכפה:

[דף ל"ד ע"א]

הלכה ד מתניתין – וכבש עושין לו הבבליים שהיו מתלשין בשערן ואומרים לו מול וצא מול וצא יוקרי ירושלם היו מלזין אותו עד סוכה הראשונה ו סבות מירושלם עד צוק תשעים רים שכעה ומחצה לכל מיל על כל סוכה וסוכה אומרים לו הרי מזון ויהי מים מלזין אותו מסוכה לסוכה חוץ מן האחרון שבהן שאינו מניע עצמו לצוק אלא עומד מרחוק ורואה את מעשיו:

גמרא – אית תניי תני כבש גופו אית תניי תני כבש ממש. אמר רבי הוה בר יוסף אלכסנדריין היו אומרים עד מתי אתם תולין את המקלטה בנוי. יוקרי ירושלם היו מלזין אותו עד סוכה הראשונה: תני עשר סבות בתוך שנים עשר מיל דברי רבי מאיר רבי יהודה אמר עשר סוכות בתוך עשרה מיל

רבי יוסי אומר חמש וכולן על ידי עירוב וכן אמר לי אליעזר בני יכול אני לעשותן שנים על ידי עירוב על כל סוכה וסוכה אומר לו הרי מוזן ודברי מים לייפות את בוחו למה שאין יצר הרע תאב אלא דבר שהוא אסור לו כהדא רבי מנא סלק למבקררה לרבי חגי דהנה תשיש אמר ליה צחינא אמר ליה שתה שבקיה ונתת ליה בתר שעה סלק לגביה אמר ליה מה עבדת הדין צחינתך אמר ליה פד שרית לי אולת לה. רבי הויה בר בא הוה משתעי הדין עובדא חד בר נש הוה מהלך בשוקא וברתיה עמיה אמרה ליה ברתיה אבא צחינא אמר לה אורכין ציבתר אמר ליה אבא צחינא אמר ליה אורכין ציבתר רבי אחא בד מפני מוספא הוה אמר קומיהון אחינן מאן דאית ליה מייניק ויזיל בגיניה:

הלכה ה מתניתין – ומה היה עושה חלק לשון של זהרית חציו קשר בסלע וחציו קשר בין קרבניו ודחפו לאחוריו מתגלגל ויורד לא היה מגיע למחצית ההר עד שהוא נעשה איברים איברים בא וישב לו תחת הסוכה האחרונה עד שתחשוף מאימתי מטמא בגדים משויצא חומת ירושלים רבי שמעון אומר משעת דהייתו לצוק:

[דף ל"ד ע"ב]

גמרא – בראשונה היו קושרין אותו בחלונותיהן ויש מהן שהיה מלבין ויש מהן שהיה מאדים והיו מתבבשיין אלא מאלו חזרו וקשרו אותו בפתחו של היכל ויש שנים שהיה מלבין ושנים שהיה מאדים חזרו וקשרו אותו בסלע. בתיב לכו נא ונבכהה וגומר תני רבי אליעזר אומר אם יהיו חטאיכם בשנים כבין שמים וארץ בשלג ילבינו יותר מכאן בצמר יהיו רבי יהושע אומר אם יהיו חטאיכם בשנים כשני אבות הראשונים בשלג ילבינו אם יאדימו בתולע בצמר יהיו. אמר רבי יודא בר פזי אם יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילבינו בראשונה אם יאדימו בתולע בצמר יהיו בשני. ורבנן אמרין בזמן שעוונותיו של אדם כפי שניו בצמר יהיו: בא לו אצל הפר ואצל השעיר הנשרפין קרעו והוציא את אימוריהן נתנם במגם והקטירו על גבי המזבח קלען במקלות והוציאן לבית השרפה. מאימתי מטמאין בגדים משויצאו חומת העזרה רבי שמעון אומר משויצת האור ברוכין: גמרא בא לו אצל פרו וכו' אגן תנינן בא לו אצל הפר ואצל שעיר הנשרפין אית תני תני בא לו כהן גדול לקרות אמר רבי חנניה קרא מסיע למתניתן והמשלח את השעיר לעזאזל וכבם בגדיו מה כתיב בתריה ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אמר רבי מנא ואפלו כהן כהן דתנינן תנינא ברייא אתיא היא כהנש דסלק מטבריא לציפורין עד דהוא בטיבריא אמרין בציפורין הוא יתיב רבי זריקן אמר רבי זעירה שאל פרים

הנשרפים ושעירין הנשרפין שנממאו מהו שישרפו רבי זריקן אמר רבי זעירה שאלו פרים הנשרפים ושעירין הנשרפין שנממאו, מהו שישרפו כמצותן?

[דף ל"ה ע"א]

מה צריכה ליה, בשניטמאו לפני זריקה, אבל אם ניטמו אחר זריקה, קורא אני עליו "במועדו" – אף בשבת, "במועדו" – אף בטמאה. אמר ר' יוסי: ועדה שלא כתיב בו "במועדו" – לית שמע מינה כלום. אמר רבי מנא: לא מיתמנע רבי יוסי רבי קים הכא. ואמר ליה: קים כפר משיח ועדה. ואמר לו רבי בון בר יהיה: קים כפר משיח ועדה. רבי אלעזר שאל: פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שייצא רוב האבר המושלים לרוב. מלתיה אמרה, ברבו הדבר תלוי. פשיטא תדא מילתא, יצא רבו ואחר כך יצא האבר המושלים לרוב, לא צורכא דלא יצא אבר אבר, ואחר כך יצא רוב האבר המושלים לרוב. רבי יהיה בר בא אמר, רבי לעזר שאל: פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שייצאו וחוורו, פשיטה דרדך חוירה אינו מטמא בגדים, לא צורכא דלא, מכיון שהתחילו לצאת מהו שניטמו בגדים? התיב רבי בא: והא תנינן חיי סבלין אותן במוטות, יצאו הראשונים חייז לחומת עזרה והאחרונים לא יצאו – הראשונים מטמין בגדים האחרונים אינן מטמין בגדים עד שייצאו, יצאו, אלו ואלו מטמין בגדים. אמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה: שניא

[דף ל"ה ע"ב]

היא דכתיב "והוציא" – עד שיוציא רשות כל המוציא. רבי ירמיה אמר, רבי לעזר שאל: פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שניטמו, מהו שישפלו משם יוצא? מה צריכה ליה – כרבי שמעון בן לקיש, ברם כרבי יוחנן פשיטא ליה, דאיתפלגון: השוחט תודה בפנים ולחמה חייז לחומה – לא קדש הלחם. רבי יוחנן אמר: חייז לחומת ירושלים. רבי שמעון בן לקיש אמר: חייז לחומת העזרה. רבי שמעון בן לקיש בדתיה, דאמר רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש: בשר שלמים שייצא ואחר כך נכנס, ונזרק עליו מן הדם – בכר נפסל משם יוצא. אמר רבי יוסה: ואפלו כרבי יוחנן צריכה ליה, ירושלים אף על פי שאינה מוחיצה לקדשי קדשים – מוחיצה היא לקדשים קלים. חייז לחומת ירושלים – אינה מוחיצה לא לקדשי קדשים ולא לקדשים קלים. אמר רבי מנא: אינה מוחיצה להן. רבי לעזר שאל: פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין מהו שניטמו אוכלין ומשקין בלא הכשר, בלא טמאה, מפני שפופן לטמות טמאה חמורה. התיב שמואל קפודקיא: מעתה יטמו את אימוריהן? אלא בשפירשו. ואפלו תימר לא פרשו, כהדא: אין מי הטאת מטמין דכר לחור ולטמות מפני. התיב ר' ירמיה: הרי

נבלת עוף הטהור הרי הוא מטמא טמאת אוכלין בלא הכשר בלא טמאה מפני שפופן ליטמות טמאה המורה. אמר רבי יוסה: נבלת עוף הטהור אין לה מחיצה – אלו יש להן מחיצה.

[דף ל"ז ע"א]

שפופן ליטמות טמאה המורה אמר רבי יוסה נבלת עוף הטהור אין לה מחיצה אלו יש להן מחיצה אמר רבי מנא נבלת העוף הטהור יש לה מחיצה אדם הוא מחיצתה דאי לא כן אילו הביא קלב והלבישו בגדים והאכלו נבלת עוף הטהור שפא אינו מטמא בגדים בבית הכליעה אמר רבי לעזר דרומיא נבלת העוף הטהור מחיצתה בכל מקום אלו מחיצתן חוץ לירושלים אמר רבי לעזר פרים הנשרפין ושעירין הנשרפין ששחטן לזרוק את דמון למחר פיגל להקטיר אמורין למחר פיגל לשרוף את בשרו למחר לא פיגל שלא הישב לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח ר' שמיי בעי אבדו האימורין מהו לזרוק את הדם על הבשר ולא שמיע דאמר רבי לעזר שלא הישב לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח תנא ר' זכיי זר ששרף מטמא בגדים לא צורכה דלא מהו שיהו כשירים בלילה קל וחמר מה אם הקטר אימורים שאינן כשירים בנר כשירים בלילה אלו שהן כשירין בנר אינו דין שיהו כשירין בלילה והשורף לא המצית את האור ולא המסדר את המערכה אי זהו השורף זהו המסייע בשעת שריפה אמר רבי יוסי הדיא אמרה מסייע בשעת שריפה מטמא בגדים ר' אמי בשם רבי אליעזר המהפך בכזית מטמא בגדים לא צורכה אלא היה עומד בפנים ובידו קורה ומהפך בכזית מהו נישמענה מן הדיא והוציא ושרף מה המוציא עד שיוציא להוץ אף השורף עד שישורף בחוץ תמן אמר הוסיף וטמא עד הערב לרבות השורף אף הכא בן: הלכה ז מתני' אמרו לו לכהן גדול הגיע שעיר למדבר ומניין היו יודעין שהגיע שעיר למדבר דידבאות היו עושין ומניפין בסודרין ויודעין שהגיע שעיר למדבר אמר רבי יהודה והלא סימן גדול היה להן ג' מילין מירושלים ועד בית חורון

[דף ל"ז ע"ב]

הולכין מיל וחזרין מיל ושוהין כדי מיל ויודעים שהגיע שעיר למדבר ר' ישמעאל אומר והלא סימן אחר היה להם לשון של זהורית היה קשור על פתחו של היכל וכשהגיע שעיר למדבר היה הקשור מלבין שצאמר אם יהיו הטאכים בשנים בשלג ילבינו: גמרא מהו דידבכות קבלן:

פרק שביעי

הלכה א מתניתין – בא לו פהו גדול לקרות אם רוצה בבגדי בוץ קורא ואם לאו באיסקמלית לבן משלו חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לפגן והפגן נותנו לכהן

גדול וכהן גדול עומד ומקבל וקורא ועומד וקורא אחריו מות ואף בעשור וגולל את התורה ומניחה בתיקו ואומר יותר מפה שקריתי לפניכם פתוב פאן ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה ומברך עליה ח' ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודיה ועל מהילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפילה. הרוצה כהן גדול שהוא קורא אינו רוצה פר ושעיר הנשרפים הרוצה פר ושעיר הנשרפין אינו רוצה כהן גדול בשהוא קורא לא מפני שאינו רשאי אלא שהיתה דרו רחוקה ומלאכת שניהן היתה נעשית באחת: גמרא - מניין לקריאת הפרשה ר' אידי בשם ר' יצחק ויעש מה תלמוד לומר פאשר צוה ח' את משה מיפן לקריאת הפרשה רבי אמי בשם ר' יוחנן שירי עבודות עובדן בבגדי לכן אמר רבי מתנא מתניתא אמרה בן ואם לאו באיסקלית לכן משלו ר' יוסה בעי למה שהן כהוין הרי שהיטה הרי אינה אלא כהוין והוא עובדה בבגדי זהב ר' יסא בשם ר' יוחנן רצה עובדה בבגדי זהב רצה עובדה בבגדי לבן מצינו שהיטה רצה עובדה בבגדי זהב רצה עובדה בבגדי לבן בכל אחר את אמר הולכין אחר התורה והכא את אמר מולכין את התורה אצלן אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן

[דף ל"ז ע"א]

והא תפון מייבלין אורייתא גבי ריש גלותא אמר רבי יוסה בי רבי בון תפון על ידי שזרעו של דוד משקע שם אינו עבדין לו כמנהג אבהתון. תפון תנינן מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה מדלגין בנביא ואין מדלגין מנביא לנביא ובנביא של שנים עשר מתר אין מדלגין בתורה ר' ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש שאין גליו ספר תורה בריב ר' יוסה בעי הנע עצמו שהיתה פרשה קטנה אלא בדי שישמעו ישראל תורה של סדר והא תנינן קורא אחריו מות ואף בעשור שנייא היא שהיא סדרו של יום תדע לך דאמר רבן שמעון בן לקיש בכל מקום אינו קורא על פה והכא קורא ר' יוסה מפשד לבר עולא חזנא דכנישתא דבבלאי פד דהיא חדא אורייתא תהא גייל לה להדי פרוכתא פד אינון תרתי תי מייבל חדא ומייתא חדא:

ומברך עליה שמנה ברכות על התורה הבוחר בתורה על העבודה שאותה נירא ונעבד על ההודיה הפוב לך להודות על מהילת העון מוחל עונות עמו ישראל ברחמים על המקדש הבוחר במקדש ואמר רבי אידי השוכן בציון על ישראל הבוחר בישראל על הכהנים הבוחר בכהנים על שאר תפלה ותהנה ובקשה שעמו ישראל צריכין להושע לפניך ברוך אתה יי שומע תפלה:

הלכה ב מתניתין - ואם בבגדי בוץ קרא קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו ויצא ועשה את אילו ואת איל העם ואת שבעת בכשים תמימים

דברי ר' אלעזר רבי עקיבא אומר עם תמיד של שחר היו קריבין ופר העולה ושעיר הנעשה בחוץ היו קריבין עם תמיד של בין הערפים. קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקידש ידיו ורגליו נכנסם להוציא את הפה ואת המחיתה קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש ידיו ורגליו נכנסם והקטיר את הקמורת והטיב את הנרות קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי עצמו ולבש מלווין אותו עד ביתו ויום טוב היה עושה לכל אוהביו שיצא בשלום:

גמרא – אמר רבי יוחנן זו דברי רבי אלעזר ורבי עקיבא אבל דברי חכמים פולחן היו קריבין עם תמיד של בין הערפים ר' הונא בשם רב יוסף אתיא דר' לעזר בבית שמאי פמה בבית שמאי אמרי תדיר מקדש מקדש קדם בן ר' לעזר אומר תדיר מקדש מקדש קודם היך עבדה עבודת היום מקדשת ומוספי היום תדירין עבודת היום קודמת למוספי היום פר ואיל ושבעת בבשים תימים היו קריבין עם תמיד של שחר והשאר היו קריבין עם תמיד של בין הערפים רבי שמעון בן לקיש אמר טעמא דהו תנניא כדי לסמוך

[דף ל"ז ע"ב]

הפאת להפאת ועולה לעולה ואית דבגי מימר הפך והאיל ואילו ואיל העם ושבעת בבשים תימים היו קריבין עם תמיד של שחר והשאר היו קריבין עם תמיד של בין הערפים ותדין תנניא תולה עבודות מאי טעמא ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם באמור בענין מה אמור בענין אילו ואיל העם אמר רבי בון פר הויא ושעיר מאי טעמא מדם הפאת הכפורים בכך קדמה הפאת הכפורים ובא אהרן אל אהל מועד מאיכן בא מקריית הפרשה ולהיכן הוא הולך להוציא פה ומחיתה פתיב ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם ואת אמר הכין ולא בן אמר רבי יוחנן הכל מודין בהוצאת פה ומחיתה שהוא לאחר תמיד של בין הערפים אמר רבי יוסף בן חנינה כל הפרשה כתובה על סדר חוץ מזה אמר רבי יוסף עוד היא אמורה על סדר ובא אהרן אל אהל מועד מאיכן בא מקידוש הראשון שחיה בידו ולאין הוא הולך לקידוש האחרון אמר רבי מנא קומי רבי יוסף למה לי נן אמרין חוץ מקידוש האחרון אמר ליה שנייא היא דכתיב ובא ויצא ופשט את בגדי הכהן שאין תלמוד לומר אשר לבש וכי עלת על דעתנו כלום הוא פושט אלא מה שהיא לובש אם בן למה נאמר אשר לבש הקיש פשיטה ללבישה מה לבישה בקידוש ידים ורגלים אף פשיטה בקידוש ידים ורגלים אמר רבי אלעזר יש לה עבודה אחרת שהוא עובדה בבגדי לבן ואי זו זו הוצאת פה ומחיתה אמר רבי יוחנן הכל מודין

בהוצאת פה ומהתהה שהוא לאחר תמיד בין הערבים: ולמה בבגדי לכן אמר רבי תייה פר בא פשירות של מעלן כד שירות של מפון מה למעלן ואיש אחד בתוכם לבוש בדים אף למפון בתנת בד קדש ילבש: הלכה ג מתניתין - בהן גדול משמש בשמונה כלים. וההדיוט בארבעה. בכתנת ומכנסים במצנפת ואבנט. מוסף עליו בהן גדול חושן ואפוד ומעיל וציץ. באילו נשאלין באורים ותומים. ואין נשאלין בהן להדיוט אלא למלך ולכית דין ולמי שצורך הצבור בו:

[דף ל"ח ע"א]

אמרא - מפני מה בהן גדול משמש בשמונה כלים ר' הנניה חברין דרבנן אמר כנגד המילה שהיא לח' ימים על שם בריתי היתה אתו מפני מה אינו משמש בבגדי זהב מפני הנאה אמר רבי סימון על שם אל תתהדר לפני מלך אמר רבי לוי שאין קטגור נעשה סגור אתמול פתיב בהם ויעשו להם אלהי זהב ועכשיו הוא עומד ומשמש בבגדי זהב תני ר' תייה ולבשם ובלו שם שם היו גנוזין שם היו מרקיבין ולא היו פשירים ליום הכפורים הכא תנא ר' דוסא אמר פשרים הם לכהן הדיוט תני רבי אמר שתי תשובות בדבר אחת בבגדי בהן גדול ואחת בבגדי בהן הדיוט תני לא נהלקו רבי ורבי אלעזר בי רבי שמעון על אבנטו של בהן גדול כיום הכפורים שהוא של בוץ ועל שאר ימות השנה שיש בו פלאים ועל מה נהלקו על אבנטו של בהן הדיוט שרבי אמר יש בו פלאים ורבי אלעזר בי רבי שמעון אמר אין בו פלאים רבי יעקב בר אחא ר' אבהו בשם ר' יוחנן טעמא דרבי ועשית לאהרן ולבניו ככה ככל אשר צויתי אתה מה בגדי אהרן יש בו פלאים אף בגדי בניו יש בהן פלאים מה עבד לה רבי אלעזר בי רבי שמעון מה אהרן בראוי לו אף בניו בראוי להן. אמר רבי סימון בשם

שחקר פנות מכפרין כד הבגדים מכפרין. בכתנת ומכנסים מצנפת ואבנט בתנת היתה מכפרת לובשי פלאים אית דבעי מימר על שופכי דמים כמה דאת אמר ויטבלו את הכתנת בדם מכנסים היה מכפר על גלוי עריות כמה דאת אמר ועשה להם מכנסי בד לכפות פשר ערוה מצנפת היתה מכפרת על גפי הרוח כמה דאת אמר וישם את המצנפת על ראשו אבנט היה מכפר על הנזבים ואית דבעי מימר על העוקמנים אמר רבי לוי ל"ב אמה היה בו והיה מעקמו לכאן ולכאן חושן היה מכפר על מפוי הדין כמה דאת אמר ועשית חשן משפט אפוד היה מכפר על עבודה זרה כמה דאת אמר ואין אפוד ותרפים מעיל ר' סימון בשם ר' יונתן דבית גוברין שני דברים לא היתה בהן פפרה וקבעה להן התורה פפרה ואלו הן האומר לשון הרע וההורג נפש בשגגה האומר לשון הרע לא היתה לו פפרה וקבעה לו התורה פפרה וזוגי המעיל והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו ויבא קול ויכפר על קול ההורג נפש לא היתה לו פפרה וקבעה לו התורה פפרה מיתת בהן גדול וישב בה עד מות הבהן גדול תני

רבי אליעזר בן יעקב אומר נאמרה כפרה בפנים ונאמר כפרה בחוץ מה כפרה האמורים בפנים בן
הבקר מכפר על שופכי דמים אף כפרה אמורה בחוץ בן הבקר מכפר על שופכי דמים כאן בשוגג
כאן במזיד שנייא היא עגלה ערופה בין שוגג בין מזיד אמר רבי יוסה כאן על חט ידוע וכאן על חט
שאינו ידוע. ציון אית דבעי מימר על הגודפנין אית דבעי מימר על עזי פנים מאן דאמר על הגודפנין
ניחא דכתיב ותמטע האבן במצחו וכתיב והיה

[דף ל"ח ע"ב]

על מצחו תמיד מאן דאמר על עזי פנים ומצח אשה זונה היה לה ולמה נקרא שמם אורים שהן מאירין
לישראל ותומים שהן מתימין לפניהם את הדרך שבעת שהיו ישראל תמימין היו מכוונין להן את
הדרך שכן שמוצאנו שפדו להן בגבע בנימין אמר רבי יהודה חס ושלוס לא פדו חס בגבע בנימין
שבראשונה אמר עלה ולא אמר נתתיו ובשנייה אמר עלה ואמר נתתיו ואין נשאלין שתי שאילות
כאחת אם נשאלו אית תני תני משיבו על הראשונה ואין משיבו על השנייה ואית תני תני משיבו
על השנייה ואינו משיבו על הראשונה ואית תני תני אינו משיבו לא על הראשונה ולא על השנייה
מאן דאמר משיבו על הראשונה ואינו משיבו על השנייה מן הדא "ויאמר דוד ה' אלהי ישראל וגו',
היסגרני בעלי קעילה בידו הירד שאול" דוד לא שאל בהגן לא צורכא "הירד שאול" ואם השנייה ואינו
משיבו על הראשונה מן הדא ויאמר דוד היסגרני בעלי קעילה אותי וגו' מאן דאמר אינו משיבו לא
על הראשונה ולא על האחרונה "וישאל דוד בןי' לאמר ארדה אחרי הגדוד הזה האשגנני, דוד ביקש
עליה רחמים "ה' אלהי ישראל הגד נא לעבדך" מדע לה שהרי שתיים שאל והשיבו שלש "ויאמר לו
רדף פי השג תשיג והצל תציל", אית תני תני הקול היה שומע אית תני תני הכתב בולט מאן דאמר
הקול היה שומע ניחא דכתיב וישמע את הקול מאן דאמר הכתב היה בולט והא לית ח"ת בשבטים
ולא צד"י ולא קו"ף בשבטים אברהם יצחק יעקב פתיב עליהן והא לית טו"ת בשבטים פל אלה שבטי
ישראל היה חקוק עליהן:

פרק שמיני

הלכה א מתניתין – יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה ובקריחה ובסיכה ובנגעילת הפנדל
ובתשמיש המטה המלה והפלה ורחצו את פניהם והחיה תנעול את הפנדל דברי רבי אליעזר והכמים
אוסרין:

גמרא – עגוש פרת ואת אמר הכין אמר רבי הילא לפחות מפשעורין נצרכה תענו את נפשתיכם יכול ישב לו בהמה וצנה כדי שיצטער תלמוד לומר כל מלאכה לא תעשו מלאכה אסרתי לה במקום אחר ועניו אסרתי לה במקום אחר מה מלאכה שאסרתי לה במקום אחר מלאכה שהיבין עליה פרת אף עיניו שאסרתי לה במקום אחר עיניו שהיבין עליו פרת ואלו הן אלו הפגולין והנותרין מניין לרבות את הפגולין תלמוד לומר תענו את נפשתיכם ריבה מרבה אני את הפגולין שהן במיתה ולא ארבה את הנבלה שאינה במיתה תלמוד לומר תענו את נפשתיכם ריבה ארבה את הנבלות שהן בלא תעשה ולא ארבה את החולין שאינן בלא תעשה תלמוד לומר תענו את נפשתיכם ריבה ארבה את החולין שאינן בעמוד ואכול ולא ארבה את התרומה ומעשר שני שהן בעמוד אכול תלמוד לומר תענו את נפשתיכם ריבה ארבה את התרומה והמעשר שאינן בכל תותר ולא ארבה את הקדשים שהן בכל תותר תלמוד לומר תענו את נפשתיכם ריבה דבר אחר תענו את נפשתיכם

[דף ל"ט ע"א]

דבר שהוא עינוי אב בית נפש ואי זו זו או אכילה ושתיה משום ר' ישמעאל אמרו באן תענו את נפשתיכם ונאמר לחלו ויענה וירעיבך מה עיניו שנאמר לחלו עינוי רעבון אף עיניו שנאמר באן עינוי רעבון ולמה ששה דברים בנגד ששה עיניו האמורין בפרשה והא ליתגון אלא חמשה אמר רבי תנחומא ואהד מוסף ברהיצה ר' זעורה בר חמא רבי יוסי בי ר' חנינא בשם רבי יהושע בן לוי בתענית צבור מרחיץ פניו ודיו ורגליו פדרכו בתשעה באב מרחיץ ידיו ומעבירן על פניו ביום הכפורים מרחיץ ידיו ומקנהן בכפה ומעביר את המפה על פניו רבי יונה תרי מרומטה ויהב לה תותי פדה והא תני אין בין מ' באב לתענית ציבור אלא איסור מלאכה במקום שנהגו היה הולך אצל רבו אצל בתו ועבר בים או בנהר אינו חושש נטפנו רגליו מטבילין במים ואינו חושש הורי רבי בא פהן תנזיא הורי ר' אהא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו שמותר להרחיץ במים תני אכל ומנדה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל לכשיבואו בעיר ויחלוצו וכן בתשעה באב וכן בתענית ציבור. ובסיכה פהדא דתני בשבת בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור בתשעה באב ובתענית ציבור סיכה שהיא של תענוג אסור שאינה של תענוג מותר והא תני שוות סיכה לשתיה לאיסור ולתשלומין אכל לא לענש ביום הכפורים לאיסור אכל לא לענש והא תני ויחלוץ להביא את הקד ואת השותה אמר רבי יוחנן לית פאן סף אמר רבי אבמרי לית פאן סף לית פאן שותה דל פן דבר שהוא בא משני לאוין מצטרף מניין שהוא מהוור בעשה אמר רבי אלעזר בשם רבי סמי ולא נתתי מנפו למת מה גן קיימין אם להביא לו ארון ותקריבין לחי הוא אסור כל שפן למת ואיזה דבר שמוותר לחי ואסור למת הוי אמר זו סיכה. ובנעילת הסנדל תני כל אלו שאמרו אסורין

בנעילת הסנדל יצא לדרך נועל הניע לדרך חולץ וכן באכל וכן במנודה אית תניי תני יוצאין באמפליא ביום הכפורים ואית תניי תני אין יוצאין אמר רב הקדא מאן דאמר יוצאין באמפליא של נגד ומאן דאמר אין יוצא באמפליא של עור ר' יצחק בר נחמן סלק לגבי רבי יהושע בן לוי בליל צומא רבא נפק לגביה לבוש סוליסה אמר ליה מה הוא דין אמר ליה איסתנים אנא רבי שמואל בר נחמן סלק לגביה רבי יהושע בן לוי בליל תעניתא נפק לגביה לבוש סוליסה אמר ליה מה הוא דין אמר ליה איסתנים אני ר' סמיי המונה נפיק בליל תעניתא לבוש סוליסה חד תלמיד מן דרבי מנא הורי לחד מן קריבויי דנשיא מלבש סוליסה אמר ליה

[דף ל"ט ע"ב]

אן מן תדה אמר ליה מן דרבי יהושע בן לוי הוא אמר ליה רבי יהושע בן לוי איסתנים תדה ובתשמיש המטה. אתי חמי ברהיצה הוא אסור בתשמיש המטה לא כל שכן תפתר במקום שאין מוכלין או קדם שהתקין עזרא טבילה לבעלי קריין רבי יעקב בר אחא ר' יסה בשם רבי יהושע בן לוי אין קרי אלא מתשמיש המטה רב הונא אמר אפלו ראה עצמו נאות תוך הלום הוו בעיין מימר ובלבד מאשה ר' יונה ור' יוסא תרויהון אמרין אפלו מדבר אחר והא תניין יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וברהיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה ותני עלה בעלי קריין מוכלין בדרך בנעיה ביום הכפורים לית תדא פליגא אדרבי יהושע בן לוי. דרבי יהושע בן לוי אמר אין קרי אלא מתשמיש המטה פתר לה בששימש מפתו מבעוד יום ושכה ולא טבל והא תני מעשה בר' יוסי בר הלפתא שראו אותו מוכל בנעיה ביום הכפורים אית לך למימר באותו הגוף הקדוש בשוכה. תלך על שם מלך בנפיו תהוניה עיניה. הפלה מפני איבה. והתיה תנעול את הסנדל דברי רבי אליעזר תינן סברין מימר על סופה אשפח תני על בולחון:

הלכה ב מתניתין – האוכל ביום הכפורים כפותכת הגספה כמותה ובגרעינתה והשותה מלא לגמיו חיב כל האוכלין מצטרפין לכפותכת וכל המשקין מצטרפין לכמלוא לגמיו אכל ושתה אין מצטרפין:

גמרא – אמר רבי יוסה זאת אומרת שצריך למעך את הללו כל כן ניתני כמותה ובגרעינתה ומחללה תני רבי שמעון בן אלעזר בכפותכת נמרית תני מלא לגמיו מה ופליג מלוא לגמיו שהיא ניתן לזגמא אהת תני משם בית שמאי מלוא לגמיו בריעית ר' הניה בר אדא בעי קומי ר' מנא ולפה לא תנינתה מקולי בית שמאי ומדומרי בית הלל אמר ליה מפני לזגמו של בן אבטייה שהיה מחזיק יותר מרביעית:

הלכה ג מתנייתין – אכל ושתה בהעלם אחד אינו חייב אלא הטאת אחת אכל ושתה ועשה מלאכה חייב ב' הטאות אבל אוכלין שאינן ראויין לאכילה שתה משקין שאינן ראויין לשתיה שתה ציר או מוריס פטור. תינוקות אין מעניין אותן ביום הכפורים אבל מהנכזין אותן קדם שנה וקודם שתים בשביל שיהו רגילין למצוה:

גמרא – למה שתיה בכלל אכילה אין אכילה

[דף מ' ע"א]

בכלל שתיה מנין שהשתיה בכלל אכילה רבי יונה שמע לה מן הדא על בן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא תאכל דם מה נן קיימין בדם שקרש הא תני דם שקרש אינו לא אכל ולא משקה אלא כי נן קיימין כמות שהוא והתורה קראת אותו אכילה והתני המחיה את החלב וגמייזי הקפה את הדם ואכלו אם יש בו כזית חייב מה עבד לה ר' יונה אינו אכל לטמא טמאת אוכלין ולא משקה לטמא טמאת משקה חזר ר' יונה שמע לה מן הדא ונתת הפסח בכל אשר תאנה נפשך מה נן קיימין אם כמות טעם יין לתוד התבשיל והלא טעם יין לפגם הוא אלא כי נן קיימין כמות שהוא והתורה קראת אותו אכילה רבנן דקיסרין אמרי תיפתר באילין אורזינייא וגומניניא כל הטפל לאכילה באכילה היא ר' יוסה שמע לה מן הדא שבועה שלא אוכל ואכל ושתה אינו חייב אלא אחת אמרין חבריאי קומי ר' יוסה אמור דבתרה שבועה שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שתים אמר לון ר' יוסי אילו מי שהיו לפניו שני ככרים ואמר שבועה שלא אוכל כבר זה וחזר ואכלן שניהן באחת שמו אינו חייב שתים רבי חנניה בשם רבי פנחס שמע לה מן הדא שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאינן ראויין לאכילה ושתה משקין שאינן ראויין לשתיה פטור מפני ששתה משקין שאינן ראויין לשתיה אבל אם אכל אוכלין שהן ראויין לאכילה שתה משקין שהן ראויין לשתיה חייב. לא שבועה שלא אוכל אמר ניהא במתניתין דאנן אמרין שבועה שלא אוכל פר' דו אמר שבועה שלא אוכל ושלא אשתה ר' חננה שמע לה מן הדא האוכל ושותה בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת ר' אבא מרי שמע לה מן הדא לא אכלתי באני אלא שתיתי ניהא כמאן דאמר שבועה שלא אוכל ושתה פרם כמאן דאמר שבועה שלא שתה ואכל שתיה בכלל אכילה אין אכילה בכלל שתיה ואית דבעי מישמעניה מן הדא לא תוכל לאכל בשעריה וגו' תירושה זה תנין וצדקה זו סיכה והתורה קראה אותו אכילה ואינו מתחזר אין תימר מתחזר הוא ילקו עליו הויץ לחומה אמר רבי יוסה בן חנניה אין לוקין הויץ לחומה אלא על מעשר שני מהור שנכנסם לירושלים ויצא ומניין שאינו מהור בהדא דתני בשבת בין סיכה שהיא של תענוג גר' ש' בהו"ל קדמייתא מנין שהוא מהור בעשה ר' לעזר בשם ר' סימיי לא נתתי מנינו למת

מה נן קיימין אם להביא לו ארון ותכריכין דכר שהווא אסור לחי. לחי הוא אסור לא כל שפן למת אי זהו דכר שהווא מתר לחי ואסור למת הוי אומר זה סיכה. אזהרה למלאכת היום כל מלאכה לא תעשו עונש והאבדתני את הנפש ההיא אזהרה לענוי היום כי כל הנפש אשר לא תעונש עונש ונכרתה הנפש ההיא אזהרה למלאכת הלילה לית פאן עונש לית פאן אזהרה ועונש לענוי הלילה לית פתיב רבי שמעון בן לקיש בעי מה הוה ליה למימר ביה לא תענה אלא לא תאכל כל אכילות שבתורה כזית וקאן פכותבת אמר רב הושעיה השמר פן ולא תענה הא תלת אזהרן אמר רבי הונא השמר באותה האמירה

[דף מ' ע"ב]

שאמרתי לה השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות וגו' תני רבי חייה לא יאמר עונש במלאכה שאינו צריך הייתי למד מן העיניו מה אם העיניו חלל הייבין פרת מלאכה החמורה אינו דין שיהי הייבין עליה פרת הא לא נאמר עונש במלאכה אלא ליתן אזהרה לפניו מה עונש שנאמר במלאכה אזהרה לפניו אף עונש שנאמר בענוי אזהרה לפניו אמר רבי זעירה תדא אמרה למידין גזירה שוה אפלו מפנה מצד א' אמר רבי יודן ולא דרבי עקיבא היא דרבי עקיבא אמר למדין מגזירה שוה אף על פי שאינה מפנה תני רבי אליעזר בן יעקב אומר נאמר בעצם היום הזה במלאכה ונאמר בעצם היום הזה בעינוי מה בעצם היום הזה שנאמר במלאכה לא חלקתה בו בין יום ללילה בין עונש לאזהרה אף בעצם היום הזה שנאמר בעינוי לא נחלק בו בין יום ללילה בין עונש לאזהרה עד כדון כרבי עקיבא כרבי ישמעאל תני ר' ישמעאל והיתה לכם לחקת עולם פחדש השביעי הקיש מלאכה לעינוי מה מלאכה שאסרתי לה מלאכה שהייבין עליה פרת אף עינוי שאסרתי לה עינוי שהייבין עליו פרת ר' אבהו בשם ר' יוחנן האוכל בלאו הכרם לוקה ר' אבהו בשם רבי יוחנן הכוסם הפי תרומה לוקה ר' אבהו בשם רבי יוחנן המנמנע המין של תרומה לוקה ר' אבהו בשם ר' אמי מודין חכמים לר' במנמנע המין של תרומה לאהר מכלו משלם קרן והמשל קרן והמשל שהחמין משיב את הנפש: תינוקות אין מענין אותן ביום הכפורים: רב הונא פתר מתניתא תינוקות אין מענין אותן ביום הכפורים ולא מהנכין אותן קדם לשנה קדם לשנתים מהנכין. רבי יוחנן פתר מתניתא תינוקות אין מענין אותן ביום הכפורים אבל מהנכין קדם לשנה קדם לשתיים משלימין

[דף מ"א ע"א]

עד איכן ר' אחא ר' חננה ר' יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן חלפתא בן תשע ויבן עשר: הלכה ד מתני' עברה שהריחה מאכילין אותה עד שתשוב נפשה חולה מאכילין אותו על פי בקיאיין אם אין שם בקיאיין מאכילין אותו על פי עצמו עד שיאמר דיי: גמ' בתהילה תזכה ברוטב אם שבה נפשה הרי יפה ואם לאו נתנין לה מגופו של איסור. שתי עברות באו לפני ר' מרפון, שלח לגבון תרין תלמידים, אמר לון: אולון ואמרון לון צומא רבה הוא אמרין לקדמייא ושרדו וקרוי עלוי "מבטן אמי אלי אתה" (תהלים כב, יא), אמרין לתינינא ולא שרדו וקרוי עלוי "ורו רשעים מרחם תעו מבטן דברי קזב" (תהלים נה, ד), חולה אמר יכול אני ורופא אמר אינו יכול שומעין לרופא רופא אמר יכול הוא וחולה אמר איני יכול שומעין לחולה לא צורכא אלא חולה אמר יכול אני ורופא אמר איני יודע ר' אבהו בשם ר' יוחנן נעשה כספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת: הלכה ה מתני' מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו אפלו דברים טמאים עד שיאורו עיניו מי שנשכו פלב שומה אין מאכילין אותו מחצר הכבד שלו ר' מתיה בן חרש מתיר ועוד אמר ר' מתיה בן חרש החושש בגרונו מטילין בתוכו סם בשבת מפני שהוא ספק נפשות שכל ספק נפשות דוחה את השבת מי שנפלה עליו מפלת ספק הוא שם ספק אינו שם ספק חי ספק מת ספק נכרי ספק ישראל מפקחין עליו מצאיהו חי כפקחין עליו ואם מת וניחהו: גמ' מניין שומאכילין אותו דבילה וצימוקין של תרומה מן הדא ויתנו לו פלח דבילה ושני צמוקים ר' הונא אמר עשרים וארבעה עשרונות שאכל דוד ברעבון אכלן ר' יוחנן מטתיה בן ואכל מה דאשכח קדמוי וקרוי עלוי "החכמה תניה בעליה" (קהלת ג, יב), תני מאכילין אותו את הפל בפל. נבלה ותרומה מאכילין אותו מתרומה מכל ושביעית מאכילין אותו שביעית חלה וערלה צריכה אמר רבי יוסה קשיתה קומי ר' בא תרומה בעון מיתה ונבלה בלא תעשה ואת אמר הכין כמאן דאמר מאליהון קבלי עליהון את

[דף מ"א ע"ב]

המעשרות: סימני פלב שומה פיו פתוחה רירו יורד אוניו סרוחות זנבו נתון בין שתי יריכותיו מחלף לצדדין והכלבין נובחין בו ויש אומרים אף הוא נובח ואין קולו נשמע מה עסקיה דהדין פלב שומה רב ושמואל חד אמר רוח חזוית עולה עליו והורגה אמר אשה עושה כשפים ובדקת בו גרמני עבדיה דרבי יודן נשייא נשכו פלב שומה והאכילו מחצר כבד שלו ולא נתרפא מימיו אל יאמר לה אדם שנשכו פלב שומה וחה שעקצו חנוור בר וחה שבעטתו פרדה וחה ובלבד פרדה לבנה מניין שספק נפשות דוחה את השבת ר' אבהו בשם ר' יוחנן: "אה את שבתתי תשמרו" מיעוט אית דכעי מימר

מִסְכַּת עֲרוּבֵין פְּרָק שְׁמִינִי

א. שְׁתֵּי חֲצוֹת, אַחַת פְּתוּחָה לְצַפּוֹן וְאַחַת פְּתוּחָה לְדָרוֹם, וְגוּתִיהֶן שׁוֹיִן – הַגִּינֵי רִשּׁוֹת לְעֶמְקָן. וְהַחֲצוֹת – כָּל אַחַת וְאַחַת רִשּׁוֹת לְעֶמְקָן. הֵיחָה אַחַת מֵהֶן גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, וּמַעֲטָה בְּאַבְנִים, וּבְכַפְתִּים¹ וּבְסֵלָם הַצּוּרִי, אוֹ שֶׁהֵבִיא נֶסֶר שֶׁהוּא רַחֵב אַרְבַּעַה טַפְחִים וְקָבְעוּ בָּהּ – מְעַרְבִין שְׁנַיִם. אִם רָצוּ – מְעַרְבִין אַחַת. פְּחוֹת מִכֵּן – מְעַרְבִין שְׁנַיִם, וְאִין מְעַרְבִין אֶחָד.

ב. שְׁתֵּי גִזְזוּטָרְאוֹת, זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וּבֵין זוֹ לְזוֹ אַרְבַּעַה טַפְחִים – מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאִין מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכָּאן – מְעַרְבִין אֶחָד וְאִין מְעַרְבִין שְׁנַיִם. שֶׁלֹּשׁ דְּיוּטָאוֹת, זוֹ לְמַעְלָה מִזוֹ, וְזוֹ לְמַעְלָה מִזוֹ – הָעֲלִיוֹנָה וְהַתְּחוּנָה שֶׁל אֶחָד, וְאֶמְצָעִית שֶׁל אֶחָד – לֹא יִשְׁלַשֵּׁל מִן הָעֲלִיוֹנָה לְתַתְּחוּנָה דֶּרֶךְ הָאֶמְצָעִית, שְׁאִין מְשַׁלְּשִׁין מְרִשּׁוֹת לְרִשּׁוֹת דֶּרֶךְ רִשּׁוֹת, אֲבָל מְשַׁלְּשֵׁל הוּא מִן הָעֲלִיוֹנָה לְתַתְּחוּנָה שֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ אֶמְצָעִית. מְשַׁלְּשֵׁל אָדָם קִדְרָה שֶׁל בֶּשֶׂר וְנוֹתְנָה עַל גְּבִי זֵיו שֶׁרַחֵב אַרְבַּעַה טַפְחִים. הֵיחָה חֲלוֹן בְּאֶמְצָע, שֶׁהִיא אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה טַפְחִים – אֲסוּר, שְׁאִין מְשַׁלְּשִׁין מְרִשּׁוֹת לְרִשּׁוֹת דֶּרֶךְ רִשּׁוֹת.

ג. צְנוּר הַמְקַלַּח לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, אֶחָד יָיִן וְאֶחָד שָׁמֶן – קוֹלֵט, בֵּין בֵּיד בֵּין כַּפְלִי, וּמְכַנֵּס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ. הֵיחָה עוֹמֵד בְּרִשּׁוֹת הַיַּחֲדִי, וּפֶשֶׁט יָדוֹ לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וְהִיא מְלֵאָה אוֹכְלִין וּמְשָׁקִין – מְכַנֵּסָה אֲצֻלוֹ. הֵיחָה עוֹמֵד בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וּפֶשֶׁט יָדוֹ לְרִשּׁוֹת הַיַּחֲדִי, וְהִיא מְלֵאָה אוֹכְלִין וּמְשָׁקִין – מוֹצִיאָה אֲצֻלוֹ. גָּמַל שְׂרָאשׁוֹ וְרַבּוֹ בַּפְּנִים – אוֹבְסִין אוֹתוֹ בַּפְּנִים. בַּחוּץ – אוֹבְסִין אוֹתוֹ בַּחוּץ. אוֹתָן כָּלִים שְׁפוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם,

שְׁבַקְרָקְעוֹת – אֲסוּרִין. אַחֲרִים אוֹמְרִים: אִף שְׁבַקְרָקְעוֹת, פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם.

ד. הַכּוּחָה² בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וְכָל מִי שֶׁנִּתְלַשׁ רָקוּ בְּפִיו – לֹא יִהְיֶה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, עַד שִׁירוּק.

ה. שְׁתֵּי מִטְהָרוֹת זוֹ עַל גֵּב זוֹ – נוֹטֵל אֶת הַפֶּקֶק מִבְּנֵיתִים וּמְשִׁיקֵן, וּמַחְזִיר אֶת הַפֶּקֶק לְמִקְוָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסֵּיאֵ אֹמֵר: שְׁתֵּי בְּרוּכוֹת, אַחַת שֶׁל חֲמִין וְאַחַת שֶׁל צוֹנָן – נוֹטֵל אֶת הַפֶּקֶק מִבְּנֵיתִים, כְּדֵי שִׁירְדוּ חֲמִין לְתוֹךְ הַצּוֹנָן, וְצוֹנָן לְתוֹךְ הַחֲמִין, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַחְזִיר אֶת הַפֶּקֶק לְמִקְוָמוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁנוּטֵל אֶת הַפֶּקֶק כְּדֵי שִׁיִּצְאוּ הַמַּיִם וְיִלְכוּ לָהֶם, וְאִם בְּשִׁבְלִי שֶׁתִּגָּב – אֲסוּר. וּפּוֹקֵקִין אֶת הַבֵּיב בְּסִידְרִין, וּבְכָל דְּבַר הַמְּשַׁלְּטֵל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצִּיפוּ הַמַּיִם אֶת הָאוֹכְלִין וְאֶת הַכָּלִים. אִין פּוֹקֵקִין אֶת הַבֵּיב כְּדֵי שִׁירְדוּ הַמַּיִם לְבוּר. רַבִּי מְנַחֵם אִישׁ גְּלִיאֵ אֹמֵר: צְנוּר שְׁעָלוּ בּוֹ קוֹצִים וְקִישׁוּשִׁיּוֹת³ – דוֹרְסָן בְּרִגְלֵ בְּצִנְעָא, כְּדֵי שִׁיִּצְאוּ הַמַּיִם וְיִלְכוּ לָהֶם.

ו. חֲבִילָה שֶׁל עֲצִים וְסוּכָה שֶׁל קוֹצִין שֶׁהִתְקִינָם לְפָרְצָה שְׁבַחְצָר, אִם הָיוּ קְשׁוּרוֹת וְתַלְוִיּוֹת – פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם בְּשִׁבְתָּ, וְאִין צְרִיף לֹמֵר בְּיוֹם-טוֹב. אִם לֹאוֹ – אִין פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶן. אַחֲרִים אוֹמְרִים: הֵיחָה כְּבוּשָׁה בְּאַבְנִים מְרֵאשָׁה אֶחָד – אִין רְשָׁאֵי לְגַע בָּהֶן. נִתְלוּ בָּהּ קוֹצִין וְדוֹקְרָנִין – מִפְּשֶׁר בְּיָדוֹ בְּצִנְעָא, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִקְרַע. וְשֶׁל בְּהֵמָה – דוֹרְס בְּרִגְלָיו. מַחְצְלוֹת פְּרוּשׁוֹת עַל פְּתָחֵי חֲנִיּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, אִם הָיוּ קְשׁוּרוֹת וְתַלְוִיּוֹת – פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם. וְאִם לֹאוֹ – אִין פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם. עֲשָׂה לָהֶם צִיר שֶׁל קָנִים, וְשֶׁל שְׁבִלִין וְשֶׁל כָּל דְּבַר – פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם בְּשִׁבְתָּ, וְאִין צְרִיף לֹמֵר בְּיוֹם-טוֹב. דִּלַּת שֵׁישׁ לָהּ צִיר – פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בְּשִׁבְתָּ, וְאִין צְרִיף לֹמֵר בְּיוֹם-טוֹב. נִשְׁבְּרוּ צְרִיפָה – אִין פּוֹתְחִין וְאִין נוֹעֲלִין בָּהּ בְּיוֹם-

³ מְלִשׁוֹן לְקוֹשֵׁשׁ קֵשׁ.

¹ בְּקוֹדוֹת (בְּפִיסֵי עֵין).

² מְלִשׁוֹן כִּיחָו וְנִיעוּ.

טוב, ואין צריך לומר בשבת. דלת הנגרות, ומחצלת הנגרות, וקנקן הנגר, בזמן שהן קשורין ותלוין פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ז. היה יושב וקורא בספר על האסקפה, ונתגלגל הספר מידו, ולפנים ולחוצן - גוללו מכאן ומכאן ומניחו על האסקפה. אבל מפתח אינו כן, אלא בזמן שהמפתח למטה מעשרה טפחים - נוטל את המפתח מן האסקפה, ונותנו למנעול, ופותח ונוטל כלי מתוף הבית, ומחזירו למנעול, ונועל ומניח המפתח בחלון שעל גב שקוף. אם יש בפי החלון ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ח. מלבן של ספקלריא' ותריסין של חניות - פותחין ונועלין בהן. אם היו נשמטים - אסורים. נגר נשמט⁵ - אסור. נקמז⁶ - מתר. רבי יהודה אומר: נקמז, אף על פי שאינו נשמט - אסור.

ט. נגר נגר, אם היה קשור ותלוי - פותחין ונועלין בו. ואם לאו - אין פותחין ונועלין בו. רבי יהודה אומר: קשור אף על פי שאינו תלוי. איזהו נגר? הגורר שנועלין במקדש, אבל לא במדינה, כל שקשור ותלוי וראש אחד מגיע לארץ. רבי יהודה אומר: זה - אף במדינה מתר, אלא איזהו נגר שנועלין במקדש אבל לא במדינה? כל שאינו לא קשור ולא תלוי, ושומטו ומניחו בזוית.

י. המוצא תפלין - מכניסן זוג זוג. רבן גמליאל אומר: שנים שנים. אחד האיש ואחד האשה, אחד חדשות ואחד ישנות.

רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות. המוצא ספר בשדה - יושב ומשמרו, ומחשיך עליו, ונוטלו ובא לו. ובשעת הספנה - מכסן והולך לו. אם היו גשמים יורדין - הוא מתעטף בכגדו ומכסה אותו.

יא. מי שיצא לרשות הרבים, ונזכר שיש תפלין בראשו - מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו, ומכסה אותן. אם היה בית המדרש - נוטלין ומניחין במקום המצנע. מחזירין ציר התחתון של דלת, שדה, תבה ומגדל, ואין מחזירין ציר העליון. של בור, של יציע, של דות - הרי זה לא יחזיר. ואם החזיר - חייב חטאת.

יב. נימת כנור שנפסקה - קושרין אותה. קשרה ונפסקה - אין קושרין אותה. אמר רבי שמעון בן אלעזר: והלא אם קושרין אותה אין לה קול! אלא משלשל של מעלה ועוב למטה.

יג. כהן שעלתה בו יבלת במתניו - חברו חותכה לו בשניו, במקדש אבל לא במדינה, אם בכלי - כאן וכאן אסור.

יד. אין ממלאין בעדשה⁷ בשבת, אם פחס על חבל ועל המשירים⁸ - הרי זה מתר. אין ממלאין מבאר הקר בגלגל ביום-טוב, וכשעלו בני הגולה וחנו עליה, התירו להם נביאים שביניהם, להיות ממלאין מבור הקר בגלגל ביום-טוב, ולא כל בור ודות הקר התירו, אלא אותו בור שחנו עליה בלבד.

טו. הלכות שבת, חגיגות ומעילות - כהררים תלוין בשערה. מקרא מעט והלכות מרבות, ואין להם על מה שייסמכו.

⁷ מואנים.

⁸ בנפח הספרים כתוב: משיחה, והוא תחבל שדולים עמו מן הבור.

⁴ כראה (שפיגעל).

⁵ שנפסק תחבל שהוא קשור בו, וכשפותח אותו הוא מניחו בקרן זוית.

⁶ שנתחב בחור האסקפה ונפתח אותו החור, וראשו מוגע לארץ ונזקב ונכנס בארץ.

טז. מִכָּאן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: צָבְתָא בְּצַבְתָּא מִתְעַבַּד, צָבְתָא קְדַמֵּיתָא בְּמָה מִתְעַבַּד? הָא לָאו בְּרִיָּה הוּא!⁹

יז. הַדִּינִין, וְהַעֲבוּדוֹת, הַטְּהָרוֹת, וְהַטְּמָאוֹת, וְהַעֲרִיּוֹת, וּמוֹסָף עֲלֵיהֶן הַעֲרִיכִין, וְהַחֲרָמִין, וְהַקְּדוּשׁוֹת, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, מִקְרָא מְרַבָּה, וּמִדְרָשׁוֹת וְהִלְכוֹת מְרַבּוֹת, וַיֵּשׁ לָהֶן עַל מָה שְׂיִסְמְכוּ. אָבָא יוֹסִי בֶן חֲנַן אָמַר: אֵלּוּ שְׁמוֹנָה מִקְצוּעַ תּוֹרָה – גּוֹפֵי הִלְכוֹת הֵן.

מִסְכַּת פְּסָחִים פְּרָק רֵאשׁוֹן

א. אֹר לְאַרְבַּעָה עֶשֶׂר בּוֹדֵקִין אֶת הַחֲמִין לְאוֹר הַנֵּר. אֵין בּוֹדֵקִין, לֹא לְאוֹר הַחֲמָה, וְלֹא לְאוֹר הַלְּבָנָה, וְלֹא לְאוֹר הָאֲבוּקָה, אֲלֵא לְאוֹר הַנֵּר, מִפְּנֵי שְׁאוֹר הַנֵּר יָפֵה לְבִדְיָקָה. אִף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדַבֵּר – זָכַר לְדַבֵּר, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת יב, יט): "שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמְצָא בְּכִתְיָכֶם", וְאוֹמַר (בְּרֵאשִׁית מד, יח): "וַיַּחֲפֹשׂ בַּגְּדוֹל הַחֹל", וְאוֹמַר (צְפַנְיָה א, יב): "וְהָיָה בַעַת הַהִיא אַחֲפֹשׂ אֶת יְרוּשָׁלַיִם בְּנֵרוֹת"; וְאוֹמַר (מִשְׁלִי כ, כז): "גֵּר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אֲדָם חֲפֹשׂ כֹּל חֲדָרֵי בֵּטָן".

ב. בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים: שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת עַל פְּנֵי כָּל הַמִּרְתֵּף, שְׁנֵיהֶן הַחֲצִיזוּנָה הַרְּוָאָה אֶת הַפֶּתַח, וְהַעֲלִיזוּנָה הַרְּוָאָה אֶת הַקּוֹרָה, וְשְׁלֹפְנִים הַיִּמְנָה וְשְׁלֹמְטָה הַיִּמְנָה – אֵין צְרִיף בְּדִיקָה. בֵּית הַלֵּל אֹמְרִים: שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת הַחֲצִיזוּנוֹת שֶׁהֵן הַעֲלִיזוּנוֹת, הַעֲלִיזוּנָה הַרְּוָאָה אֶת הַפֶּתַח וְאֶת הַקּוֹרוֹת, וְאֶת שְׁנֵי שְׁלֹמְטָה הַיִּמְנָה, אֲבָל שְׁלֹפְנִים הַיִּמְנָה – אֵין צְרִיף לְבִדֵּק.

ג. חֲזָרֵי הַבֵּית, הַעֲלִיזוּנִים וְהַתְּחַתּוּנִים, וּגַג הַיִּצִיעַ, וְהַדּוֹת, וּגַג הַבֵּית, וּגַג הַמַּגְדֵּל, וְרֶפֶת בְּקָר, וּמִתְבָּן, וְלוֹלִין, וְאוֹצְרוֹת זֵין, וְאוֹצְרוֹת שֶׁל שְׁמֵן – אֵין צְרִיכִין בְּדִיקָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן

גַּמְלִיאֵל אָמַר: מָטָה שֶׁהִיא חוֹצֶצֶת וְחוֹלֶקֶת אֶת כָּל הַבֵּית, וְעֵצִים וְאֲבָנִים מְנַחִים תְּחַתֶּיהָ – בּוֹדֵק אֶת צַד הַחֲצִיזוֹן, וְאֵין צְרִיף לְבִדֵּק אֶת צַד הַפְּנִימִי.

ד. הַיּוֹצֵאִין בּוֹ בְּשִׁירָא, וְהַמְּפָרֵשׁ בְּסַפִּינָה, לְפָנֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם – אֵין צְרִיף לְבִדֵּק. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם – בּוֹדֵק וּמְשַׁפֵּים, וְהוֹלֵךְ לְדַרְכוֹ.

ה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: שְׁתֵּי חֲלוֹת שֶׁל תּוֹדָה פְּסוּלוֹת, מְנַחֹת עַל גֵּב הָאֲצֻטְבָּא, כָּל זְמַן שְׁמַנְחוֹת – כָּל הַעֵם אוֹכְלִין חֲלִין. נְטִילָה אַחַת מֵהֵן – כָּל הַעֵם אוֹכְלִין תְּרוּמָה. נְטִלוּ שְׁתֵּיהֶן – שׁוֹרְפִין אֵלּוּ וְאֵלּוּ. אַרְבַּעָה עֶשֶׂר שָׁחַל לֵהִיּוֹת בְּשַׁבַּת – מְבַעֲרִין אֶת הַכֹּל מִלְּפָנֵי הַשַּׁבַּת, וְשׁוֹרְפִין תְּרוּמוֹת טְמָאוֹת, תְּלוּיוֹת וְטְהוּרוֹת כְּאַחַת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: טְהוּרוֹת בְּפָנֵי עֶצְמָן וְתְלוּיוֹת בְּפָנֵי עֶצְמָן, וְטְמָאוֹת בְּפָנֵי עֶצְמָן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל הַטְּהוּרָה וְעַל הַטְּמָאָה – שְׂאִין שׁוֹרְפִין, עַל הַתְּלוּיָה וְעַל הַטְּהוּרָה – שְׁשׁוֹרְפִין, עַל מָה נִחְלְקוּ? עַל הַתְּלוּיָה וְעַל הַטְּמָאָה, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: תִּשְׁרַף זֶה בְּעֶצְמָה וְזֶה בְּעֶצְמָה. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵין הַנִּדּוֹן זֶה דּוּמָה לְרְאִיָּה! כְּשֶׁהַעִידוּ רַבּוֹתֵינוּ, עַל מָה הַעִידוּ? אִם עַל הַבִּשּׁוֹר שְׁנֵטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה שְׁשׁוֹרְפִין אוֹתָהּ עִם הַבִּשּׁוֹר שְׁנֵטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה, זֶה טְמָא וְזֶה טְמָא! אֲלֵא שְׁזֵה טְמָא טְמָאָה חֲמוּרָה וְזֵה טְמָא טְמָאָה קֻלָּה, אִם עַל הַשְּׁמֵן שְׁנֵפֶסֶל בְּטַבּוֹל יוֹם שְׁמִדְלִיקִין אוֹתוֹ בְּנֵר שְׁנֵטְמָא בְּטְמָא מֵת – זֶה פְּסוּל וְזֶה טְמָא, אִף אֲנִי מוֹדִים בְּתְרוּמָה שְׁנֵטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה, שׁוֹרְפִין אוֹתוֹן עִם תְּרוּמָה שְׁנֵטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה, אִף עַל פִּי שְׁמוֹסִיפִין לָהּ טְמָאָה עַל טְמָאָתָהּ. אֲבָל הַיֵּאָדָּה נִשְׂרַף הַתְּלוּיָה עִם הַטְּמָאָה, נִמְצָא זֶה מִטְּמָאָתָהּ

כְּפֹה צְבָתוֹת, כִּךְ מִשְׁכּוֹת אַחַת לְמִדּוּ לְגִזּוֹר אַחַר כִּךְ כְּפֹה שְׁבִיתוֹת.

⁹ הַצְּבָת שְׁעוֹשִׁים הַנִּפְתָּחִים, עַל יְדֵי צְבָת אַחֲרֵת הִיא עֲשׂוּיָה, שְׂאוּחָזָה בְּצְבָת וּמְכָה בְּקוֹרְנָם עַד שְׁנַעֲשִׂית. וְהוּוּ מוֹשֵׁל, כְּשֶׁם שְׁמוֹצְבָת אַחַת נַעֲשֵׂוּ

שְׁמָא יבֵא אֵלֵיהּ ויִטְהַרְנָה? בֵּית שְׁמַאי אומרים: אֵין שׁוֹרְפִין בְּשׂוֹר טְהוֹר עִם בְּשׂוֹר טָמֵא, וּבֵית הַלֵּל מִתִּירִין.

ו. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אומרים: אֵין מוֹכְרִים חֶמֶץ לְנֹכְרִי, וְאֵין נוֹתְנִין לוֹ בְּמִתְנָה, אֲלֵא כְּדֵי שְׂיֵאכֵל עַד שְׁלֵא הִגִּיעַ שְׁעַת בַּעוֹר, עַד שְׁבֵא רַבִּי עֲקִיבָה וְלָמַד - שְׁמוֹכְרִין וְנוֹתְנִין בְּמִתְנָה אַף בְּשַׁעַת הַבַּעוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵלּוּ דְבָרֵי בֵּית שְׁמַאי, וְאֵלּוּ דְבָרֵי בֵּית הַלֵּל, הַכְרִיעַ רַבִּי עֲקִיבָה לְסִיעַ דְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל. רַבִּי יְהוּדָה אומר: כּוֹתֵחַ הַבְּבֵלִי וְכֵל מִינֵי כּוֹתֵחַ - אָסוּר לְמַכּוֹר שְׁלוֹשִׁים יוֹם קִדְּם הַפֶּסַח.

ז. הָאוֹכֵל חֶמֶץ אַחַר חֲצוֹת, וְחֶמֶץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח - הָרִי זֶה בְּלֵא תַעֲשֶׂה וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת. תּוֹךְ זְמַנּוֹ - עוֹבֵר עָלָיו בְּלֵאוּ וְכֶרֶת. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי שְׁמַעוֹן אומר: כֹּל שְׂאִין בּוֹ כֶּרֶת - אֵין בּוֹ לֹא תַעֲשֶׂה. חֶמֶץ לְפָנֵי זְמַנּוֹ וְלֵאחֵר זְמַנּוֹ - אֵין עוֹבְרִים עָלָיו בְּלֵא כְלוּם. תּוֹךְ זְמַנּוֹ - עוֹבֵר עָלָיו בְּכֶרֶת וּבְלֵאוּ, וְעַל לֹא הוֹדַע אֶשֶׁם תְּלוּי. וּמִשְׁעָה שְׁאָסוּר בְּאֲכִילָה - אָסוּר בְּהִנָּאָה. הָאוֹכֵל כְּזֵית חֶמֶץ בְּפֶסַח - חֵיב עַל זְדוּנּוֹ כֶּרֶת וְעַל שְׂגָגָתוֹ חֲטָאת וְעַל לֹא הוֹדַע אֶשֶׁם תְּלוּי.

ח. הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בְּפֶסַח - פֶּטוּר מִן הַתְּשׁוּמִין וּמִדְּמֵי עֲצִים לִכְהֵן; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְחִיב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: נִמְתִּי לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָה, מִפְּנֵי מָה הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בְּפֶסַח אֵין מְשַׁלֵּם דְּמֵי עֲצִים לִכְהֵן? וּמָה נִשְׁתַּנֵּית זֶה מִשְׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׁבִשְׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מְשַׁלֵּם דְּמֵי עֲצִים לִכְהֵן?! אָמַר לוֹ: לֹא, אִם אִמְרַתְּ בְּתוֹרָה טְמֵאָה בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִין לוֹ בְּהַ תֵּר אֲכִילָה - יֵשׁ לוֹ בְּהַ תֵּר הַסֵּקָה, תֹּאמַר בְּזֶה שְׂאִין לוֹ בְּהַ, לֹא הֵתֵר אֲכִילָה וְלֹא הֵתֵר הַסֵּקָה?! הֵא לְמָה זֶה דּוּמָה? לְתוֹרַמַת תּוֹתִים וְעֹנְבִים שְׁנַטְטָמוּ, שְׂאִין לוֹ בְּהַ תֵּר אֲכִילָה וְלֹא הֵתֵר הַסֵּקָה, בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וְהַחֲמִיצָה, אֲבָל בְּמִפְּרִישׁ תְּרוּמַת חֶמֶץ בְּפֶסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

ט. הָאוֹכֵל קִדְּשׁ חֶמֶץ בְּפֶסַח - אֵינָה כְּתוּרָמָה. הָאוֹכֵל קִדְּשׁ חֶמֶץ בְּפֶסַח, בְּשׁוּגָג - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאֶשֶׁם וְדָאֵי וְאֶשֶׁם תְּלוּי. בְּמִזִּיד - פֶּטוּר. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְּרִישׁ קִדְּשׁ וְהַחֲמִיצוֹ, אֲבָל בְּמִפְּרִישׁ קִדְּשׁ חֶמֶץ בְּפֶסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

י. אַחַד הָאוֹכֵל, אַחַד הַמִּמְחָה, וְהַשּׁוֹתָה, אֲכָל וְחִזַּר וְאֲכָל, וְחִזַּר וְאֲכָל, אִם יֵשׁ מִאֲכִילָה רֵאשׁוֹנָה עַד סוּף אֲכִילָה אַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פֶּרֶס - מְצַטְרְפִין. וְאִם לֹא - אֵין מְצַטְרְפִין. שְׁתָּה, וְחִזַּר וְשְׁתָּה, וְחִזַּר וְשְׁתָּה, אִם יֵשׁ מִתְחִלַּת שְׁתִּיָּה רֵאשׁוֹנָה עַד סוּף שְׁתִּיָּה אַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פֶּרֶס - מְצַטְרְפִין. וְאִם לֹא - אֵין מְצַטְרְפִין. כֶּשֶׁם שְׂאֲכִילָה בְּכִזִּית - כֶּךָ שְׁתִּיָּה בְּכִזִּית. וְשְׁתִּיָּה וְאֲכִילָה אֵין מְצַטְרְפִין. אֲכָל כְּזֵית, אִפְלוּ מִחֲמַשֶּׁת הַמִּינִים - הָרִי אֵלּוּ מְצַטְרְפִין, אֲכָל כַּחֲצֵי זֵית, וְנוֹדַע לוֹ, וְחִזַּר וְאֲכָל כַּחֲצֵי זֵית אַחֵר, אִפְלוּ מִמִּין אַחַד - אֵין מְצַטְרְפִין.

יא. חֶמֶץ שֶׁל נֹכְרִים - מֵתֵר אַחֵר הַפֶּסַח מִיָּד. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְרַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אומרים: אַף שֶׁל הַקִּדְּשׁ מֵתֵר אַחֵר הַפֶּסַח מִיָּד.

מִסְכַּת פְּסָחִים פְּרָק שְׁנַי

א. חֶמֶץ שֶׁל כּוֹתִים, מֵאֵימַתִּי מֵתֵר אַחֵר הַפֶּסַח? שֶׁל בְּעֵלֵי בָתִּים - אַחֵר שֶׁלֵּשׁ שְׁבִתוֹת. שֶׁל אֶפְיָה וְשֶׁל נַחְתוּמִים בְּכַפְרִים - עַד שֶׁלֵּשָׁה יָמִים. וּבְכַרְכִּין - עַד שֶׁלֵּשָׁה תַנּוּרִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אומר: כֶּשְׂאֵמְרוֹ שֶׁל בְּעֵלֵי בָתִּים אַחֵר שֶׁלֵּשׁ שְׁבִתוֹת - שֶׁל אֶפְיָה. אִם הָיָה הִרְבֵּה בְּנֵי הַבַּיִת, אוֹ שְׁעֵשָׂה מִשְׁתָּה לְבָנוּ וְאֶפְיָה בְּשֶׁלֵּשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחֵר זֶה - מֵתֵר. וְשְׂאֵמְרוֹ שֶׁל נַחְתוּמִין בְּכַפְרִים - עַד שֶׁלֵּשָׁה יָמִים, וְאִם נִדְחַק וְאֶפְיָה בְּשֶׁלֵּשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחֵר זֶה, אִפְלוּ בְיוֹם אַחַד - מֵתֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אומר: אַף כֶּשְׂאֵמְרוֹ הַנַּחְתוּמִים בְּכַרְכִּים עַד שֶׁלֵּשָׁה הַתַּנּוּרִים אָסוּר עַד שֶׁלֵּשָׁה יָמִים, שְׁמִשְׁחֵרִית הָיָה בּוֹדָה לוֹ שְׂאוֹר כֹּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא עָשׂוּ פְסָחִיהֶן עִם

ז. רשאי ישראל שיאמר לנכרי: 'עד שאתה לוקח במנה בא ולקח במאתים, ואם אצטרך לי אבוא ואקח ממך אחר הפסח.'

ח. משכיר ישראל חמורו לנכרי להוליך עליה חמץ ממקום למקום, מצא חמץ בדרך, אם רבה חמץ - מתר. ואם לאו - אסור.

ט. מעשה ברפן גמליאל שהיה רוכב על החמור, והיה הולך מעכו לכזיב, והיה רבי אילעי מהלך אחריו. אמר לרבי אילעי: 'טול גלוסקין מן הדרך', מצא נכרי אחר, אמר לו: 'מבגאי! טול גלוסקין הללו מאילעי! נטפל לו רבי אילעי, אמר לו: 'מהיכן אתה?' אמר לו: 'מהעירות הללו של ברגנין.' 'ומה שמך?' אמר לו: 'מבגאי.' אמר לו: 'מפירך רבן גמליאל מימיו? אמר לו: 'לאו!' באותה שעה למדנו שכונן רבן גמליאל ברוח הקדש. ושלושה דברים למדנו באותה השעה, למדנו שאין מעבירים על האוכלים. ולמדנו שהולכים אחר רוב הולכי דרכים. ולמדנו שתמצו של נכרי אחר הפסח מתר בהנאה, כיון שהגיע לכזיב, בא אחד ושאל על נדרו, ואמר לזה שעמו: 'כלום שתינו רביעית יין האיטלקי?' אמר לו: 'הן.' - 'אם כן יטיל אחרינו עד שיפיג יינו.' וטיל אחריו שלושה מילין, עד שהגיע לסלמה של צור, כיון שהגיע לסלמה של צור, ירד רבן גמליאל מן החמור, ונתעטף, וישב, והתיר לו את נדרו. והרבה דברים למדנו באותה שעה: למדנו, שרביעית יין האיטלקי משפר. ולמדנו, שכור אל יורה. ולמדנו, שהדרך מפיגה את היין. ולמדנו, שאין מפירין נדרים - לא רכוב, ולא מהלך, ולא עומד, אלא מעטף ומישב.

י. רבי יוחנן בן גורי אומר: אף הקרמית¹⁰ אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. יוצאין במעשר שני בירושלים, אבל לא בכפורים.

ישראל, או שהקדימו יום אחד. אבל אם עשו פסחיהן עם ישראל, או שעכבו יום אחד אחר ישראל - חמצו מתר, אחר הפסח מיד.

ב. מצה של כותים - מתרת, ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, ורבי אליעזר אומר, לפי שאין בקיאים בדקדוקי מצוה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל.

ג. חמץ של עוברי עברה - מתר אחר הפסח מיד, מפני שמחליפין את השאור. החנות של ישראל ומלאי של ישראל ופועלי נכרים נכנסין לשם, חמץ שנמצא שם אחר הפסח - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ד. חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכו, ומצאו בו חמץ אחר הפסח - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה. חנות של ישראל ופועלי נכרים עושין בתוכה ומצאו בו חמץ אחר הפסח - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה. חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכה, ומצאו בה חמץ אחר הפסח - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה.

ה. נכרי שהלוה את ישראל על חמצו, ואמר לו: 'אם לא באתי קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה. ישראל שהלוה את הנכרי על חמצו, ואמר לו: 'אם לא באתי קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ו. נכרי שבא לביתו של ישראל וחמצו בידו - אין זקוק לבער. הפקידו אצלו - חייב לבער. יחד לו בית בפני עצמו - אין זקוק לו. ישראל ונכרי שהיו באין בספינה וחמץ בידי ישראל - הרי זה מוכרו לנכרי, ונותנו במתנה, וחוזר ולוקח ממנו אחר הפסח, ובלבד שיתנו לו במתנה גמורה.

¹⁰ מין דגן.

ומה הפרש יש בין מעשר שני לבכורים? מעשר שני יש לו הטר אכילה בגבולין, ובכורים אין להם הטר אכילה בגבולין.

יא. יוצאין ברקיק השרוי ובמבשל שלא נמוח; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: יוצאין ברקיק השרוי, ואין יוצאין במבשל, אף על פי שלא נמוח. יוצאין בספגנים הנעשים באור, ואין יוצאין בספגנים הנעשים בחמה, אין עושין סופגנים בחמה בפסח.

יב. יוצאין בפת נקייה ובהדראה, ובסריקין המצירין, ואין עושין סריקין מצירין בפסח. אומר רבי יהודה: דבר זה שאל ביתוס בן זונין לחכמים, מפני מה אמרו אין עושין סריקין המצירין בפסח? אמרו לו: מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן. אמר להם: אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה כיון?! אמרו לו: יאמרו - כל הסריקין אסורין וסריקי ביתוס מתירין. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעם אחת נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל, והביאו לפניו סריקין המצירין בפסח, אמרת: 'אבא! לא כן אמרו חכמים - אין עושין סריקין המצירין בפסח?!' אמר לי: 'בני! לא של כל אדם אמרו, אלא של נחתומין אמרו'. רבי יוסי אומר: עושין סריקין כמין רקיקין, ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות.

יג. אין יוצאין, לא בחלוט, ולא במעיסה, ולא בספגנין, ולא בדובשין, ולא באסקריטין. אבל ממלא כרסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. יוצאין במצה מתבלת, בין שנתבלה באלפס, בין שנתבלה בקדרה. יוצאין בחררה ובמצה ישנה, ובלבד שעשאה מתחלה לשם פסח.

יד. רבי יהודה בן בתירא אומר: יוצאין בחזרת ובחרדל. רבי יהודה אומר: כל שיש בו שרף - אין יוצאין בו. רבי יוחנן בן ברוקא אומר: כל שפניו מכסיפין. אחרים

אומרים: כל ירק מר יש לו שרף ופניו מכסיפין - יוצאים בהם בין לחים בין יבשים, ואין יוצאין בהן כמושים. רבי מאיר אומר: אף יוצאין בהן יבשין, משום רבי אלעזר בן רבי יהודה אמרו: יוצאין בהן כמושין.

טו. החזרת, והמצה, והפסח - לילי יום-טוב ראשון חובה, והשאר ימים - רשות. רבי שמעון אומר: לאנשים - חובה; לנשים - רשות. הלל הזקן היה כורכן שלשתן, זה בזה ואוכלן. מאימתי אוכלן? משתחשף, לא אוכלן משתחשף - אוכלן כל הלילה, לא אוכלן כל הלילה - לא יאכלם מעתה. החזרת, והמצה, והפסח - אין מעכבין זה את זה.

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. בצק שבסדקי ערבה במקום העשוי לחזק - אינו חוצץ ואינו עובר. ובמקום שאינו עשוי לחזק - חוצץ ועובר. אם יש כזית במקום אחד, בין כף ובין כף - חוצץ ועובר. היה כחצי זית מכאן וכחצי זית מכאן, וכמין חוט באמצע, אם נטלין שלשתן כאחד - הרי זה צריך לבער, ואם לאו - אינו צריך לבער.

ב. ערכת העבדנין שנתן לתוכה קמח תוף שלושה ימים - חייב לבער. קדם שלשה ימים - אינו חייב לבער, מלוגמא שנסרחה - אינו צריך לבער. הקילור, והאספגלנית, והרטזיה, שנתן לתוכה קמח - אין צריך לבער. חרסת שנתן לתוכה קמח - הרי זה אסור. חלות בצק שעפשו או שיבשו - הרי אלו אסורים.

ג. חמוץ שירד לתוף הבור - הרי זה כמבער. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: קמח קלי שירד לתוכה דלף - אין בו משום חמץ.

שְׁלֵשֶׁת קַבִּין. וּבִשְׁעוֹרֵין - עַד אַרְבַּעַת קַבִּין. וְכֹל זְמַן שֶׁהָאִשָּׁה עֲסוּקָה בּוֹ - אֵינוּ בָּא לְיַדֵּי חֲמוּזֵין. רַבִּי נִתָּן אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: חֲלוּפֵי הַדְּבָרִים.

ט. אַרְבַּעָה עָשָׂר שָׁחַל לְהִיּוֹת בְּשֶׁבֶת - מְבַעְרִין אֶת הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשֶּׁבֶת, וְאוֹפִין לוֹ מִצָּה מִעֵרֵב שֶׁבֶת. תְּרוּמָה טְהוֹרָה וְטִמְאָה - מְבַעְרִין אוֹתָן מִלִּפְנֵי הַשֶּׁבֶת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: חֲלִין - בְּזִמְנָן, תְּרוּמָה טְהוֹרָה וְטִמְאָה - מְבַעְרִין בְּשֶׁבֶת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי צְדוֹק: תְּרוּמָה מִלִּפְנֵי הַשֶּׁבֶת - שְׂאוּכְלִיָּה מוּעֵטִין, וְחֲלִין בְּשֶׁבֶת - שְׂאוּכְלִיָּה מְרַבִּין. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי צְדוֹק: פֶּעַם אַחַת שֶׁבֶת אָבָא בִּיבְנָה, וְחָל אַרְבַּעָה עָשָׂר לְהִיּוֹת בְּשֶׁבֶת. וּבָא זִוְנִין, מְמַנְהָ שֶׁל רַבִּין גְּמַלְיָאֵל, וְאָמַר: 'הִגִּיעַ עַתָּה לְקַבֵּר הַחֲמִיץ'; וְהִלַּכְתִּי אֲנִי וְאָבָא לְבֵית רַבִּין גְּמַלְיָאֵל, וּבַעֲרָנוּ אֶת הַחֲמִץ.

י. אֵיזָה הוּא 'צוֹפִים'? הַרְוָאָה וְאֵינוּ מִפְסִיק. מִכָּאֵין אֵתָּה אָמַר: הַהוֹלֵךְ לְשׁוּחֹט אֶת פְּסָחוֹ, וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ, וְלֶאֱכֹל סְעוּדַת אַרוֹסִין בְּבֵית חֲמוּזֵין, וְנֹזֵר שֵׁישׁ לוֹ חֲמִץ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אִם יֵשׁ לוֹ שֶׁהוֹת כְּדֵי שִׁיחֹזֵר לְבֵיתוֹ - חוֹזֵר. וְאִם לֹא - אֵינוּ חוֹזֵר, וּמִבְטָלוֹ בְּלִבּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אָמַר: כֹּל סְעוּדָה שְׂאִינָה שֶׁל מִצְוָה - אֵין חֶבֶר רְשָׁאֵי לֶאֱכֹל הַיִּמְנָה. אִם עֵבֶר צוֹפִים - שׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ, וְאִם לֹא - חוֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבֵּירָה מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, הוּא, לֹא אָמְרוּ לְחֹזֵר, אֶלָּא לְהַקֵּל עָלָיו. עַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין? בֶּן בְּתִירָה אָמַר: עַד כִּשְׁנֵי בְּרִיצִים, וְלֹא מְצִינוּ לוֹ חֶבֶר. רְצָה לְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי בֵּירָה מִעֲצֵי עֲצָמוֹ, אוֹ עַל גִּגּוֹ מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ.

יא. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְהַחֲזִיר אֶת הַקְּדוּשִׁין - מְחִזְרִין. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֵא לְחֹזֵר - אֵין מְחִזְרִין אוֹתוֹ. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מַעֲמָד וּמוֹשָׁב - עוֹשִׂין. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֵא לַעֲשׂוֹת - אֵין עוֹשִׂין. אֵין מַעֲמָד וּמוֹשָׁב פְּחוֹת מִשֶּׁבַע פְּעָמִים. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְשֹׂאֵל שְׁלוֹם אֲבָלִים בְּשֶׁבֶת - שׁוֹאֲלִין. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֵא לְשֹׂאֵל - אֵין שׁוֹאֲלִין. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְהִיּוֹת אֲבָלִים

ד. הַשׁוֹרָה חֲטִים וְשְׁעוֹרִים בְּמִים וְהַחֲמִיצוֹ - הָרִי אֵלוֹ אֲסוּרוֹת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: הַשׁוֹרָה שְׁעוֹרִין בְּמִים וְנִתְבַקְעוּ - הָרִי אֵלוֹ אֲסוּרוֹת. וּבְחֲמִץ - בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף מִתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהַחֲמִץ צוֹמֵתָן.

ה. אֵין לְשִׁין אֶת הַמִּצָּה בְּרוֹתְחִין - מִפְּנֵי שֶׁהֵן חוֹלְטִין. וְלֹא כְּפוֹשְׁרִים - מִפְּנֵי שֶׁמְחַמֵּיצִין. אֲבָל לְשִׁין אוֹתָהּ בְּצוֹנָן. אֵין לְשִׁין אֶת הַמִּצָּה בְּשֹׁאֵר מִשְׁקִין, וְאִם לֵשׁ, רַבִּין גְּמַלְיָאֵל אָמַר: תְּשׁוּרָף מִיָּד, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: תֵּאָפֶה. אֲבָל מְקַטְפִין אוֹתָהּ בְּכֹלָן.

ו. מִי תִשְׁמִישׁוּ שֶׁל נַחְתוּם שׁוֹפְכִין אוֹתָן בְּמִקְוָם הָאֲשֵׁבֶרֶן, וְאֵין שׁוֹפְכִין אוֹתָן בְּמִקְוָם מְדוּרָן - מִפְּנֵי שֶׁמִּתְכַּנְסוֹת וּבָאוֹת לְיַדֵּי חֲמוּזֵין.

ז. הָאִשָּׁה שֶׁכִּנְסָה מִי תִשְׁמִישׁוּ שֶׁל נַחְתוּם לְלוֹשׁ בְּהֵן לְמוֹצָאֵי יוֹם-טוֹב - הָרִי אֵלוֹ אֲסוּרִין. יִתֵּר עַל כֵּן, הָיוּ נָשִׁים נוֹהֲגוֹת שְׁלֵא הָיוּ לְשִׁין כְּמוֹצָאֵי יוֹם-טוֹב בְּחֲמִין שֶׁהוֹחֲמוּ בְּיוֹם-טוֹב. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הֵיאָדָּ אֵתָּה אָמַר שֶׁמִּפְּרִישֵׁין חֲלָה בְּטִמְאָה בְּיוֹם-טוֹב, וְהַכְּתוּב אָמַר (שְׁמוֹת יב, יט): "שֹׁאֵר לֹא יִמְצָא בְּבִתְיָכֶם"! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לְדְבָרֵינוּ, הָרִי הֵהוּא עוֹבֵר מִשּׁוּם: "לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה". אָמַר לִיהֵא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדִין הַדְּבָר שְׁקוּל, מִי מְכַרְיעוֹ? אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֲנִי אֲכַרְיעַ, כִּשְׂאֵנִי עוֹשֶׂה בְּיַדֵּי נְמִצָּאתִי עוֹבֵר עַל לֹא תַעֲשֶׂה, וְהָרִי הוּא בְּיַדֵּי. כִּשְׂאֵנִי מְנִיחָה כְּמוֹ שֶׁהֵיא, נְמִצָּאתִי עוֹבֵר עַל לֹא תַעֲשֶׂה וְאֵינוּ בְּיַדֵּי.

ח. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: שְׁלֵשׁ נָשִׁים עוֹסְקוֹת בְּכֶבֶק כְּאַחַת, אַחַת לְשָׁה וְאַחַת עוֹרְכָתָה, וְאַחַת אוֹפָה, לְשָׁה - הֵיא מְקַטְפַת וְחִבְרָתָהּ לְשָׁה תַחְתִּיהָ. הֵיא מְקַטְפַת - הֵיא אוֹפָה וְחִבְרָתָהּ מְקַטְפַת תַּחְתִּיהָ, וְהַשְּׁלִישִׁית לְשָׁה. אוֹפָה - הֵיא לְשָׁה וְחִבְרָתָהּ אוֹפָה תַחְתִּיהָ, וְהַשְּׁלִישִׁית מְקַטְפַת, וְחוֹזְרוֹת חֲלִילָה. כֹּל זְמַן שֶׁעוֹסְקוֹת בְּכֶבֶק אֵינוּ בָּא לְיַדֵּי חֲמוּזֵין. כַּמָּה הוּא שְׁעוֹר הָעֶסֶה? רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אָמַר: בְּחִטִּין - עַד

הוֹלְכִין לְאַחַר הַמִּטָּה - הוֹלְכִין. מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ
שְׁלֹא לְהֵלֵךְ - אֵין הוֹלְכִין. מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ
לְהַדְלִיק אֶת הַנֵּר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים - מְדַלִּיקִין.
מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ שְׁלֹא לְהַדְלִיק - אֵין מְדַלִּיקִין.
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר: מְדַלִּיקִין
בַּפּוֹנְדָקָאוֹת וּבְבֵית הַמִּים, אֱלוֹ שְׁאֲמָרוּ
מְדַלִּיקִין וְאֵלוֹ שְׁאֲמָרוּ אֵין מְדַלִּיקִין - שְׁנֵיהֶם
לֹא נִתְפַּנְּנוּ אֲלָא לְדַבֵּר אֶחָד: מִשּׁוֹם הִרְגֵּל
עֲבָרָה.

יב. מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְעִשׂוֹת מְלָאכָה בַּמַּחְבֵּר
לְקַרְקַע עַד חִצּוֹת - עוֹשִׂין, מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ
שְׁלֹא לְעִשׂוֹת - אֵין עוֹשִׂין.

יג. מֵאֵימַתִּי אֲרַבְעָה עָשָׂר אָסוּר בַּמְּלָאכָה?
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: מֵאוּר אֲרַבְעָה
עָשָׂר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: מִשְׁתַּנָּן הַחֲמֶה.
אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לְרַבִּי יְהוּדָה:
הֵיכָן מְצִינּוּ שְׁמֵקָצֵת הַיּוֹם אָסוּר בַּמְּלָאכָה
וּמְקָצְתוּ מִתָּר? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: הוּא
עֲצָמוּ יוֹכִיחַ עַל עֲצָמוּ, שְׁמֵקָצְתוּ מִתָּר
בְּאֲכִילַת חֶמֶץ וּמְקָצְתוּ אָסוּר.

יד. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵף מְקוֹם שְׁאֲמָרוּ אֵין
עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי פְסָחִים עַד חִצּוֹת,
אֲבָל שְׁלֹשׁ אֲמָנוּת עוֹשִׂין: הַחִיטִּין,
וְהַסְפְּרִין, וְהַכּוֹבְסִין. הַחִיטִּין - שֶׁכֵּן מְצִינּוּ
הַדְיוֹט תּוֹפֵר כְּדָרְכּוֹ בַּמוֹעֵד. הַסְפְּרִין - שֶׁכֵּן
נִזְיָר וּמְצָרַע, וּמִי שֶׁעֲלָתָהּ לוֹ מִכָּה בְּרֵאוּשׁוֹ,
מְסַפְּרִין בַּמוֹעֵד. הַכּוֹבְסִין - שֶׁכֵּן הַבָּאִין
מִמְדִּינַת הַיָּם, וְהַיּוֹצֵא בֵּית הָאָסוּרִים מִכּוֹבְסִין
בַּמוֹעֵד. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵף
הַרְצָעִין, שֶׁכֵּן עוֹלֵי רְגֵלִים מִתְקַנִּין מִנְעֻלֵיהֶן
וְסִנְגְּלֵיהֶן בַּחֲלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. הַזֶּבֶל שֶׁבַחְצָר -
מְסַלְקִין אוֹתוֹ לְצִדְדֵין, שֶׁבַרְפַּת וְשֶׁבַחְצָר -
מְסַלְקִין אוֹתוֹ לְאַשְׁפָּה.

טו. שֶׁשָּׁה דְבָרִים עָשׂוּ אֲנָשֵׁי יְרִיחוֹ, שְׁלֹשָׁה
בְּרִצּוֹן חֻכְמִים, וְשְׁלֹשָׁה שְׁלֹא בְּרִצּוֹן חֻכְמִים.
וְאֵלוֹ בְּרִצּוֹן חֻכְמִים: מְרַכִּיבֵין דְּקָלִים בְּעֶרְבֵי
פְסָחִים כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, וְכוֹרְכִין אֶת שְׁמַע,
וְקוֹצְרִין לְפָנֵי הָעֵמֶר - בְּרִצּוֹן חֻכְמִים. וְאֵלוֹ

שְׁלֹא בְּרִצּוֹן חֻכְמִים: גּוֹדְשִׁין לְפָנֵי הָעֵמֶר,
וְאוֹכְלִין נְשׁוּרִין בַּשַּׁבָּת, וּמִתִּירִין גְּמִזִּיּוֹת שֶׁל
הַקֶּדֶשׁ - שֶׁל חֲרוֹב וְשֶׁל שְׁקָמָה; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: אִם בְּרִצּוֹן
חֻכְמִים הֵיוּ עוֹשִׂין, יְהוּ כָּל אָדָם עוֹשִׂין כֵּן!
אֱלוֹ וְאֵלוֹ שְׁלֹא בְּרִצּוֹן חֻכְמִים. עַל שְׁלֹשָׁה
מַחוּ בִּידֵן, וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא מַחוּ בִּידֵן, וְאֵלוֹ
שְׁלֹא מַחוּ בִּידֵן: מְרַכִּיבֵין דְּקָלִים בְּעֶרְבֵי
פְסָחִים כָּל הַיּוֹם, וְכוֹרְכִין אֶת שְׁמַע, וְקוֹצְרִין
וְגוֹדְשִׁין לְפָנֵי הָעֵמֶר - וְלֹא מַחוּ בִּידֵן. אֱלוֹ
שְׁמַחוּ בִּידֵן: מִתִּירִין גְּמִזִּיּוֹת שֶׁל הַקֶּדֶשׁ - שֶׁל
חֲרוֹב וְשֶׁל שְׁקָמָה. וְאוֹכְלִין נְשׁוּרִין בַּשַּׁבָּת,
וְנוֹתְנִין פֶּאֶה לִירֵךְ - וּמַחוּ בִּידֵן חֻכְמִים.

טז. כִּיצַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע? אוֹמְרִים: "שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל", וְלֹא הֵיוּ מִפְּסִיקִין. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר: מִפְּסִיקִין הֵיוּ, אֲלָא שְׁלֹא הֵיוּ
אוֹמְרִים: "כְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלְכוּתוֹ" וְגו'.

יז. כִּיצַד נוֹתְנִין פֶּאֶה לִירֵךְ? לֹא הֵיוּ נוֹתְנִין
אֲלָא לְלַפֵּת וְלַקְפְּלוֹט - מִפְּנֵי שְׁלִקִּיטָתָן
כְּאַחַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אֵף לְכְרוֹב. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֶׂה בְּכֵנוּ שֶׁל יָבּוּ הֵיוּ¹², שֶׁנָּתַן
פֶּאֶה לְלַפֵּת, וּבֹא אָבִיו וּמֵצֵא עֲנִיִּים עַל פֶּתַח
גִּנְתּוֹ. אָמַר לָהֶם: בְּנֵי! לֹא נַחוּשׁ לְדַבְּרֵי
חֻכְמִים? הַשְּׁלִיכוּ מֵהַ שְׁבִידְכֶם! וְהַשְּׁלִיכוּ,
וְנָתַן כְּפָלִים בַּמַּעֲשֶׂר. וְלֹא שְׁהִיתָה עֵינּוֹ צָרָה,
אֲלָא שְׁחַשׁ לְדַבְּרֵי חֻכְמִים.

יח. כִּיצַד אוֹכְלִין נְשׁוּרִין בַּשַּׁבָּת? שֶׁהֵיוּ
פּוֹתְחִין גְּבוּלֵיהֶן וּפְרִדְסוֹתֵיהֶן לְעֲנִיִּים שֶׁהֵיוּ
בְּשִׁנֵּי בְצִרְתָּ, וְהֵיוּ עֲנִיֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנְסִין
וְאוֹכְלִין נְשׁוּרִין - מוֹתְרוֹת תְּמָרִים בַּשַּׁבָּת.
כִּיצַד מִתִּירִין גְּמִזִּיּוֹת הַקֶּדֶשׁ? אָמְרוּ לָהֶן:
אַבְתִּינוּ, כְּשֶׁהִקְדִּישׁוּ, לֹא הִקְדִּישׁוּ אֲלָא
קוֹרוֹת עֲצָמוּ, מִפְּנֵי שֶׁבְּעֲלֵי אֲגֵרוֹף בָּאִין
וְנוֹטְלִין אוֹתָן בְּרוּעַ, וְאָנּוּ נִתִּיר גְּמִזִּיּוֹת שֶׁל
הַקֶּדֶשׁ וְשֶׁל חֲרוֹב וְשֶׁל שְׁקָמָה? אָמְרוּ לָהֶם
חֻכְמִים: אֵי אַתֶּם מוֹדִין שְׁגִדוּלֵי הַקֶּדֶשׁ
אָסוּרִין?

12 שֵׁם אָדָם.

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק רְבִיעִי

א. הִבִּיא אֲשָׁמוּ וְלֹא הִבִּיא גִזְלוֹ - לֹא יֵהָא מְמַרְס בְּדָמוּ, עַד שִׁיבִיא גִזְלוֹ, אֲלֵא תַעֲבַר צוּרְתוֹ וְיִוצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. הִבִּיא אֲשָׁמוּ וְלֹא הִבִּיא מְעִילָתוֹ - לֹא יֵהָא מְמַרְס בְּדָמוּ עַד שִׁיבִיא מְעִילָתוֹ, אֲלֵא תַעֲבַר צוּרְתוֹ וְיִוצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. מְצוּרַע שֶׁהִבִּיא חֲטָאתוֹ קִדְּם לְאֲשָׁמוּ - לֹא יֵהָא אַחַר מְמַרְס בְּדָמָה, עַד שִׁיבִיא אֲשָׁמוּ, אֲלֵא תַעֲבַר צוּרְתָהּ וְחֲצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה.

ב. כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁהִקְרִיבָן קִדְּם לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר, אוֹ שֶׁעֲכָבָן אַחַר תַּמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים - הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִין, שְׂאִין לָךְ קִדְּם תַּמִּיד שֶׁל שַׁחַר אֲלֵא קִטְרַת בִּלְבָד, שְׁנֹאֲמַר: "בִּבְקָר בִּבְקָר", וְאִין לָךְ דְּבָר שֶׁמִּתְעַכֵּב אַחַר תַּמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים אֲלֵא קִטְרַת, וְגֵרוּת, וּפְסַח בְּעֶרְבֵי פְּסָחִים, וּמַחְסְרֵי כַּפָּרָה בְּעֶרֶב פְּסַח - שְׁטוּבֵל שְׁנִית וְאוּכַל אֶת פְּסַחוֹ לְעֶרֶב. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִי: מַחְסְרֵי כַּפָּרָה אֶף בְּשָׂר יָמוֹת הַשְּׁנָה - שְׁטוּבֵל וְאוּכַל בְּקָדָשִׁים לְעֶרֶב.

ג. שִׁחְטוּ לְשָׁמוּ, וּמַרְק שְׁלֵא לְשָׁמוּ - כֶּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁהִכְשֵׁר בִּשְׁחִיטָה. כִּיצַד שְׁלֵא לְאוּכְלִיו? שִׁחְטוּ לְחוּלָה וּלְזָקָן שְׂאִינִם יְכוּלִין לְאָכַל כְּזֵית. כִּיצַד שְׁלֵא לְמַנוּיִי? נִמְנָו עֲלֵיו חֲבוּרָה זוֹ, וְשִׁחְטוּ לְשֵׁם חֲבוּרָה אַחֲרָת. שִׁחְטוּ לְמִלִּין, וְלְעֶרְלִין, לְטַהוּרִין, וְלְטַמְאִין - כֶּשֶׁר. אַבָּא שְׂאוּל אוֹמְרִי: וְהִדִּין נוֹתֵן שִׁיחָא פְּסוּל, הוֹאִיל וְהִזְמֵן פּוֹסֵל, וְעֶרְלָה פּוֹסֵלָת, מַה זְמַן עֲשֵׂה בּוֹ מַקְצָתוֹ כְּכֹלוֹ, אֶף עֶרְלָה נַעֲשֵׂה בָּהּ מַקְצָתָה כְּכֹלָה, אוֹ כִּלְף לְדָרְךָ זוֹ, הוֹאִיל וְעֶרְלָה פּוֹסֵלָת וְטַמְאָה פּוֹסֵלָת, מַה טַּמְאָה לֹא עֲשֵׂה בָּהּ מַקְצָתָה כְּכֹלָה, אֶף עֶרְלָה לֹא נַעֲשֵׂה בָּהּ מַקְצָתָה כְּכֹלָה, נִרְאֶה לְמִי דוּמָה? דִּינִין דְּבָר שְׂאִינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, מְדַבֵּר שְׂאִינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, וְאֵל יוֹכִיחַ זְמַן שְׁנוּהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים. אוֹ כִּלְף לְדָרְךָ זוֹ, דִּינִין דְּבָר שְׁלֵא הִתֵּר מְכַלְלוֹ מְדַבֵּר שְׁלֵא הִתֵּר מְכַלְלוֹ, וְאֵל תּוֹכִיחַ טַמְאָה שֶׁהִתֵּרָה מְכַלְלָה.

ד. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הַחֲמִץ בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר - עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וְהַפֶּסַח עֲצָמוּ - כֶּשֶׁר, וְיִוצֵא בּוֹ יָדֵי חוּבְתוֹ בְּפֶסַח. אֶחָד הַשּׁוֹחֵט, וְאֶחָד הַזּוֹרֵק, וְאֶחָד הַמְקַטֵּיר, בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהוּא לְשׁוֹחֵט, אוֹ לְזוֹרֵק, אוֹ לְמַקְטֵיר, אוֹ לְאֶחָד מִבְּנֵי חֲבוּרָה, הִיָּה לְאֶחָד בְּסוּף הָעוֹלָם - פְּטוּר. אֲבָל הַמּוֹלֵק אֶת הָעוֹף מִבְּפָנִים, עַל הַחֲמִץ בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר - אִינוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

ה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִי: הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר, לְשָׁמוּ - חֵיב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כֶּשֶׁר. שְׁלֵא לְשָׁמוּ - פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פְּסוּל. וּבְמוֹעֵד, לְשָׁמוּ - פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פְּסוּל. שְׁלֵא לְשָׁמוּ - חֵיב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כֶּשֶׁר. אִימְתִי? בְּזִמְן שֶׁהֵן רְאוּיִין לְבֹא בְּפֶסַח, אֲבָל אִין רְאוּיִין לְבֹא בְּפֶסַח - בֵּין לְשָׁמוּ בֵּין שְׁלֵא לְשָׁמוּ - חֵיב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כֶּשֶׁר. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: פֶּסַח בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר, לְשָׁמוּ - כֶּשֶׁר, שְׁלֵא לְשָׁמוּ - פְּסוּל. בְּחֵלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, לְשָׁמוּ - פְּסוּל, שְׁלֵא לְשָׁמוּ - כֶּשֶׁר. וְאִימְתִי? בְּזִמְן שְׂרָאוּי לְהִבִּיא פְּסַח, אֲבָל אִין רְאוּי לְהִבִּיא פְּסַח, בֵּין לְשָׁמוּ בֵּין שְׁלֵא לְשָׁמוּ - כֶּשֶׁר.

ו. הַפֶּסַח שֶׁעֲבָרָה שְׁנָתוֹ, וְשִׁחְטוּ בְּזִמְנָו לְשָׁמוּ, וְכֵן הַשּׁוֹחֵט אַחֲרִים לְשֵׁם פֶּסַח בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר, רַבִּי אֲלִיעֶזֶר פּוֹסֵל, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְכַשֵּׁיר. אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וּמַה אִם בְּשָׂר יָמוֹת הַשְּׁנָה, שְׂאִינוֹ כֶּשֶׁר לְשָׁמוּ - כֶּשֶׁר וְאַחֲרִים לְשָׁמוּ, בְּזִמְנָו, שֶׁכֶּשֶׁר לְשָׁמוּ, אִינוֹ דִּין שִׁיכְשְׁרוּ אַחֲרִים לְשָׁמוּ? אֲמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: אוֹ חֵלוֹף הַדְּבָרִים, וּמַה אִם בְּשָׂר יָמוֹת הַשְּׁנָה, שְׂאִינוֹ כֶּשֶׁר לְשָׁמוּ, כֶּשֶׁר הוּא לְשֵׁם אַחֲרִים, וְיִכְשֵׁר פֶּסַח בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר שְׁלֵא לְשָׁמוּ! וְכֵן אַתָּה אוֹמְרִי: מַה לִּי מַה לִּי הַכְּשָׁר אַחֲרִים לְשָׁמוּ בְּשָׂר יָמוֹת הַשְּׁנָה לְשָׁמוּ - שֶׁכֵּן הוּא כֶּשֶׁר לְשֵׁם אַחֲרִים, יִכְשְׁרוּ אַחֲרִים לְשָׁמוּ בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר שְׂאִינוֹ כֶּשֶׁר לְשֵׁם אַחֲרִים? אֲמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִם כֵּן, הִרְעַת כַּח פֶּסַח וְנִתְתִי כַח לְשִׁלְמִים. חֲזוּ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר וְדָנוּ דִּין אַחַר: מְצִינוֹ מוֹתֵר פֶּסַח - בָּא שְׁלָמִים, וְאִין מוֹתֵר שְׁלָמִים בָּא פֶּסַח. וּמַה פֶּסַח שְׁמוֹתָרוּ בָּא שְׁלָמִים - שִׁחְטוּ

יִשְׁמְעָאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: אַרְבָּעָה עָשָׂר שָׁחַל לְהִיּוֹת בְּשֶׁבֶת - לֹא הָיָה מִפְּשִׁיט אֶלָּא עַד מְקוֹם חֹזֶה. כִּהֵן הַקְּרוֹב אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ, שׁוֹפֵף שְׁפִיכָה אַחַת כְּנָגֵד הַיִּסוּד - פְּסוּל. הַלּוּיִם עוֹמְדִין עַל דּוֹכָנָן וְגוֹמְרִין הַלֵּל בַּשּׁוּרָה, אִם גָּמְרוּ - שָׁנוּ, וְאִם שָׁנוּ - שָׁלְשׁוּ, וְאָף עַל פִּי שְׁלֹא שְׁלֹשׁוּ מִימֵיהֶן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִימֵיהֶן שֶׁל כַּת שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעוּ לְ"אֶהְבְּתִי כִּי יִשְׁמַע ה'" אֶת קוֹלִי", מִפְּנֵי שֶׁעָמָה מוֹעֲצִין, וְהִיא הִיתָה נִקְרָאת כַּת עֲצָלָנִית.

י. כִּמְעַשְׂהוּ בַחֹל כִּךְ מְעַשְׂהוּ בְּשֶׁבֶת, אֶלָּא שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים מְדִיחִין אֶת הָעֹזְרָה שְׁלֹא בְּצוֹן חֲכָמִים. כִּיצַד מְדִיחִין אֶת הָעֹזְרָה? הָיוּ פּוֹקְקִין אוֹתָהּ וּמְרַגְלִין לָהּ אִמַּת הַמִּים עַד שֶׁנִּשְׁעִשִׁית נִקְיָה כְּחֵלֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כּוֹס הָיָה מְמֵלֵא מִדָּם הַתְּעוּרֻבוֹת, וְזוֹרְקוּ זְרִיקָה אַחַת עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, שְׁאִם יִשְׁפֹּף דָּמָן שֶׁל אֶחָד מֵהֶן, נִמְצָא שְׁמֵכְשִׁירוֹ. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא לֹא נִתְקַבַּל בְּכֹלִי! וְדָם שְׁאִינוּ מִתְקַבַּל בְּכֹלִי פְּסוּל לְגַבִּי מִזְבֵּחַ! דָּבָר אַחֵר, שֶׁהוּא דָם הַתְּמַצִּית וְדָם הַתְּמַצִּית פְּסוּל לְגַבִּי מִזְבֵּחַ. אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוּדָה: לְדַבְרֵיכֶם, לָמָּה פּוֹקְקִין אֶת הָעֹזְרָה, וְהָיוּ כֹהֲנִים מְשַׁקְּעִין בָּדָם עַד אֲרֻכּוֹבוֹתֵיהֶן? אָמְרוּ לוֹ: שֶׁבַח הוּא לְבַנֵּי אֶהְרִן שִׁיחֵלְכוּ בָּדָם עַד אֲרֻכּוֹבוֹתֵיהֶן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: כַּת שְׁלִישִׁית הִלְכָה וַיִּשְׁבָּה לָהּ בַּעֲזֵרַת נָשִׁים.

יא. פַּעַם אַחַת חָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לְהִיּוֹת בְּשֶׁבֶת, שְׁאָלוּ אֶת הַלֵּל הַזֶּקֶן: פְּסַח, מֵהוּ שְׂיִחְתָּה אֶת הַשֶּׁבֶת? אָמַר לָהֶם: וְכִי פְּסַח אֶחָד יֵשׁ לָנוּ בַּשָּׁנָה שְׂדוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת? וְהִלּוּא הִרְבֵּה מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת פְּסָחִים יֵשׁ לָנוּ שְׂדוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת! חֲבָרוּ עֲלֵיו כָּל הָעֹזְרָה, אָמְרוּ לוֹ: מִנֵּין לָךְ? אָמַר לָהֶם: תְּמִיד, קָרְבָן צְבוּר - דוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת, אָף פְּסַח קָרְבָן צְבוּר - דוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת. דָּבָר אַחֵר: נֶאֱמַר בְּתִמְיֵד (בַּמִּדְבָּר כַּח, ב): "מוֹעֵדוֹ", וְנֶאֱמַר בַּפְּסַח (בַּמִּדְבָּר ט, ב): "מוֹעֵדוֹ"; מֵה מוֹעֵדוֹ הָאֵמֹר בְּתִמְיֵד - דוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת, אָף

בְּזַמְנֵנו לְשֵׁם שְׁלָמִים פְּסוּל, שְׁלָמִים שְׁאִין מוֹתְרוֹ בֶּא פְּסַח, אִם שְׁחָטוּ לְשֵׁם פְּסַח בְּזַמְנֵנו אֵינֵנו דִּין שֶׁיְהוּ פְּסוּלִין? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: מְצִינֵנו מוֹתֵר חֲטָאת בֶּא עוֹלָה וְאִין מוֹתֵר עוֹלָה בֶּא חֲטָאת. וְמֵה חֲטָאת שְׂמוֹתָרָה בֶּא עוֹלָה, שְׁחָטָה לְשֵׁם עוֹלָה פְּסוּלָה, עוֹלָה שְׁאִין מוֹתְרָה בֶּא חֲטָאת, שְׁחָטָה לְשֵׁם חֲטָאת אֵינֵנו דִּין שֶׁתְּהֵא פְּסוּלָה? אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: לֹא, אִם אִמְרַת בְּחֲטָאת שֶׁכֵּן כְּשֶׁרָה לְשִׁמָּה כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה, תֵּאמַר בַּפְּסַח שְׁאִינוּ כְּשֵׁר לְשִׁמּוֹ אֶלָּא בְּזַמְנֵנו? וְהוֹאִיל וְהוּא פְּסוּל לְשִׁמּוֹ, דִּין הוּא שִׁיפְסִלוּ אַחֲרִים לְשִׁמּוֹ, הוֹאִיל וְאִין כְּשֵׁר לְשִׁמּוֹ בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, אִם שְׁחָטוּ אַחֲרִים לְשִׁמּוֹ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר - הָרִי זֶה פְּסוּל.

ז. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפְּסַח לְאוֹכְלוֹ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר - כְּשֵׁר. לְאוֹכְלוֹ נֹא וְשִׁלּוֹק וּמִבְּשֵׁל - כְּשֵׁר. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפְּסַח עַל בְּנֵי הַחֲבוּרָה, וְאָמַר: שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ שְׁחָטְתִּיו - שׁוֹרֵת הַדִּין אִין נֶאֱמָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שְׁלֹא תִתְחִילוּ בּוֹ - נֶאֱמָן, מִשֶּׁתְּחִילוּ בּוֹ - אֵינֵנו נֶאֱמָן.

ח. הַפְּסַח שֶׁשְׁחָטוּ שְׁחָרִית בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְכַשֵּׁר, כְּאֵלֹו נִשְׁחַט בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר. וְכֵן בְּתִירָא פּוֹסֵל, כְּאֵלֹו נִשְׁחַט בֵּין הָעֶרְבִים. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הוֹאִיל וְשִׁלְשָׁה עָשָׂר אֵינֵנו רְאוּי, וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר שְׁחָרִית אֵינֵנו רְאוּי, מֵה שְׁלִשָּׁה עָשָׂר, אִם שְׁחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ - כְּשֵׁר, אָף אַרְבָּעָה עָשָׂר שְׁחָרִית, אִם שְׁחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ - כְּשֵׁר. הַשִּׁיב רַבִּי לְסִיעַ דְּבָרֵי בֶּן בְּתִירָא: לֹא! אִם אִמְרַת בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר, שְׁאִין מְקַצְתוּ רְאוּי, תֵּאמַר בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שְׁחָרִית, שְׁמַקְצָתוּ רְאוּי? הוֹאִיל וּמְקַצְתוּ רְאוּי, אִם שְׁחָטוּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שְׁחָרִית, שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ - פְּסוּל.

ט. פְּסַח רֵאשׁוֹן בְּשִׁלְשׁ כְּתוּת, וְאִין פְּסַח שְׁנִי בְּשִׁלְשׁ כְּתוּת. נִשְׁחַט הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים - מְקַטִּיר אֶת הַקְּטֹרֶת וּמְטִיב אֶת הַנְּרוֹת, וְכֹא לוֹ אֶצֶל פְּסַח. קָרְעוּ וְהוֹצִיא אֶת אִמּוּרָיו, אֶפְלוֹ שֶׁל אַרְבָּעָה וְשֶׁל חֲמֵשָׁה, נִתְּנוּ בְּמִיגָס וְהַקְטִירוֹ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וּבְשֶׁבֶת הָיָה מְלִבִּישֵׁן בְּגוּיֵתֵיהֶן, וּמְנִיחִין יוֹצֵא. רַבִּי

ועוד, שְׁמָא יֵאָרַע בּוּ פְסוּל וּנְמָצָא חֲלָל אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא עָשָׂה מִצְוֹתָהּ.

ב. פֶּסַח בָּא מִן הַצֵּאֵן וְאִינוּ בָּא מִן הַבְּקָר, בָּא מִן הַכִּבְשִׁים וּמִן הָעִזִּים, בָּא מִן הַזְּכָרִים וְאִינוּ בָּא מִן הַנְּקִבּוֹת, בָּא בֶן שָׁנָה וְאִינוּ בָּא בֶן שְׁתַּיִם, וְאִינוּ נֹאכֵל אֲלָא בְּלִילָה וְאִינוּ נֹאכֵל אֲלָא עַד חֲצוֹת, וְאִינוּ נֹאכֵל אֲלָא לְמַנּוּיָיו, וְאִינוּ נֹאכֵל אֲלָא צְלִי. וְחִיבִין עֲלֵיו מְשׁוּם שְׁבִירַת עֲצָם.

ג. חֲגִיגָה הִבָּאָה עִמּוֹ - בָּאָה מִן הַצֵּאֵן וּמִן הַבְּקָר, וּמִן הַכִּבְשִׁים וּמִן הָעִזִּים, מִן הַזְּכָרִים וּמִן הַנְּקִבּוֹת, וּבָאָה בַת שְׁנָתָהּ וּבַת שְׁתַּיִם, וְנֹאכְלַת לְשֵׁנֵי יָמִים וְלִילָה אַחַד, וְאִין חִיבִין עָלֶיהָ מְשׁוּם שְׁבִירַת עֲצָם. חֲגִיגָה הִבָּאָה עִמּוֹ - הִיא נֹאכְלַת תַּחְלָה, כְּדִי שִׁיֵּא פֶסַח נֹאכֵל עַל הַשֶּׁבֶע. בֶּן תִּמְאָא אֹמֵר: חֲגִיגָה הִבָּאָה עִם הַפֶּסַח - הֵרִי הִיא כְּפֶסַח, וְאִינָה נֹאכְלַת אֲלָא לְיוֹם וְלִילָה, וְחֲגִיגַת חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר נֹאכְלַת לְשֵׁנֵי יָמִים וְלִילָה אַחַד, וְחֲגִיגַת אַרְבַּעָה עֶשֶׂר יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוּבְתוֹ מְשׁוּם שְׂמֻחָה, וְאִין יוֹצֵא בָּהּ מְשׁוּם חֲגִיגָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אֹמֵר: חֲגִיגָה הַעוֹלָה עִמּוֹ עַל הַשְּׁלַחֵן, וְחִבְשִׁילִין הַעוֹלִים עִמּוֹ עַל הַשְּׁלַחֵן - הֵרִי אֵלוֹ מִתְבַּעְרִין עִמּוֹ.

ד. אַרְבַּעָה עֶשֶׂר שָׁחַל לְהִיּוֹת בַּשֶּׁבֶת. אַחַד דְּבָרִים שְׁהֵן רְאוּיִין לְבֹא פֶסַח, וְאַחַד דְּבָרִים שְׁאִין רְאוּיִין לְבֹא פֶסַח, וְשִׁחְטָן לְשׁוּם פֶּסַח. וְכֵן הַשׁוּחֵט לְשֵׁם חֲטָאת צְבוּר, לְשֵׁם עוֹלוֹת, וּפֶסַח שְׁשִׁחְטוֹ בַּשֶּׁבֶת שְׁלֹא לְשׁוּם - פְּטוּר. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. אֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל דְּבָרִים שְׁאִין רְאוּיִין לְבֹא פֶסַח וְשִׁחְטוֹ לְשֵׁם פֶּסַח, וְהַשׁוּחֵט לְשֵׁם חֲטָאת צְבוּר, וְלְשֵׁם עוֹלֹת צְבוּר - שְׁהוּא חֵיב, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל דְּבָרִים שְׁהֵן רְאוּיִין לְבֹא פֶסַח, וְשִׁחְטָם לְשֵׁם פֶּסַח, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחִיב חֲטָאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר.

ה. הַשׁוּחֵט אֶת הַתְּמִיד בַּשֶּׁבֶת, שְׁלֹא לְשׁוּם - חֵיב. אֹמֵר רַבִּי יוֹסִי: שְׁמַעְתִּי שְׁהַשׁוּחֵט 'תְּמִיד' בַּשֶּׁבֶת, שְׁאִינוּ מְבָקֵר - חֵיב חֲטָאת,

מוֹעֵדוֹ הָאִמּוּר בְּפֶסַח - דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת. וְעוֹד קָל וְחֹמֵר: וּמַה תְּמִיד שְׁאִין חֵיבִין עֲלֵיו כֶּרֶת - דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת, פֶּסַח שְׁחִיבִין עֲלֵיו כֶּרֶת - אִינוּ דִּין שִׁדְחָה אֶת הַשֶּׁבֶת? וְעוֹד מְקַבְּלֵנִי מִרְבוּתֵי שְׁפֶסַח דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא פֶסַח רֵאשׁוֹן, אֲלָא פֶסַח שֵׁנִי, וְלֹא פֶסַח צְבוּר אֲלָא פֶסַח יַחִיד. אֲמָרוּ לוֹ: מַה יֵּהָא עַל הָעָם שְׁלֹא הִבִּיאוּ סְפִינִין וּפְסָחִים לְמַקְדֵּשׁ? אָמַר לָהֶם: הַלָּכָה זֶה שְׁמַעְתִּי וְשִׁכַּחְתִּי, אֲלָא הִנֵּחַ לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל אִם אִין נְבִיאִים הֵן, בְּנֵי נְבִיאִים הֵן, מַה עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָהּ שַׁעָה? מִי שְׁפִסְחוּ טָלָה - טְמֵנוּ בְּצַמְרוֹ, גָּדִי - קִשְׁרוּ בֵּין קַרְנָיו, וְהִבִּיאוּ סְפִינִין וּפְסָחִים לְמַקְדֵּשׁ, וְשִׁחְטוּ אֶת פְּסָחֵיהֶן. בּוּ בְיוֹם מִנּוּ אֶת הַלֵּל הַנְּשִׂיא, וְדָרַשׁ לָהֶם בְּהַלְכוֹת הַפֶּסַח.

יב. פַּעַם אַחַת בְּקֵשׁ אַגְרִיפַס הַמֶּלֶךְ לִידַע כְּמַה מְנַוִּיִן שֶׁל אוֹכְלוּסֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר לָהֶם לְכַהֲנִים: הַפְּרִישׁוּ לִי כְּלִיא מְכַל פֶּסַח וּפֶסַח! וְהַפְּרִישׁוּ לוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף זֹוגוֹת שֶׁל כְּלִיּוֹת, כְּפָלִים כִּיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם, וְאִין לָךְ כֹּל פֶּסַח וּפֶסַח שְׁלֹא הָיָה עֲלֵיו יוֹתֵר מִעֲשָׂרָה מְנַוִּין, חוּץ מִטְּמָא, וְשִׁהִיָּה בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה. בּוּ בְיוֹם נִכְנסוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר הַבַּיִת, וְלֹא הָיָה מַחֲזִיקָם. וְהָיָה קוֹרִין אוֹתוֹ: 'פֶּסַח מְעוּבִין'.

מִסְכַּת פְּסָחִים פְּרָק חֲמִישִׁי

א. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: כְּשֵׁם שְׁהַשְׁחִיטָה דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת - כֶּךָ מְכַשִּׁירֵי שְׁחִיטָה יְדָחוּ אֶת הַשֶּׁבֶת. כָּלֵל אֹמֵר רַבִּי עֲקִיבָה: כָּל מְלֹאכָה שְׁאִפְשָׁר לְעֲשׂוֹתָהּ מִעֲרַב שֶׁבֶת - אִינָה דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת. וְכֹל מְלֹאכָה שְׁאִי אִפְשָׁר לְעֲשׂוֹתָהּ מִעֲרַב שֶׁבֶת - דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת. אֹמֵר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אִמּוּרֵי צְבוּר יוֹכִיחוּ, שְׁהֵן כְּשִׁרִין לְמוֹצָאֵי שֶׁבֶת, וְהֵן דּוּחִין אֶת הַשֶּׁבֶת בְּזַמְנוֹ! וּמַה לִּי מְכַשִּׁירֵי שְׁחִיטָה אַחַר שְׁחִיטָה, וּמַה לִּי מְכַשִּׁירֵי שְׁחִיטָה לְפָנֵי שְׁחִיטָה. אֹמֵר רַבִּי עֲקִיבָא: מַה לְמַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה אַחַר שְׁחִיטָה שְׁדוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת, שְׁכֵן דַּחְתָּה שְׁחִיטָתָה אֶת הַשֶּׁבֶת, יְדָחוּ מְכַשִּׁירֵי שְׁחִיטָה לְפָנֵי שְׁחִיטָה אֶת הַשֶּׁבֶת, שְׁלֹא דַחְתָּה שְׁחִיטָתָה אֶת הַשֶּׁבֶת?

נותר, ואין מחשבה פוסלת בו משום פגול, עד שיצלה עמוד השחר.

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק שִׁישִׁי

א. אימתי אמרו: 'הפסח נאכל בטמאה'? בזמן שבא מתחלתו בטמאה. שחטו בטהרה, ואחר כך נטמאו הבעלים - זורק הדם בטהרה, ואל יאכל הבשר בטמאה. הרי שהיו ישראל טמאין, וכהנים וכלי שרת טהורין, או שהיו ישראל טהורין, וכהנים וכלי שרת טמאין. ואפלו ישראל וכהנים טהורין, וכלי שרת טמאין - יעשו בטמאה, שאין קרבן צבור חלוק.

ב. הצבור והכהנים טהורין, וכלי שרת טמאין - עושין אותו בטמאה. אימתי פסח בא בטמאה? בזמן שרבו של צבור טמאין, היו חצין טהורין וחצין טמאין - הטהורין עושין את הראשון והטמאין עושין את השני. היחיד מכריע את הפסח לעשותו בטמאה - דברי רבי יהודה. רבי אליעזר בן מתתיהו אומר: אין היחיד מכריע את הפסח לעשותו בטמאה, שנאמר (דברים יז, ה): "לא תוכל לזבח את הפסח באחד שעריך". רבי שמעון אומר: אפילו שבט אחד טמא, ושאר כל השבטים טהורין. הטהורין עושין לעצמן והטמאין עושין לעצמן. אמר לו רבי יהודה: אין חולקין את הצבור, אלא: או כלו עושין בטהרה, או כלו עושין בטמאה.

ג. רבי יהושע אומר: כל הזבחים שבתורה שנשפיר מהן כזית בשר או כזית חלב - זורק את הדם. חצי זית בשר וחצי זית חלב - אין זורק את הדם. ובעולה, חצי זית בשר וחצי זית חלב - זורק את הדם עליה, מפני שכלה כליל. ובמנחה, אפלו כלה קימת - לא זורק. ובפסח, אם יש כזית לכל אחד ואחד - הרי זה זורק, ואם לאו - לא זורק.

ד. רבי יהושע אומר: כל הזבחים שבתורה שנשפא הבשר, וחלבים קימין - זורק את הדם על החלבים. נטמאו החלבים והבשר קיים - זורק את הדם על הבשר. אבל פסח אינו כן, אף על פי שנשפא בשר וחלבין

ויחזר ויביא תמיד אחר להכשירו, חוץ מן הנשחט, שנאמר (במדבר כח, לא): "תמימם יהיו לכם ונספיהם"; כשהן מבקרין - הן תמידין, כשאין מבקרין - אינן תמידים.

ו. שחטו ונדע שמשכו בעלים את ידיהן, או שמתו או שנשטמו - הרי זה חייב. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם יש לו שהות כדי שידע - הרי זה חייב. ותעבר צורתו ותצא לבית השרפה. ואם לאו - הרי זה פטור. חטאת צבור ששחטן בשבת, שלא לשמן - הרי זה חייב, ויקטיר אמורין לערב.

ז. חטאת יחיד ועולת יחיד, ששחטן בשבת לשמן, וזרק דמן שלא לשמן - חייב, שהרצו הבעלים. השוחט שתי חטאות לצבור, ואין צריכין אלא אחת - חייב על האחרונה. שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת - חייב על האחרונה.

ח. רבי יהודה אומר: כשם ששפוד של עץ אין נשרף, כך שפוד של מתכת אין מרתין. אמרו לו: זה חס מקצתו - חס כלו, וזה חס מקצתו - אינו חס כלו.

ט. פסח שסכו יין ושמן, אף על פי שמנטף מלמעלה למטה - אין בו משום בשול. בשלו ואחר כך צלאו, או צלאו ואחר כך בשלו - הרי זה אסור. אין מולגין את הראש ואת הפרעים ואין טופלין אותן בחרסית ובאדמה, אבל מפספסין אותן באור.

י. הפסח צולין אותו שלם, ואין צולין אותו חתיכות, רצה - מנתחו ומטילו אבר אבר על גבי גחלים, ואין צולין שני פסחים בתנור אחד מפני התערבות. אפלו זה גדי וזה טלה מפני הרגל עברה. אבל צולין ארבעה וחמשה פסחים בארבעה וחמשה תנורין זה אצל זה, ואין חוששין. חמש חבורות שנחערבו פסחיהן, נאמן אחד מבני החבורה לומר: 'פסח זה של אותה חבורה הוא'. הפסח אין נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות, ואין חייבין עליו משום

קימין - אין זורק את הדם על החלבים, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה. נטמאו חלבים והבשר קיים, אם יש פזית לכל אחד ואחד - יזרק, ואם לאו - לא יזרק.

ה. כל קרבנות צבור והיחיד - הציץ מרצה על טמאת הדם, ועל טמאת הגוף, חוץ מנזיר ועושה פסח, שהציץ מרצה על טמאת הדם, ואין מרצה על טמאת הגוף. ואם נטמא טמאת התהום - הרי זה מרצה. כיצד? היה הולך לשחוט את פסחו, ואמרו לו: 'מת היה עמך בבית שנכנסת בו', או 'תחת אבן שישבת עליה', ונודע לו, בין משעשה פסחו ובין עד שלא עשה פסחו - צריך לעשות פסח שני. אבל אם אמרו לו: 'קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת בו', או: 'תחת האבן שישבת עליה', ונודע לו עד שלא עשה את פסחו - צריך לעשות פסח שני. משהביא פסחו - אינו צריך לעשות פסח שני. וכן נזיר שהיה הולך להביא קרבנותיו, ואמרו לו: 'מת היה עמך בבית שנכנסת בו', או: 'תחת אבן שישבת עליה', ונודע לו, בין משהביא קרבנותיו בין עד שלא הביא קרבנותיו - צריך להביא קרבן טמאה. אבל אם אמרו לו: 'קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת לו', או 'תחת אבן שישבת עליה', ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו - צריך להביא קרבן טמאה. משהביא קרבנותיו - אין צריך להביא קרבן טמאה.

ו. שחטו ונודע עד שלא משכו בעלים את ידיהם, או שמתו או שנטמאו - ישרף מיד. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם יש שהות כדי שידע - ישרף מיד, ואם לאו - תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. זה הכלל: ארע פסול בגופו - ישרף מיד, בדם או בפעלים - תעבר צורתו ויצא לבית השרפה.

ז. אבל השורף בעצמות, והמתחך בגידים, ובקרנים, ובטלפים - אינו עובר בלא תעשה. העצמות והגידים הרפים - הרי הן כבשר לכל דבר. השובר את העצם בפסח טהור - הרי זה לוקה ארבעים. ופסח עצמו כשר,

ויוצא בו ידי חובתו בפסח. פסח כשר - חיבין עליו משום שבירת עצם. פסח פסול - אין חיבין עליו משום שבירת עצם. רבי אלעזר בן יעקב אומר: היתה לו שעת הכשר ונפסל - חיבין עליו משום שבירת עצם, לא היתה לו שעת הכשר ונפסל - אין חיבין עליו משום שבירת עצם. רבי שמעון אומר: אף על פי שהיתה לו שעת הכשר ונפסל - אין חיבין עליו משום שבירת העצם. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אפילו לא נפסל בו אלא אבר אחד בלבד - אין חיבין עליו משום שבירת עצם.

ח. השובר את העצמות לאכול כזית מח, מן המח שבראש ושפקוליא - אינו עובר בלא תעשה. והמח עצמו - כשר, ויוצא בו ידי חובתו בפסח, וחיבין עליו משום פגול, משום נותר, ומשום טמא, ומטמא כזית במשא וכעדשה במגע. כללו של דבר: המח, הרי הוא כבשר לכל דבר! אכל ממנו כזית, נא ומבשל עד שלא חשכה - הרי זה פטור. משחשכה - הרי זה חיב. כזית צלי עד שלא חשכה - פטור. ומשחשכה - הרי זה חיב.

ט. המוציא כזית בשר מבית לבית, ומחבורה לחבורה בשעת אכילה, אף על פי שהוא בלא תעשה - הרי זה טהור. והאוכלו - הרי זה בלא תעשה, שנאמר (שמות יב, מו): "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה" וגו', אף על פי שנאמר: "בבית אחד יאכל", אוכלין אותו בחצרותיהן ובגנותיהן. מה תלמוד לומר "בבית אחד יאכל"? בחבורה אחת. רבי שמעון אומר: הרי שהיו יושבין ואוכלין, וראו נחש או עקרב - הרי אלו עוקרין את פסחיהן, ואוכלין אותו במקום אחר, שנאמר (שמות יב, ז): "על הבתים אשר יאכלו אתו בהם", אם כן למה נאמר "בבית אחד יאכל"? שלא יחשבו חבורות אוכלות זו כנגד זו. כשהיה שמש עומד למזג - קופץ את פיו, ומחזיר את פניו, ולועס עד שמגיע אצל חבורתו ובלוע, כדי שלא יראה אוכל משני פסחים. אם אין שם

השלם

תוספתא

אלא חבורה אחת - אוכל בכל הבית כלו,
ואינו חושש.

<p>5</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יג 13</p>	<p>עלות השחר _____ 4:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:39 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 8:30 בבלי: שבת קכא • ירושלמי: יומא לד • תוספתא: ערובין ח נ"ך: ירמיה לד-לה • רמב"ם: מלכים ומלחמותיהם ח</p>
<p>6</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יד 14</p>	<p>עלות השחר _____ 4:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 8:30 בבלי: שבת קכב • ירושלמי: יומא לה • תוספתא: פסחים א נ"ך: ירמיה לו-לז • רמב"ם: מלכים ומלחמותיהם ט</p>
<p>7</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>תקופה 7:29 עלות השחר _____ 4:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 8:29 בבלי: שבת קכג • ירושלמי: יומא לו • תוספתא: פסחים ב נ"ך: ירמיה לח-לט • רמב"ם: מלכים ומלחמותיהם י</p>
<p>8</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טז 16</p>	<p>עלות השחר _____ 4:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 8:29 בבלי: שבת קכד • ירושלמי: יומא לו • תוספתא: פסחים ג נ"ך: ירמיה מ-מא • רמב"ם: מלכים ומלחמותיהם יא</p>
<p>9</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יז 17</p>	<p>י"ז בתמוז Fast of 17th of Tamuz עלות השחר _____ 4:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:41 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 8:29 בבלי: שבת קכה • ירושלמי: יומא לח • תוספתא: פסחים ד נ"ך: ירמיה מב-מג • רמב"ם: מלכים ומלחמותיהם יב</p>
<p>10</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יח 18</p>	<p>עלות השחר _____ 4:22 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:41 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:08 שקיעה _____ 8:28 בבלי: שבת קכו • ירושלמי: יומא לט • תוספתא: פסחים ה נ"ך: ירמיה מד-מה • רמב"ם: הקדמת הרמב"ם ז"ל</p>
<p>11</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יט 19</p>	<p>פינחס, פרקו עלות השחר _____ 4:23 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:42 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:08 שקיעה _____ 8:28 בבלי: שבת קכז • ירושלמי: יומא מ • תוספתא: פסחים ו נ"ך: ירמיה מו-מו • רמב"ם: הקדמת הרמב"ם ז"ל</p>

Candle Lighting 8:11 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:40 זמן מוצש"ק

ווען דו וועסט מחזק זיין א מענטש צו דינען דעם דעם אייבערשטן, וועט ער
דיר לייב האבן.

(ספר המדות אות אהבה סימן ז)